

అరణ్యపురాణం

సీయోనీ కొండలలో ఒక గుహ. ఆందులో ఒక తేడెలయ్య సకుటుంబంగా కాపరం ఉంటున్నాడు. అతడికి భార్య, నలుగురు పసికండులూన్నారు.

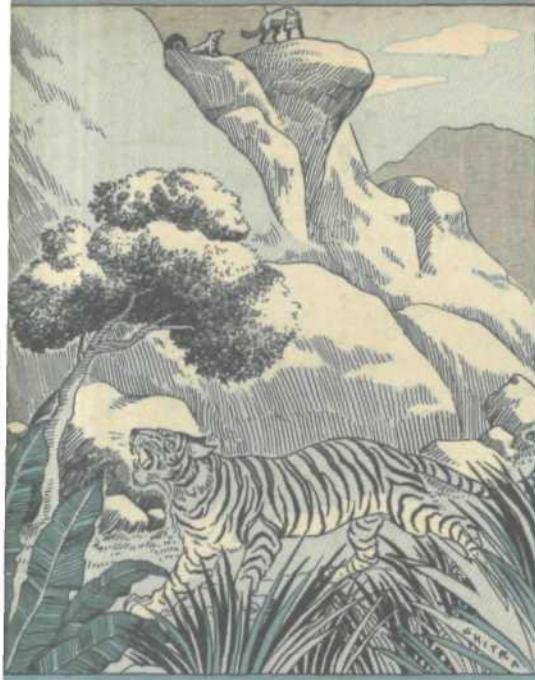
సాయంకాలం ఏదయింది. చంద్రుడు గుహలోకి తెంగి చూస్తున్నాడు. తేడెలయ్య కాళ్ళు చాచి, ఒళ్ళు విరుచుకుని, నిద్ర లేచాడు. వేటకు వేళ అయింది. తేడెలయ్య కొండ దిగిపోదామనుకుంటుండగా గుహ ద్వారాన సీడ కనపడింది. “శుభం కలగ పలె, తేడెలుదోరా! పిల్లలకు గట్టి దంతాలు రావలె! ధర్మం పర్మిల్లపలె!” అన్నది నక్క ఆతి వినయంగా.

నక్క తబకి అంటే తేడెలయ్యకు తగని రోత. అది అన్నిదేల్లా చెడతిరిగి, చాడికోరు కబుర్లు చెబుతుంది. ఎంగిలి నాకుతురది. ఏ చెత్తపోగు మీది తేలుముక్కలైనా కొరుకు తుంది. గుడ్డపీలికలను కూడా విడిచిపెట్టదు.

ఆయితే నక్క అంటే తేడెలయ్యకు కొంత భయం కూడా లేకపోలేదు. ఎందుకంటే, ఉన్నట్టుండి దానికి పెచ్చెత్తుతుంది. పిచ్చి నక్క అంటే పుత్రికి కూడా హడలే. పిచ్చినక్క కాటు వల్ల సంభవించే మరణం మహ దారుణమైనది.

“లోపలికి వచ్చి చూసుకో కావలిసే. తిండి ఏమీలేదు,” అన్నది తేడెలు నక్కతే.

“తమకు లేకపోవచ్చి. నాచోబివాడి కెంత కావాలి? ఎందు ఎముకైనా చాలు,” అంటూ నక్క గుహమూల పడి ఉన్న ఒక ఎముక మీది మాంసం గిరుకు తింటూ, “అహ, ఎంత చక్కని భోజనం! ఎంత, చక్కని పిల్లలు! చెంపకు చారడేసి కణ్ణ!... అన్నట్టు మేరిభాన్గారు—అంటే పెద్దాయన—మన ప్రాంతాలకి వేటాడ పద్మారు. ఈ నెలల్లా ఇక్కడే వేచాడుతూ ఉండిపోతామని నాతే అన్నారు!” అన్నది.

పేరభాన్ అనేది ఒక పులి, అది ఇరవై మైళ్ళ దూరాన వాయినగంగా నదితీరాన నివసం ఉంటుంది.

“అది చట్టవిరుద్ధం! పేరభాన్ ముందు చెప్పకుండా చెందకుండా తన వెట్టశ్లాన్ని మార్చటం అరబ్బయిచ్చానికి విరుద్ధం. పది మైళ్ళమేరలోగల మృగాలన్నీ బెదిరి పొతాయి. నా సంగతి చూడబోతే, మా అవిడ వెట కూడా ప్రస్తుతం నేనె ఆడాలాయో!” అన్నది తోడేలు.

“వాణి వాళ్ళమ్మ మొదటి నుంచి లాట్ట దనె ఏలిచేది. పుట్టినప్పుడే కుంటికుంక. అందుకే పశుపుల్ని తప్ప వేటాడిచావలేదు.

వాయినగంగ ప్రాంతంలో వాళ్ళని రెచ్చ గొట్టాడు. ఇప్పుడిక్కడా అదే చెయ్యిచూనికి దాపరించాడు. వాడి కోసం దుబ్బు అంటి స్తోరే, అప్పుడుంటాయి మనపాట్లు,” అన్నది తోడేలమ్మ తాపీగా.

ఇంతలో కొండ కింది లోయలో నుంచి పేరభాన్ కంఠం వినిపించింది. నక్క చల్లగా జారుకున్నది.

“చమ్మవెథవ! ఊరపాద్మాక్కుముండే ఆ రంకె లేమిట? ఇక్కడి వెటమృగాలు లేత్తున్నాయి, వాయినగంగ దున్నలను కుంటున్నాడో ఏమో!” అన్నదు తోడేలయ్యా.

“వాడు వేటాడుతున్నది లేదీ కాదు, దున్నకాదు—మనిషి,” అన్నది తోడేలమ్మ.

“చీ, చీ! మనిషిని వేటాడే బదులు కప్పల్చి, చెపల్చి తిని కడుపు నింపుకోరాదూ?” అన్నదు తోడేలయ్యా నిరసనగా.

ఎంతమాత్రమూ దాటరాని అరబ్బయిపు కట్టుబాట్లో ఒకటి ఏమిటంటే వీరమృగాలు మనిషిని వేటాడరాదన్నది. దీనికి బలమైన కారణం లేకపోలేదు. అవి మనిషిని వేటాడ నారంభించినట్టయితే మనుషులు ఏనుగు లెక్కి తుపాకులు తీసుకుని, కాగజాలూ, అవ్యాయమువ్యాలూ, తప్పిట్లూ వేసుకుని వచ్చి పడతారు. అది అరబ్బాని కంటకి

ఉవ్వడవం. అయితే మృగాలు తమలో
తాము చెప్పకునే కారబుం వేరే ఉన్నది.
అన్ని జంతుపులలోకి మనిషి దుర్గలుడూ,
అసహయుడూనూ. అతడి జోలికి పొపటం
శూరలక్షణం కాదు; పైపెచ్చ మనిషిని
తినే జంతుపులకు ఒళ్ళు వాస్తుంది, దంతా
లూడిపోతాయి.

పులి అరుపు బోఖ్యగా పరిణమించింది.
ఆది దూకింది, కాని మరుక్షణమే రోదన
ధ్వని చేసింది పులి.

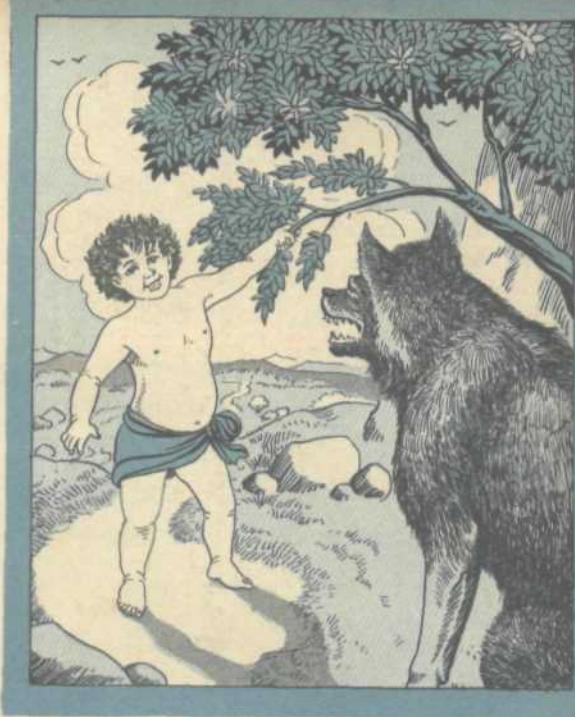
“అందలేదు. ఏమిలో అది?” అన్నది
తేడేలమ్మ.

తేడేలయ్య బయటికి తొంగి చూశాడు.
పేరభాన్ పాదల మధ్యగా పడుతూ లేస్తూ,
ఎదో గణుగుతున్నాడు.

“ఎథవ, కలవ కోసెవాళ్ళ నెగడు లోకి
ధూకి కాళ్ళు కాల్పుకున్నాడు. తబకి వెంటే
ఉన్నాడు,” అన్నాడు తేడేలయ్య.

తేడేలమ్మ చెవి రిక్కించి కొద్దిసేపు ఏని,
“ఎపరో కొండ ఎక్కి పస్తున్నారు జాగ్రత్త!”
అన్నది మెల్లిగా.

పాదల్లో అలికిడి అయింది. తేడేలయ్య
లఘుంచబానికి సిద్ధంగా కూర్చున్నాడు. సరిగా
తరుణం చూసి లఘుంచకోయి అంతలో
ఎదో చూసి తనను తాను నిగ్రహించుకోవ

టంలో, గాలిలోకి నాటుగైదు అడుగుల
ఎత్తు లేచి, మళ్ళీ ఆక్కడే పడ్డాడు.

“మనిషి! మనిషిపిల్ల! చూడు,”
అన్నాడు తేడేలయ్య.

అతని కెదురుగా ఒక పెల్లవాడు, కొద్ది
ఎత్తులో ఉన్న మండ ఒకటి పట్టుకుని
విలబడి ఉన్నాడు. వాడి కిప్పుడిప్పుడే నడక
పస్తున్నది. వాడు తేడేలయ్య ముఖంలోకి
చూసి నవ్వాడు. వాడి ఒళ్ళు మెత్తగా, సాట్ల
లతో సవనవలాడుతున్నది.

“అదా మనిషి పిల్లంటే? ఎన్నడూ
చూడలేదుస్తూ. ఏది, ఇలా పట్టా,” అన్నది
తేడేలమ్మ.

తేడెలయ్య అ పిల్లవాడి ఏపును తన దవడలమధ్య బలంగాపట్టి తీసుకొచ్చి తన పిల్లలమధ్య పెట్టాడు. పిల్లవాడి శరీరానికి ఇంత చిన్న గాటు కూడా లేదు.

"ఎంత చిన్న బళ్ళు! ఎంత నున్నన వాడు! ఎంత ధైర్యం!" అన్నది తేడెలమ్మ మృదువుగా. పిల్లవాడు తేడెలు పిల్లల మధ్య వెచ్చగా చేటుచేసుకుని, వాటి ఆహారమే తానుకూడా తినసాగాడు. అదిచూసి తేడెలమ్మ తెగముచ్చుటపడింది.

"ఎప్పుడైనా తేడెళ్ళు తమ పిల్లలతో బాటు మనిషి పిల్లని పెంచటం కద్దా?" అన్నదావిడ.

"ఎప్పుడే జరిగినట్టు వినటమేగాని, మన మందలో, మనకాలంలో ఎరగం. వాళ్ళిచూడు, ఒంటిన ఒక్క వెంట్లుకలేదు, నేను కాలుతో ఇలా అన్నానంటే చస్తాడు, కాని వాడికి భయంలేదు," అన్నదు తేడెలయ్య.

గుహద్వారాన వెన్నెల కాస్తా పోయింది. అ ద్వారంలో పేరభాన తలా, భుజాలూ ప్రత్యుషమయాయి. "దొరా, దొరా! అది ఈ లోపలికి వెళ్ళింది," అని తబకీ కీచుగొంతు పినిపించింది.

"మనిషికూన! నా వేటను నా కిచ్చే య్యిండి. దాని తల్లి తండ్రి తప్పించుకు పోయారు," అన్నాడు పేరభాన. అతను నెగడులోకి దూరి కాళ్ళు కాల్పుకున్నమాట నిజమే. ఆ బాధమూలాన చాలా కోపంలో ఉన్నాడు. అయితే అతను ఆ ద్వారంలో నుంచి దూరి గుహలోకి రాలెదని తేడెలయ్య ఎరుగును. ఇప్పటికే ద్వారంలో అతని తలా భుజాలూ నెక్కుకుంటూ ఉండి ఉండాలి.

"తేడెళ్ళు స్వయంత్రంతులు. వారిని ఆజ్ఞా పంచగలవాడు మందనాయకుడు మాత్రమే. ప్రతి చారలమెకమూ చెప్పినట్టు వాళ్ళు నదుచుకోరు. మనిషికూన మాది!" అన్నాడు తేడెలయ్య.

—(ఇంకా పుంది)

అరణ్యపురాణం

2

మేరథాన రంకె వేసి, "నా పాత్రు కోసం స్తానబలమి ఆమె కున్నదనీ గ్రహించి మేరనేసి కుక్కలొక్కడగ్గిర నిలబడాలా? భావి గుర్తుమంటూ తల వెనక్కు పీకున్నని, మేరథాన అంటే ఎవరో తెలుసా?" అన్నారు.

తేజెలమ్మ ముందుకు వచ్చి, "రాక్షసి అనే బిరుదుగల నే నెవరో నీకు తెలుసా? మనిషికూన నాదిరా, సాట్లూ—నాసాంతం. వాడు చాపలూనికి విశ్రేదు. వాడు మందతే పరిగెత్తాలి, మందతే కలిస వెహాదాలి. టరి, కూనల్ని తినేవాడా, కప్పల్ని తినేవాడా, చెపల వెటగాడా! చిపరకి వాడు నిన్నె వెహాదాలి. పోరా, కుంటుకుంటూ మీ అమ్మ దగ్గిరికి పో! ఫో!" అన్నది.

తేజెలయ్య నిర్దాంతపోయాడు. తనకు భార్య కాకమునుపే అమెకు మందలో రాక్షసి అనే బిరుదుండినమాట నిజం.

తేజెలయ్యకు తట్టుకోవచ్చునేమాగాని తేజెలమ్మకు తట్టుకునే శక్తి తనకు లేదని,

స్తానబలమి ఆమె కున్నదనీ గ్రహించి మేరభావి గుర్తుమంటూ తల వెనక్కు పీకున్నని, గుహ వెలపలి సుంచి, "దెడ్డి కుక్క దెడ్డె మొరగటానికేం? ఈ మనిషికూన పెంపకం గురించి మంద ఏ మంటుందే నేమా చూస్తాను. ఆ కూన నాది, ఎప్పటిక్కనా నా నేటికి అంది తిరుతుంద్రు, జలితేక ముచ్చుల్లారా!" అని అరిచాడు.

"మేరథాన అస్తు ది ఒకటి నిజం. ఈ కూనము మందుకు చూపాలి. దాన్ని ఉంచుకుంటూ నంటావా?" అన్నారు తేజెలయ్య.

"ఉంచుకుంటూనా! రాత్రి వేళ, నగ్గంగా, ఆకలితే వచ్చాడు; కాస్తయినా జంకలేదు! ఆ కుంటి కపాయి వీట్లు చంపి వాయినేగంగకు పారిపోయి ఉండేవాడు. గ్రామస్తులంతా వాడి కోసం వెతుకుతూ మన

అట్ట చిపరి బిమ్ము

ఇళ్ళన్నీ గాలించి పగ తిర్యకునేవాళ్ళు. ఉంచుకోనా? తప్పక ఉంచుకుంటాను. కదలకురా, బుల్లి కప్పాయి! ఏదికి హోగ్గి కప్పాయి అని పేరు పెట్టుకుంటాను. ఒరే హోగ్గి, నువ్వు పెద్దయి నిన్నా చేరిథాన్ వెటాడినట్టు వాళ్ళ నుపు వెటాడరా!” అన్నది తేడెలమ్ము.

“సరేలే, మన మంద ఏమంటుందో?” అన్నాడు తేడెలయ్య.

అరణ్య నియమాలప్రకారం పెళ్ళి చేసు కున్న తేడెలు తన మండను విడిచి వెళ్ళి వేరే కాపరం పెట్టచుచ్చి, కాని అతని పిల్లలు కాళ్ళమీద లెచి నిలబడగలిగి

నప్పుడు, అతను వాళ్ళని మంద సదస్సుకు తెచ్చాలి. ఆ సదస్సు నెల నెలా పొర్కమినాడు జరుగుతుంది. అప్పుడు ఇతర తేడెల్లు వాళ్ళను పరిచయం చేసుకుంటాయి. ఆ లాంఘనం తీరాక పిల్లలు స్వేచ్ఛగా తిరగచ్చు. మండకు చెందిన పెద్ద తేడె లెదైనా ఆ పిల్లలను చంపటం జరిగితే పంతకుడు* దెరికిన వక్షంలో మరణిశ్శా.

తన చిద్దులు అటూ ఇటూ పరిగెత్తే దశ రాగానే తేడెలయ్య వాళ్ళనూ, హోగ్గినీ, తన భార్యనూ తీసుకుని, సదస్సునాటి రాత్రి సదస్సు కొండకు వెళ్ళాడు. దాని కిఫారం మీద అసంఖ్యాకమైన రాళ్ళు, బండలూ

ఉన్నాయి; వాటి మధ్య మందల కొద్దీ తేడెళ్ళు దాకోగ్రమచ్చు.

ఈ తేడెళ్ళుమందకు నాయకుడు అకేలా ఆనె ఒంటరి తేడెలు బులంలోనూ, యుక్తి లోనూ మేటి. అతను శిఖరం మీద అడ్డంగా పదుకున్నాడు. కొంచెం దిగువగా నలభైకి పైగా తే దేళ్ళు, అన్ని సైజుల వాళ్ళు, రంగుల వాళ్ళు కూర్చున్నాడు. వారిలో రేడిని ఒంటరిగా పట్టగల సమర్పులూ, పట్టగల మనుకునే మూడెళ్ళ ముగ్గులూ కూడా ఉన్నారు. అకేలా ఒక ఏడాదిగా ఈ మందకు నాయకుత్వం పహాస్తున్నాడు. అతను యోవనంలో రెండు సార్లు తేడెలు టోసుల్లో

చిక్కాడు, మరొకసారి చాప్పబ్బులు తిని, చచ్చి బతికాడు. ఆతనికి మనుషుల ఆచార వ్యవహారాలు క్షణంగా తెలుసు.

సదస్సులో పెద్దగా ప్రసంగా లేచి జరగపు. తల్లిదండ్రులు పలయంలో కూర్చుని ఉంటే, మధ్యలో పిల్లలు పిల్లమెగ్గలు వేస్తూ ఆడుకుంటారు. ఉన్నట్టుండి ఒక తేడెలుపుద్దుడు చచ్చుడు కాటుండా వెళ్ళి ఒక పిల్లని పరీక్షగా చూసి, తిరిగి యథా ప్రాసంలో వచ్చి కూర్చుంటాడు. ఒకోక్కు సారి ఒక తల్లి తన విడ్డను నలుగురూ బాగా గమనించ గలందుకు బాగా వెన్నెల వడే చేటికి తేస్తుంది. శిఖరం మీది నుంచి

ఆకేలా, "తేడెళ్లారా, బాగా చూడండి. మీకు చట్టం తెలుసుగద!" అంటాడు. తల్లులు కూడా ఆదుర్దాగా ఆ మాటలే తాము కూడా అంటారు.

చట్టచివరకు హోగ్గికప్పాయిని వరి చయం చేసే సమయం పచ్చింది. తేడె లమ్ము మెడ మీది రోమాలు నిక్కుబోడుచు కున్నాయి. తేడెలయ్య కప్పాయిని మధ్య లోకి తేఱాడు. కప్పాయి అక్కడ కూర్చుని సప్పుతూ, ఎన్నెలలో మెరిసే గులకరాళ్ళతో అడుకోసాగాడు.

ఆకేలా తన పాదాల మీద అనించిన తల ఎత్తుకుండా నే, "బాగా చూడండి! బాగా చూడండి!" అన్నాడు.

గుట్టల వెనకాల సుంచి గాంధ్రింపు అస్పృష్టంగా వినిపించింది. తరవాత పేర శాన్ గింతు ఇలా అన్నది: "ఆ కూన నాది. దాన్ని నా కిష్యండి. స్వతంత్ర ప్రజలకు మనిషికూనతే ఏం పని?"

ఆకేలా తన చెవులను కూడా కదప లేదు. అతస్థన్నాడు: "తేడెళ్లారా, బాగా చూడండి! స్వతంత్ర ప్రజలకు, స్వతంత్ర ప్రజల ఉత్తరవులతోనే గాని, పైవాళ్ళ ఉత్తరవులతో పనెమిట?"

అనేక కంచాలు ఒక్క సారిగా గొందించాయి. ఒక నాలుగెళ్ళవాడు, పేరణాన్ ప్రశ్ననే ఆకేలాకు వేస్తూ, "స్వతంత్ర ప్రజలకు మనిషికూనతే ఏం పని?" అని అడిగాడు.

అరణ్యంలో మరొక నియమమున్నది. ఒక కూనను మంద ఆమోదించటం గురించి అభిప్రాయఫేదం కలిగినప్పుడు, మందకు సంబంధించిన వారు ఇద్దరు శిథార్పు చెయ్యాలి; అలా శిథార్పు చేసే వారు కూన యొక్క తల్లిదండ్రులై ఉండరాడు.

"ఈ కూనను ఎపరు శిథార్పు చేస్తారు?" అని ఆకేలా అడిగాడు. —(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

3

ఆకేలా ప్రశ్నకు ఎవరూ జవాబు చెప్పలేదు. తోడేలమ్మ లడాయి తప్పదనుకుని అందుకు సిద్ధమయింది. అంతలో ఎలుగుబంటు భాలూ, లెచి నిలబడి గొంతు సహరించు కున్నాడు. తోడేలు పిల్లలకు ఈ భాలూయే అరణ్య చట్టం ఉపదిస్తాడు. అతను తినేది కాయలూ, దుంపలూ, తెనె లాబి సాత్య కాపారమే గనక అతను సదన్నుకు యథి చ్ఛగా వస్తూ పోతూ ఉండవచ్చు.

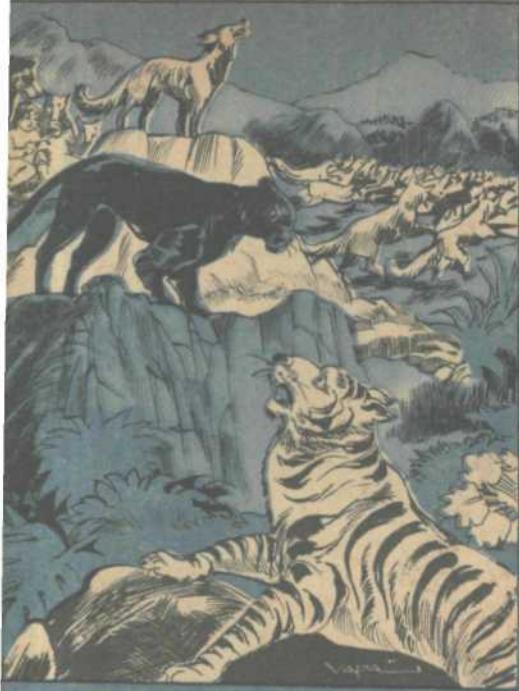
“మనిషికూన ! మనిషికూనను నేను ఇంధార్య చేస్తున్నాను. మనిషికూన వల్ల అపాయం ఏమీ లేదు. మందలోపడి తిరగ నివ్వండి. నా ఇంధుగా ఉంటాడు,” అన్నాడు భాలూ.

“భాలూ ఇంధార్య చేకాడు. అతను మన పిల్లలకు గురువు. మరెవరు ఎన్నిక చెయ్య వోకారు ?” అని అడిగాడు ఆకేలా.

ఒక సల్లని సీద వలయం మథ్యకు వచ్చింది. ఆ వచ్చినది బాఫుర అనే నల్ల చిరుతపుల. బాఫురను అందరూ ఎరుగు దురు. ఆతని కెవరూ ఆగ్రహం తెప్పించరు. అతను జిత్తులకు త బ కి కి తీసిపోదు, ధైర్యంలో అడవినుమునూ, దుస్సాహ సంలో గాయపడిన ఏనుగునూ పోలినవాడు. అతని మాట మహా మెత్తన, వంటి మీది రోమాలు పక్కినుగు కన్న కూడా మెత్తన.

“అకేలా, స్వతంత్ర ప్రజలారా ! నాకు మీ సదన్నులో ఎలాటి స్థానమూ లేదు. కాని అరణ్య చట్ట ప్రకారం ఒక కూన గురించి సందేహం ఏర్పడినప్పుడా కూనను వెల ఇచ్చి కొనపచ్చను. కాని ఎవరు కొనపచ్చ ననెది స్వప్తంగా చెప్పబడలేదు. నే సన్నది నిజమేనా ?” అని బాఫుర అడిగాడు.

అప్ప చివరి లోప్పు

"నిబమే. ఎవరైనా కూనను కొనపచ్చు,"
అని అనేకమంది యువకులు జవాబిచ్చారు.

"అసహయంగా ఉన్న కూనను చంపటం
అన్నాయం. అదిగాక పెరిగాక అతను
మీ చెటకు మరింత బాగా ఉపకరించ
పచ్చ. భాలూ ఈ విడ్డను శిథార్పు చేశాడు.
నేను మీ కొక బలినిన ఎద్దును ఇస్తాను.
ఇక్కడికి అరమైలు లోపు దూరాన ఇంతకు
ముందే చంపాను. అది తీసుకుని మీరి
మనిషి కూనను స్వీకరించండి. అది సాధ్యం
కాదా?" అన్నాడు బాఫుర.

అందరూ తలా ఒకమాట అన్నారు.
ఇంతలో ముఖిగిం దెమటి? కూనగాడు

శితాకాలపు వానలకు చావనే చస్తాడు. లేదా
ఎండలకు ఎందుతాడు. కప్పాయి వల్ల వచ్చి
పడే ప్రమాద మేమిటి? ఎద్దు ఎక్కుడు?
తీసుకుందాం.

"బాగా మాడండి తేడేళ్ళాలా, బాగా
మాడండి!" అని అకేలా పెచ్చరింపు
వినవడింది.

మౌగ్గి గులకరాళ్ళతే ఆదుకోవటంలో
నమగ్నుడై, తేడేళ్ళ తన వద్దకు వచ్చి
పరిశిలించటు గమనించనే తెదు. తేడే
ళ్ళనీ చచ్చిన ఎద్దు కోసం కొండ దిగి చక్క
పాయాయి. చివరటు అకేలా, బాఫురా,
భాలూ, మౌగ్గి, వాడి తాలూకు తేడేళ్ళ
మాత్రమే మిగిలాడు. పేర్కాన గాంధ్రింపు
విన పదుతూ నే ఉంది. మౌగ్గిని తన
కిష్యలెదని ఆతనికి చాలా కోపంగా ఉంది.

"ఆలాగే గాంధ్రిస్తూ ఉండు. ఎప్పుడే
ఈ కూన నీ చేత మరొక లాగా గాంధ్రింప
జెయ్యకపోదులే," అన్నాడు బాఫుర.

"మంచి నీర్వయమే జరిగింది. మను
మలూ, వాళ్ళకూనలూ జ్ఞానం గల వాళ్ళ.
చీడి పల్ల కాలక్రమాన చాలా లాభం కలగ
పచ్చ," అన్నాడు అకేలా.

"అపసరం కలిగిసప్పుడు లాభం ఎంతైనా
ఉంటుంది. ఏ ఒకరూ మండకు రాక్షస

చందుమామ

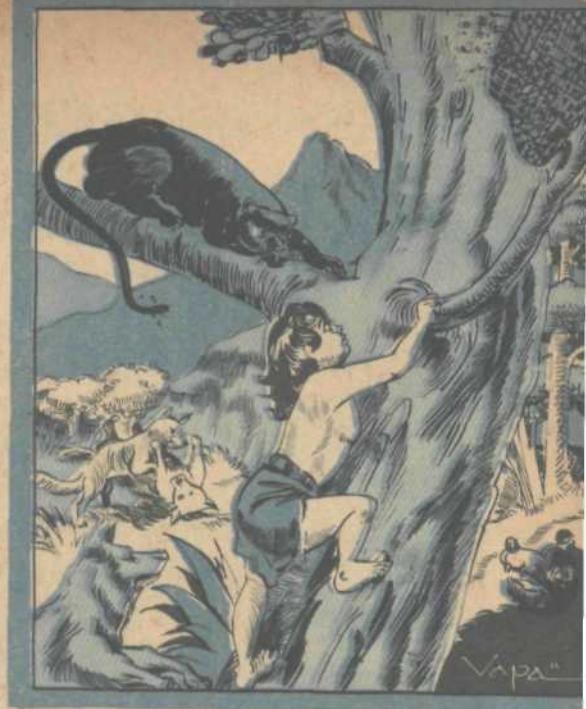

నాయకత్వం పహించలేరు గద," అన్నారు బాఫీర. అకెలా మాట్లాడలేదు. ప్రతి మంద నాయకుడికి ఒక సమయం వస్తుంది: ఆతని శక్తి ఉడిగిపొతుంది; అప్పుడతన్న తేడెళ్ళు చంపేస్తారు; కొత్తనాయకుడు వస్తారు— కాలక్రమాన వాణ్ణి చంపేస్తారు. అలాటి సమయం గురించి అకెలా ఆలోచించి, "భాలూ, వాళ్ళి తీసుకుపోయి, స్వతంత్ర ప్రజలకు అర్థమైన శిక్షణ ఇయ్యు," అన్నాడు.

ఆ విధంగా మౌగ్గి సియోనీ తేడెళ్ళు మందలో ప్రవేశించాడు. అందుకు భాలూ చేసిన శిథార్పు, ఒక ఎద్దు లంచమూ సహారు పడ్డాయి.

* * * *

పది పన్నెండెళ్ళు గడిచాయి. మౌగ్గి తేడెళ్ళతే ఆ కాలమంతా ఎలా గడిపాడే, ఏమేమి వింతలు జరిగాయో ఉపించ పలసిందేగాని, వివరించబం సాధ్యం కాదు. వాడు తేడెలు కూనలతేబాటే పెరిగాడు. అయితే వాడి బాల్యం ఇంకా పదలక ముందే తేడెలు కూనలు పెరిగి పెద్దవాళ్ళయారు. వాడు తేడెలయ్య దగ్గిర సకల విద్యలూ అభ్యసించి, అరబ్యంలో ఏది ఏమిటో తెలుసుకున్నాడు. ఎక్కుడ ఏ గడ్డి కదిలినా, రాత్రివేళ ఏ పిల్లగాలి ఏచినా, పైన "రా, తమ్ముడూ," అని పిలిచేవాడు. మౌగ్గి

ఏ గుఢ్ఱగూబు అరిచినా, ఏ గబ్బిలం కాల గోరు చెట్టును గీరినా, ఏ చెపిల్ల మరు గులో ఎగిరినా, వాడికి దాని అంతరార్థం ఆవగత మయ్యేది.

విద్యాభ్యాసం లేని ఆటవిదుపు సమయాలలో వాడు ఎండపాడలో కూర్చుని కునుకు తీసేవాడు. తిండి తినేవాడు, మళ్ళీ నిద్ర పొయ్యేవాడు. ఒళ్ళు మురికిగా తేచినా, వెడకిగ్గినా అరబ్యం లోని మరుగుల్లో తాదే వాడు. తనె కావలసిపున్న చెల్లక్కివాడు. వాడికి చెల్లక్కటం బాఫీర సేర్పాడు. బాఫీర ఒక్క కమ్మ మీద సాగి పడుకుని, "రా, తమ్ముడూ," అని పిలిచేవాడు. మౌగ్గి

మొదల్లో కొమ్మలను పట్టుకుని ఎంతకూ విడివిపెట్టేవాడు కాదు, కాని త్వరలోనే, కేతి లాగా ఒక కొమ్మ నుంచి మేరక కొమ్మకు ఊగబం నేర్చాడు.

కొండ మీద మండ సమావేశమైనప్పుడు మౌగ్గి కూడా సమావేశాలలో పాల్గొనేవాడు. అసమయంలో ఒక చిత్రం కనిపెట్టాడు: వాడు ఏ తేడెలు కేసి గాని తెరిపార చూస్తే, అ తేడెలు కళ్ళు వాలిపోయేవి. అందుచేత వాడు అల్లరికి తేడెళ్ళను తెరిపార జూసే వాడు. ఇతర సమయాలలో వాడు తన తేడెలు మిత్రుల పాదాలలో గుచ్ఛుకునే పాడుగైన ముళ్ళను తీసేసేవాడు. తేడెళ్ళకు ముళ్ళబాధ జాస్తి.

రాత్రివేళ మౌగ్గి కొండ దిగి సేద్దుపు భూములు ప్రవేశించి, అక్కడి గుడిసెలలలో నివసించే మనుషులను వింతగా గమనించే వాడు. ఆయితే వాడికి మనుషు లంటే చాలా అనుమానం. ఒకనాడు బాఫీరు

వాడికి ఒక హోను చూచించాడు. అది అరణ్యంలో చాలా యుక్తిగా అమరిచి ఉండి, పెబ్బెలాగున్నది; మౌగ్గి అందులోకి వెళ్ళి నంత పని చేశాడు కూడా.

బాఫీర వెంట చీకటిగా ఉండే కికారణ్యం మధ్యకు వెళ్ళి, పగలల్లా నిద్రపోయి, రాత్రివేళ బాఫీర వెట్టాడుతూంటే మాడటం వాడికి అన్నిటి కన్న అనందంగా ఉండేది. బాఫీర అకలిగా ఉన్నప్పుడు ఎడాపెదామృగాలను చంపేవాడు. మౌగ్గి కూడా ఆలాగే చంపేవాడు. ఆయితే వాడికి బాఫీర ఒక్క అంశ పెట్టాడు: "ఒక ఎద్దు ప్రాణానికి నిస్సు మండ కొన్నది. అందుచేత పశువును మాత్రం చంపకు. ఈ అరణ్యమంతా నీడే. నీ బలం చాలిన మేరకు మరే జంతువునైనా చంపు, కాని ఏ పయ నులో ఉండే పశువునూ చంపకు, తినకు. అది అరణ్య శాపనం," అన్నాడు బాఫీర. మౌగ్గి దాన్ని మీరలేదు. —(జంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

4

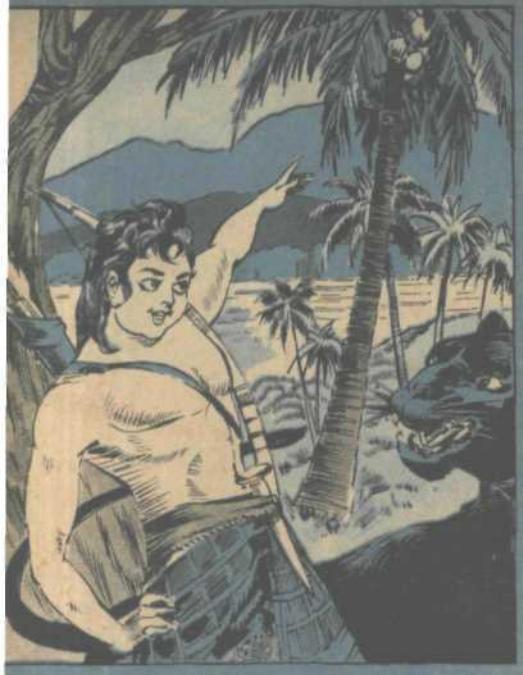
మౌగ్గి చాలా బలాధ్యుడుగా పెరిగాడు. ఎందుకు పెరగడో? ఎప్పుడూ తింది గురించి తప్ప మరి దేవీ గురించి ఆలో చించని ఏ పిల్లలాడైనా బలాధ్యుడుగానే తయారపుతాడు.

"పేరభానును మాత్రం నమ్మకు. ఏనాటికైనా వాడు నీ చేత చావాలి," అని తేడేలమ్మ హోగ్గికి ఒకటి రెండు సార్లు చెప్పింది. కాని హోగ్గి మనిషి కాపటం చేత మరిచాడు. అదే తేడేల్తతే మరపక పొను. కాని చిత్రమేమంటే తాను తేడేలు కానప్పు భావం వాడికి లేదు.

తేడేల్ను నాయకుడు అకేలా పృథ్వు ఉపుతుస్వకోద్దీ కుంబివులిపేరభానెకు మంద లోని యువక తేడేల్నతే దీస్తి బాగా జాస్తి అయింది. వాళ్ను కబలాల కోసం పులి వెంట తిరగసాగారు. అకేలా ధైర్యంచేసి

తన ఆధికారాన్ని పూర్తిగా అమలు చేసి నట్టయితే ఇలా జరిగిఉండకపోను. కుక్కల్లాగా తనను ఆశ్రయించి తెరిగే యువక తేడేల్ను మాటలతే ఉచ్చేసి, అంత చక్కని మందును ఒక ముసలితేడేలూ, ఒక మనిషి కూనా నడపటమేమి టనేవాడు, మేరభాన్. "సమావేశాలప్పుడు మిలో ఎవరూ వాడి కళ్లు కేసి చూడతిరని విన్నాను," అనే వాడు. యువక తేడేల్ను ఆపమా నంతే గుర్తుపెట్టే వాళ్ను.

బాఫీరలు అంత టూ కళ్లై, అంతకూ చెప్పలే. అతనికి ఈ సంగతి తెలయ వచ్చింది. అతను హోగ్గితే, "పేరభాన్ ఎప్పుడే నిన్ను చంపేస్తాడు," అని హెచ్చరించాడు. కాని హోగ్గి నవ్వి, "నాకు మంద ఉన్నది, నువ్వు ఉన్నాపు. భాలూ ఉన్నాడు - అయిన మహాబద్ధకస్తుడే అయినా, నా కోసం

చెయ్యచేసుకోక పొడు. నే నెందుకు భయ పడాలి?" అని అడిగాడు.

"పేరభావ నీ శత్రువని ఎన్నిసార్లు చెప్పాను?" అన్నాడు బాఫుర.

"ఆ చెట్టు మీద ఎన్ని కోబ్బరికాయ లున్నాయా అన్ని సార్లు చెప్పాపు. చట్టితే చెప్పాపులే, బాఫుర! నాకు నిద్రపత్తాంది. ఆ పేరభావం పెద్ద తోకా, పెద్ద గంతూ తప్ప ఇంకేమీ లేదు," అన్నాడు హగ్గి.

"నిద్ర కిదా సమయం? ఈ సంగతి భాలూకు తెలుసు, నాకు తెలుసు, మంద కంతకూ తెలుసు, తబకీ కూడా నీకు చెప్పాడు," అన్నాడు బాఫుర.

"అహాహీ! ఆ తబకీగాడు ఈ మధ్య నా దగ్గరికాచ్చి, నేను మనిషికూన ననీ, నాకు వేరుశనగకాయలు తప్పటం కూడా చాతకాదని పదిగాడు. వాడికి కాస్త మర్యాద సేర్పుదా మని, జల్లితేక పట్టుకుని, కోబ్బరి చెట్టు కేసి రెండు ఉతుకులు ఉతికాను," అన్నాడు హగ్గి.

"అదే పారబాటు! తబకీ తంపులు పెట్టేవాడే అయినా, నీకు అవసరమైన విషయాలు కొన్ని చెప్పి ఉండేవాడు. కాస్త కళ్ళు తెగు తమ్ముడూ. పేరభావంకు నిన్ను అరబ్బాంలో వంపబానికి దమ్ములేదు. కాని, మరిచిపోకు, అకేలా చాలా పృథ్వి. అతను లెదిని కొట్టలేని రోజు త్వరంలోనే వస్తుంది. నిన్ను మొదటిసారి సమావేశానికి తెచ్చి నప్పుడు చూసిన తోడెళ్ళందరూ ముసలివాళ్ళయారు. చిన్నకారు తోడెళ్ళకు పేరభావ మాటలంపే గురి. మనిషికూనకు మందలో ప్రాంతం లెదని వాడు వాళ్ళకు నూరిపోగాడు. త్వరంలోనే నువ్వు మనిషివి కాబోతున్నాపు," అన్నాడు బాఫుర.

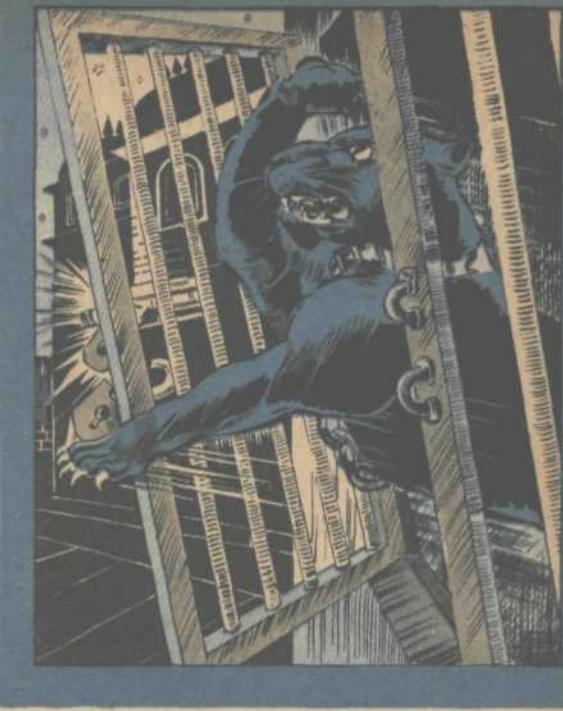
"మనిషి అయితే తన సహాదరులతో కలిసి పరిగెత్తరాదా? నేను అరబ్బాంలో పుట్టాను. అరబ్బాసాననాలను శిరసావహించాను. నా చేత కాలిముళ్ళు పీకించుకోని

తేదెలు లేదు. అందరూ నా సాదరులేనే!"
అన్నాడు మౌగ్గి.

బాఫీర తన శరీరాన్ని నిగద చాచి పడుకునె, కళ్ళు అరచొడ్చి, "తమ్ముడూ, నా దవడ కింద తడివి చూడు," అన్నాడు.

మౌగ్గి తడివి చూసి ఒకచోట బొచ్చులెని మేర ఉండటం గ్రహించాడు.

"నా పంటిన ఆ మెడపట్టి గుర్తున్న సంగతి అరణ్యంలో ఒక్క పురుగుకైనా తెలియదు. తమ్ముడూ, నేను మనుషుల మధ్య పుట్టాను. మా ఆమ్మ మనుషుల మధ్య—ఉదయపూరు రాజభవనంలో ఉండే నోసులో—ప్రాణాలు వదిలింది. అందుకే నువ్వు పసికూనగా ఉన్నప్పుడు నీకు వెల ఇచ్చి కొన్నాను. నేను మను షుల మధ్యనే పుట్టాను. నాకు అరణ్యం తెలిదు. నన్ను కటకటాలలో ఉంచి, ఇనప తొచ్చెలో తిండి అందించేవారు. ఒకనాటి రాత్రి నాకు బాఫీర ననె భావం బలంగా కలిగింది, నేను మనుషుల ఆటవస్తును కానవిపించింది. ఒక్క పంచా వేటుతే వెధవతాలాన్ని విరగిట్టి, వచ్చేకాను. నాకు మనుషుల పద్ధతులు తెలును కనకనే అరణ్యంలో పేరణ్ణాన కన్న భయంకరుణ్ణిగా తిరగగలుగుతున్నాను," అన్నాడు బాఫీర.

"అప్పను. ఒక్క మౌగ్గికి తప్పిస్తే అరణ్యంలో అందరికి బాఫీర అంటే హాల్," అన్నాడు మౌగ్గి.

నేను అరణ్యానికి తిరిగివచ్చినట్టే, నువ్వు చివరకు మనుషుల మధ్యకు తిరిగి పొతావు—తలాపల సమావేశంలో నువ్వు చావకుండా ఉంటు," అన్నాడు బాఫీర.

"దేని? ఎవరికగాని నన్ను చంపాలని ఎందు కనిపించాలి?" అన్నాడు మౌగ్గి.

"నాకేసి చూడు," అన్నాడు బాఫీర. మౌగ్గి బాఫీర కళ్ళకేసి తెరి పారచూడు. నల్లచిరుత తల పక్కకు తిప్పేనుకుని, "అందుకే! మనుషుల మధ్య పెరిగిన నేనె

నీ కళ్ళలోకి చూడలేను. నువంటే నాకు హదలు, అందుచేత దాన్ని ఆనేక ప్రేర్తతో అపేక్ష, తమ్ముడూ. కానె మిగిలినవాళ్ళకు పలుస్తారు. "చీకతిచదెబస్యుడు గుడిసెల ఈర్ధ. ఎందుకంటే, వాళ్ళు నీ కళ్ళలోకి బయట ఫూసే ఎవ్రపువ్యేనా? తిను చూడలేరు, నువ్వు తెలివిగలవాడివి, వాళ్ళ కొస్తాను," అన్నాడు హౌగ్గి.

"కోర్కి మరి మాట్లాడటం అరణ్యపు అనవాయితి. నీ నిర్మాణాన్నిబట్టే నువ్వు మనిషివని వాటిక తెలుస్తుంది. నాకేమని చెస్తున్నదంటే, ఆకేలా ఈసారి జింకను చట్టలెకచోయిన తరవాత కొండ మిద సభ చేస్తారు—ఆ తరవాత—ఉంధు, నాకు తట్టింది! నువ్వు వెంటనే లోయలోకి దిగి పొయి, మనుషుల గుడిసెల నుంచి ఎవ్ర పువ్వు చట్టుకురా!" అన్నాడు బాఫీర.

బాఫీర ఎవ్రపుప్యు అన్నది నిప్పు. అర అప్పజెప్పి తిరుతాను, నన్నుకొన్న ఎద్దు ణ్ణంలో ఉండే ఏ ప్రాణి నిప్పును నిప్పు. తేడు!" అంటూ హౌగ్గి బయలుదేరాడు.

"మనిషికూన అసదగిన మాట అన్నావు! ఆదిచిస్తు పిదతలలో పెరుగుతుంది, జ్ఞాపకం ఉంచుకో. ఒక పిదతతెచ్చి దగ్గిర పెట్టు కున్నావంటే అవసరానికి పనికొస్తుంది," అన్నాడు బాఫీర.

హౌగ్గి బాఫీర మెచచ్చులూ ప్రేమగా చెయ్యివేసి, ముఖంలోకి చూస్తూ, "ఇంతా పెరిఫాన్గాడి పనేనంభావా, బాఫీరా?" అని అదిగాడు.

"నేను వగలగట్టిన శాశం తేడు!" అన్నాడు బాఫీర.

"ఇందుకు వద్దితో నహ పేరిఫాన్గాడికి అప్పజెప్పి తిరుతాను, నన్నుకొన్న ఎద్దు —(ఇంకా వుంది)

అరణ్యపురాణం

5

మౌగ్గి ఒకేపరుగున అరణ్యం దాటి, ముక్కింది. యువకతీడెళ్ళ కేకలు విని సాయంత్రాలనందె వీకట్టు కమ్ముకుంటూం ఏంచాయి : “అకేలా ! అకేలా ! అకేలా దగా గుహకు చేరుకుని, లోయలోకి తన బలం చూపుతాడు. నాయకుడికి దారి చూశాడు. చిల్లతీడెళ్ళ వెట కోసం బయ తెలగండి ! దూకు, అకేలా !” తికి వెళ్ళారు.

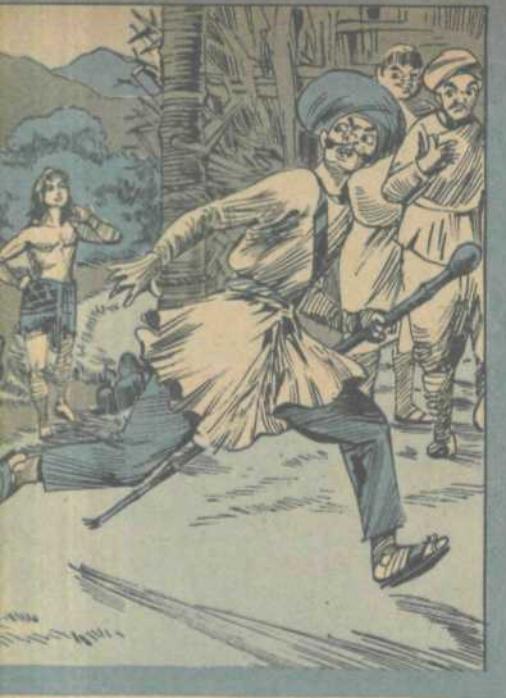
గుహలోపల ఎక్కుడే పని చూసు కుంటున్న శేడెలమ్ము మౌగ్గి ఊపరి చప్పుడు విని, తన కప్పాయి నేడో వెధిన్నున్నపని గ్రహించి, “ఏమిటది, నాన్నా ?” అన్నది.

“ఏవే గబ్బిలాలు షేర్భాన్ గురించి పదురుతున్నాయి. ఈ రాత్రి వెటకు పాలాల మధ్యకు పొతున్నాను,” ఆంటూ మౌగ్గి కొండ దిగువను లంఖుంచి పరిగెత్తి, దిగువన లోయలో ఉండే వాగును చేరి, అంతలో మంద వేహాడే ధ్వనులు వినిపించే సరికి నిలిచిపోయాడు. దుప్పిరంకి వినపడింది. అది తప్పించుకోలేని ఇరుకులో పడినట్టుగా

అకేలా దూకి దుప్పిని పట్టుకోలేకపోయి నట్టు సృష్టిమైంది. అకేలా పట్టు కరుచుకున్న చప్పుడయింది. దుప్పి ముంగాళ్ళకే గట్టిగా ఒక్కతన్ను తన్నేసరికి అకేలా అర్థాదం చేశాడు.

మౌగ్గి ఇంకేమీ వినదలవక ముందుకు పరుగుతీశాడు. మంద చేసే కోలాహలం అంతకంతకూ అసృష్టిమైపోయింది. మౌగ్గి పాలాల మధ్య ఉండే గుడిసెల దగ్గిరికి చేరుకున్నాడు. వాడు ఒక కిటకి సమీపంలో ఉన్న గడ్డికుప్పలో దూరి, “బాఫుర నిజం చెప్పాడు. నాకూ, అకేలాకూ రేపు ఒక రకమైన రోజు,” అనుకున్నాడు.

అట్టు చివరి బ్రమ్మ

ఆతను లేచి త్వరలోనే చేల మధ్య ఉండే గ్రామాలను చేరాడు, అయితే ఆక్రూ ఆగలేదు. ఎందుచేతనంతే అవి అరణ్య నికి సమీపంలోనే ఉన్నాయి; తనకు అర జ్యంలో కనీసం ఒక ప్రబల శత్రువున్నాడు. ఆతను లోయ కుండా పాయె ఎగుడుదారి వెంట అలుపులైని పరుగున దాదాపు ఇరవై మైళ్ళు వెళ్ళి తనకు ఆపరిచిత మైన ప్రాంతం చేరుకున్నాడు.

ఆక్రూదితో లోయ ముగిసి, వికాలమైన మైదానం వచ్చింది. దానిమీద అంతటా చిన్న చిన్న గుట్టలూ, బీటలూ ఉన్నాయి. మైదానం ఒక చివర ఒక గ్రామం ఉన్నది. బొట్టూ, కుంకం బొట్టూ పెట్టుకున్నాడు.

రెండవ చివర చిట్టడవి ఉన్నది. మైదానం అంతటా ఆపులూ, గేదెలూ మేస్తున్నాయి. వాటిని కాసే కుర్రాళ్ళు హౌగ్గిని చూస్తూనే పెద్దగా కెకలుపెట్టి, పారిపోయారు. ఈర కుక్కలు అతన్ని చూసి మొరుగుతూ, వెంటబడ్డాయి.

ఆకలి దహించుకు పోతూండటం చేత హౌగ్గి గ్రామం కేసి నడిచాడు. గ్రామ ద్వారం దగ్గిర ఒక పెద్ద ముళ్ళపాద కని చంచింది. చీకటి పదెవేళ దాన్ని ద్వారానికి ఆడ్డంపెట్టి, పగటివేళ పక్కకు తేస్తారు.

“ఆఁ హో! ఇక్కడి వాళ్ళకు కూడా అరణ్య వాసులంటే బెదురేనన్నమాట!” అనుకుంటూ హౌగ్గి గ్రామద్వారం వద్ద కూర్చున్నాడు.

ఎవరో గ్రామం నుంచి బయటికి వచ్చారు. హౌగ్గి లేచి నిలబడి, నేరు తెరిచి, తనకు అపోరం కావాలని వేలితో నెఱిని చూపిస్తూ సంజ్ఞ చేశాడు.

ఆ మనిషి హౌగ్గి కేసి నిర్వాంతపోయి చూసి, పురోహతుల్లి పేరు పెట్టి గట్టిగా పిలుస్తూ, ఏధి వెంట పరిగెత్తాడు.

గ్రామ పురోహతుడు చాలా ఒడ్డూ, పాదుగూ మనిషి. నుదుట వసుపు పచ్చ బొట్టూ, కుంకం బొట్టూ పెట్టుకున్నాడు.

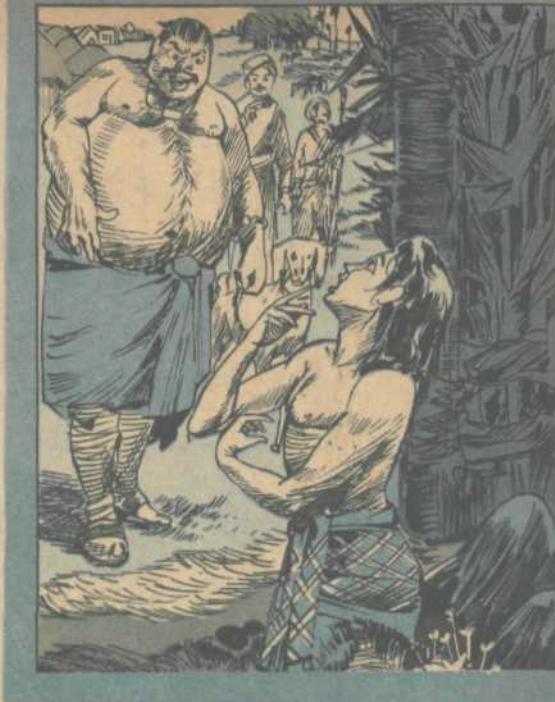
తెల్లని బట్టలు కట్టుకున్నాడు. కనీసం వంద
మందిని వెంట బట్టుకుని ఆయన గ్రామ
ద్వారం చేరాడు. ఆయన వెంట ఉన్న
వారిలో కొందరు మాగ్గి కేసి గుడ్లు పెట్టుకుని
చూశారు, కొందరు మాట్లాడారు. కొందరు
గట్టిగా అరిచి మాట్లాడారు.

"ఈ మనుషులకు కొంచెం కూడా
మర్యాదలు తెలియపు. కొందముచ్చు
లిలాగే ప్రవర్తిస్తాయి," అనుకుంటూ మాగ్గి,
జాట్లు వెనక్కుపడేలాగా తల విదిలించి,
గ్రామస్తుల కేసి కొరకొరా చూశాడు.

"భయపడటాని కేముంది? వాడి కాళ్ళ
మీదా, చేతుల మీదా ఆ మహ్నలు చూడండి.
తేడెళ్ళు కరిచాయి. వాడు తేడెలు మనిషి.
అరజ్యం నుంచి పారిపోయి వచ్చాడు,
అంతే," అన్నాడు పురోహితుడు.

ఆయన అన్నమాట నిజమే. మాగ్గిలో
అడుకునెబప్పుడు తేడెలు కూనలు అపుకో
కుండా కాప్త గట్టిగా కరిచాయి. వాడి చేతుల
మీదా, కాళ్ళ మీదా తెల్లనిమచ్చ లనేకం
ఉన్నాయి. కాని మాగ్గి వాటిని కాట్లుగా
భావించలేదు. నిజమైన కాటు ఎలా ఉండేది
వాడికి తెలుసును.

"అయ్యా, అయ్యా! పాపం, వాట్లి
తేడెళ్ళు కరిచాయా? చూడటానికి చక్కగా

ఉన్నాడు. నీ కొడుకుని పులి పట్టుకు
పోయింది . చూడు, మేస్పువా? అచ్చు
అలాగే ఉన్నాడు," అన్నారు ఇద్దరు
ముగ్గురు ప్రీతిలు.

చేతులకూ కాళ్ళకూ బరువైన రాగి కడి
యాలు తెడిగిన ఒక ప్రీ, "ఏది, చూడనీ,"
అంటూ ముందుకు వచ్చి, కాళ్ళకు చెయ్యి
అడ్డం పెట్టుకుని మాగ్గిని పరికించి చూసి,
" వాడు కాదులే. ఇంకా బక్కగా ఉన్నాడు,
కాని అంతా అదే పాలిక," అన్నది.

పురోహితుడు తెలివిగల పిండం.
మేస్పువా మొగ్గుడు గ్రామానికి పెద్ద పాపు
చారు. అందుచేత పురోహితుడు క్షణం సేపు

ఆకాని కేసి చూసి, "ఆరణ్యం పుచ్చు తున్నది ఆరణ్యమే తిరిగి ఇచ్చేసింది. అబ్బాయిని తీసుకో చెల్లమా. అందరి భవిష్యత్తు ఎరిగిన పురోతుడి మాట మరిచేవు," అన్నారు.

ఇదంతా చూస్తూంటే మంద చేసే పరిక గుర్తు కొచ్చింది హోగ్గిక. కాని తాను మనిషి అయినప్పుడు మనిషి లాగా తయారుకాక తప్పేది లేదు.

జనం దారి ఇచ్చిన మీదట ఆ స్త్రీ హోగ్గిని తన యింటికి తీసుటపోయింది. అక్కడ ఒక ఎరలక్క పూసిన మంచమూ, అరడజను రాగి వంటపాత్రలూ, ఒక గూళ్లో దేవుడి విగ్రహమూ, ధాన్యం పోసు కోపచానికి ఒక పెద్ద బానా, గోద మీద ఒక పెద్ద అద్దమూ ఉన్నాయి.

అవిద వాడికి తాగటానికి చాలా పాలూ, రొట్టె ఇచ్చింది, వాడి నెత్తి మీద చెయ్యి అనించి, వాడి కళ్లులోకి చూసింది. పురి

ఆరణ్యంలోకి ఈధ్వకు పోయిన తన కొదుకే ఒకవేళ తిరిగి వచ్చాడమో!

"నత్తూ! టిరి నత్తూ!" అని ఆమె వాళ్లి పేరు పెట్టి పెలచింది.

హోగ్గి ఆ పేరు ఎదిగినట్టు కనబడలేదు.

"నీ కావేళ కొత్తచెప్పులు కొన్నానే, జ్ఞాపకం ఉందిరా?" అంటూ ఆమె వాడి పాదాలు ముట్టుకున్నది. అవి జంచుమించు గిట్టలంత గట్టీగా ఉన్నాయి.

"జవి చెప్పులు తెడిగిన కాళ్లు కావు. నువ్వు నత్తూవు కావు. కాని నువ్వింక నా కొదుకువే," అన్న దామె.

హోగ్గి అదివర కెన్నదూ చూరుకింద ఉండినవాడు కాడు. వాడికి ఇంట్లో ఉండటం ఆదేలా గున్నది. వాడు ఇంటి కప్పు కేసి చూసి, తాను పారిపోవాలంటే ఆ కప్పను ఛేదించటం తనకు అవలీల అని తెలుసుకున్నాడు. కిటకిలకు కూడా గదియలు లెపు.

—(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

6

మహాగ్ని మనిషి భాష నేర్చుకోవటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. మనిషి అయ్యాక మనిషి మాట అర్థం కాకపొతే లాభమేమిది? అరణ్యంలో ఉన్నప్పుడు అతను ఆన్ని జాతుల భాషా నేర్చుకున్నాడు. మేస్సువా నేట ఏ మాట వచ్చినా మహాగ్ని ఆ మాట తాను కూడా అనేవాడు. చికటి పడేలోపూర్వా అతనికి ఆ గుడిసెలో ఉండే అనేక వస్తువుల పెద్దు నేటికి వచ్చాయి.

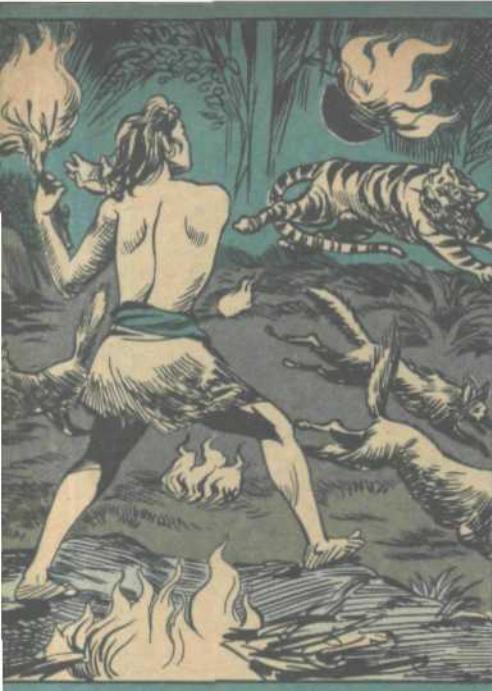
పడక విషయంలో పెద్ద పేచి వచ్చింది. పులిబోను లాగున్న ఆ గుడిసెలో పడుకో వటం మహాగ్నికి ఎంత మాత్రమూ సమ్మతం కాలేదు. వాళ్ళు తలుపు మూసెసై, అతను కిటకి గుండా బయటికి వెళ్ళాడు.

"వాడి ఇష్ట ప్రకారమే పొనీ. ఇప్పటి దాకా వాడు పక్కిపైన పడుకుని ఎరగ ఉన్నది గుర్తుంచుకో. వాడు మన పిల్లవాడికి

బదులు పంపబడ్డవాడే అయితే మనని విడిచి ఎక్కుడికి పొదు," అన్నాడు మేస్సువా భూర్. మహాగ్ని వెళ్ళి, పాలం పక్కన స్వచ్ఛ మైన పచ్చికనేల మీద పడుకున్నాడు.

అతనికి జరిగిన సంగతులన్నీ స్మరణకు వచ్చాయి. ఆనాడు బాఫుర ఎర్రపుష్య తెమ్మన్నప్పు దతను కొండ కిందికి వెళ్ళి ఒక ఇంటి నుంచి కొంత నిప్పును ఒక చట్టలో తస్క్రించి అరణ్యానికి తిరిగి వెళ్ళాడు. గతరాతి అకేలా వేటలో పరాభవం పొందాడు. అతను మంద ఇచ్చే కిక్కలు పాత్రుడయాడు. మంద మహాగ్ని కోసం ఆ రాత్రంతా వెతికిందట, బాఫుర చెప్పాడు. మహాగ్ని ఆ రోజుల్లా ఎందుకోమ్మలతో చట్టలోని నిప్పును రాజ చేస్తూ వచ్చాడు. ఆ రాత్రే కొండచిఖరాన మంద సమవేశమయింది. పేర్కాన మాట్లాడాడు. పేర్కాన్నకు మంద

అష్ట చిపరి బోమ్మ

నాయకుడు గురించి మాట్లాడే అధికారం లేదని హౌగ్రీ ఆశైపంచాదు. కాని మంద అతని ఆకైపణను తిరస్కరించి, "నేరు ముయ్యరా, మనిషికూనా!" అన్నది. ఆ మనిషికూన తనదని పేరభాన్ అన్నాడు. మంద ఉద్దేకం చెంది హౌగ్రీని చంప సిద్ధ పడింది. హౌగ్రీ దేచి నిలబడి తన నిప్పుల చట్టని మంద మధ్యకు విసిరాడు. ఏనిరే ముందు ఎందుకొమ్మను చట్టలో పెట్టాడు. ఆది భగ్గన మండింది. మంటలూ, నిప్పులూ చూసి మంద ఘడలిపోయింది. పేరభాన్ బొచ్చు కాలింది. హౌగ్రీ అతన్ని సమీపించి, "తెవి నిలబడు, కుక్క!" అంటూ

కాలితో నిప్పులను ఎగడన్నాడు. ఆ తరవాత హౌగ్రీ తన తోడెలమ్మ కుటుంబానికి విడ్జ్యులు చెప్పి వచ్చేశాడు.

ఆతను కళ్ళు మూసేలోపల అతని గడ్డం కింద మెత్తని ముక్కు తగిలింది.

ఆ వచ్చినది పెద్దన్న-అంటే తోడెలమ్మ పెద్ద కొడుకు.

"ఛి! ఛి! నీ కోసం వెతుక్కుంటూ ఇరవై మైళ్ళు వచ్చినందు కిడా ఫలితం? నీ వెళ్ళు కట్టెల పాగ వాసనా, పశుపుల కంపూ కొడు తున్నది. అప్పుడే మనిషి అయి పోయాపు. రే, బుల్లి తమ్ముడూ, నీకో వార్త తెచ్చాను," అన్నాడు పెద్దన్న.

హౌగ్రీ వాట్లి కొగలించుకుని, "అర జ్యంలో అంతా టులాసా?" అని అడిగాడు.

"ఎర్రపుష్ట్య కాలినవాళ్ళు తప్ప అంతా కులాసాయే. ఏను, పేరభాన్ బొచ్చు బాగా కాలింది కాదూ? ఆది తిరిగి పెరిగేదాకా ఇంకెక్కడే వెటూడబోయాడు. తిరిగివచ్చాక నీ దుమ్ములు వాయినెగంగలో కలుపుతా నని శపథం చేశాడు," అన్నాడు పెద్దన్న.

"దావికేంలే? నేనూ చేశానేక శపథం. కాని వార్తలు తెలియటం అవసరం. నువ్వు మటుకు ఎప్పటి వార్త లప్పుడు చెబుతూ ఉండు—నా కిప్పుడు నిద్ర ముంచు కొన్ను

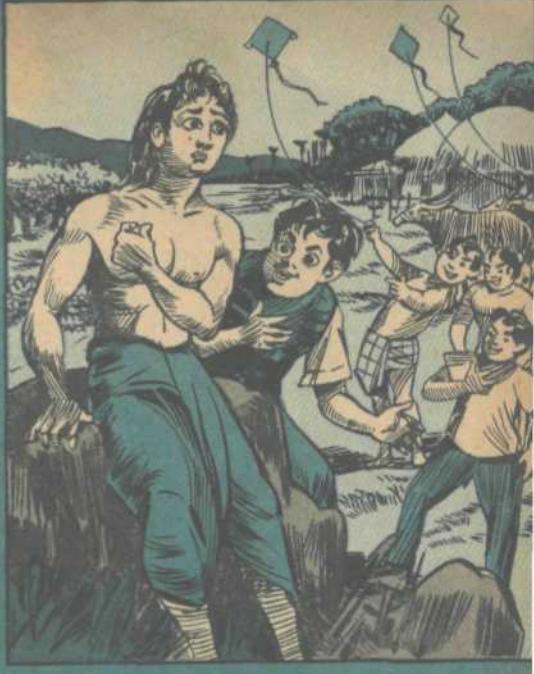
స్వది, పెద్దన్నా. కొత్త విషయాలు అలవగొట్టాయి," అన్నాడు హీరీ.

"సుపు మను మర హాయల్లో పడితేడెలు నన్న సంగతి మరిచేవు నుమా?"

"ఎలా మరుస్తాను? నిన్నా, మన గుహలో వాళ్ళనూ ఒక క్రూపాటకి మరవను. నన్ను మంద నుంచి వెళ్ళగొట్టా రస్వది కూడా మరవను."

"నిన్న మళ్ళీ మరొకమంద నుంచి వెళ్ళగొట్టుకుండా చూసుకో. మనుషులు మను మరే. వాళ్ళు మాటల్లాడుతుంటే చెరువులో కప్పులు బెకబెక లాధిసట్టుంటుంది. నే నీ పారి వచ్చినప్పుడు వచ్చికచీడు చివర వెదుళ్ళ పాదలో నీ కోసం వెచి ఉంటాను," అని పెద్దన్న వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ తరవాత మూడు నెలపాటు హీరీ దాదాపు గ్రామద్వారం దాట వెళ్ళితెదని చెప్పిపచ్చు. అతను మనుషుల పద్ధతులు అలవరుచు కోపటంలో నిమగ్నుడయాడు. మొట్టమొదట అతని మొల కొక బట్టి చుట్టారు; ఆది చాలా దుర్ఘరమనిపించింది. తరవాత ఉబ్బు గురించి తెలుసు కోఫలిశాచ్చింది; అది వచ్చినా ఆర్థం కాలేదు. అలాగే పాలం దున్నటం వల్ల ప్రయోజనమేమిటో అంతుబట్టి లేదు.

ఉరి పిల్లకారు ఆతనికి చాలా కోపం తెచ్చించారు. అరబ్బంలో పెరిగినవాడు గనక అతను తన కోపాన్ని నులువుగా నిగ్రహించుకున్నాడు—అరబ్బంలో ప్రాణమూ, తిండి దక్కించు కోవాలం బే ఆవేశం కూడదు. తాని ఉరిపిల్లలు, తాను అటలకు రాశని, గాలిపటా లగరెయ్యడని ఎద్దేవా చేసినా, తన మాటల ఉచ్చారణ చూసి వెటకారం చేసినా, చిల్చి చెండాడాలనిపించేది. కూనలను చంపటం ఆనుచితమని ఉరుకునేవాడు. తన కెంత బలం ఉన్నదే హీరీకి కొంచెం కూడా తలీదు. అరబ్బంలో తన కన్న చాలా బలం గల

జంతు వులుండేవని అతనికి తెలుసు. గ్రామంలోవాళ్ళు మాత్రం అతనికి ఎద్దు కున్నంత బలం ఉన్నదనేవాళ్ళు.

మనుషుల్లో ఉండే రుల వ్యతిగ్యసాలు హోగ్గికి బోత్రిగా తెల్పిను. కుమ్మరివాళ్ళు గాదిద అధుసుగుంటలోకి జారిపడితే, హోగ్గి దాన్ని తోకపట్టి పైకిలాగి, సంతకు పొతున్న కుండలను సర్ది అమర్యటానికి సాయం చేశాడు. అది చాలా తప్పి. కుమ్మరి తక్కువ కులంవాడు. గాదిద మాట వేరే చెప్పేదేమిటి? పురోహితుడు హోగ్గిని గట్టిగా మందలించాడు.

"నిన్ను కూడా ఆ గాదిద మీద కుండలతో భాటు ఎక్కిప్పాను," అన్నాడు హోగ్గి పురోహితికే.

పురోహితుడు మెన్నువా మొగుడి దగ్గిరికి వెళ్ళి, "కుప్రవేషపను సాధ్యమైనంత త్వరలో ఏదైనా పనిలో పడితే మెలు," అని చెప్పాడు.

గ్రామపెద్ద హోగ్గిని పిలిచి, "రేవచు నుంచి నువ్వు గేదట వెంట వెళ్ళి వాటని మేపుకు పస్తా ఉండు," అన్నాడు. హోగ్గికి అంతకంటె కావల్సిందేమిటి? తానిప్పుడు ఒక విధంగా గ్రామోద్యమి అయాడు గనుక అతను ఆ సాయంకాలం రావిచెట్టు కింద జిరిగే సమావేశానికి వెళ్ళాడు. అది రఘు బండ. గ్రామపెద్దా, తలారి, మంగలి, షికారి వాడు బలదేపుడూ అక్కడ చేరేవాళ్ళు, పాగ తాగేవాళ్ళు. చెట్టుకొమ్మల్లో కోతులు చెరి మాట్లాడుకునేవి. చెట్టు కింది అరుగు కలుగులో తాచుపాముందేది. అది పవిత్ర మైనది కావటంచేత దానికి ప్రతిరాత్రి పాలు ముట్టేవి. పెద్దలు చెట్టు చుట్టూ చేరి, పుక్కాతాగుతూ, చాలా పాట్టుపోయినదాకా మాట్లాడుకునేవాళ్ళు. వాళ్ళు దేవతలను గురించి, మనుషులను గురించి, దయ్యాలను గురించి అమృతమైన విషయాలు చెప్పుకునేవాళ్ళు.

—(ఇంకావుంది)

అరణ్యపురాణం

7

బలదేవుడు ఆరణ్యమృగాలను గురించి అధ్యుతమైన విషయాలు చెప్పేవాడు. దూరంగా కూర్చుని ఆ విషయాలు వినె పీల్ల లకు కళ్ళు వెళ్ళుకొచ్చేవి: ఆ గ్రామం అరణ్యాన్ని అనుకునే ఉండటంచేతా, లెళ్ళా, అడవిపండులూ. పాలాలలోపడి ధ్వనం చేసేవి గనకా, సందేచికట్టో ఎప్పుడైనా పులి వచ్చి ఎవడో మనిషిని ఈర్చుకుపోవటం జరుగుతూ ఉండటంచేతా, అరణ్యమృగాలను గురించే చెట్లు కింద విశేషంగా కబ్బల్లు సాగుతూందేవి.

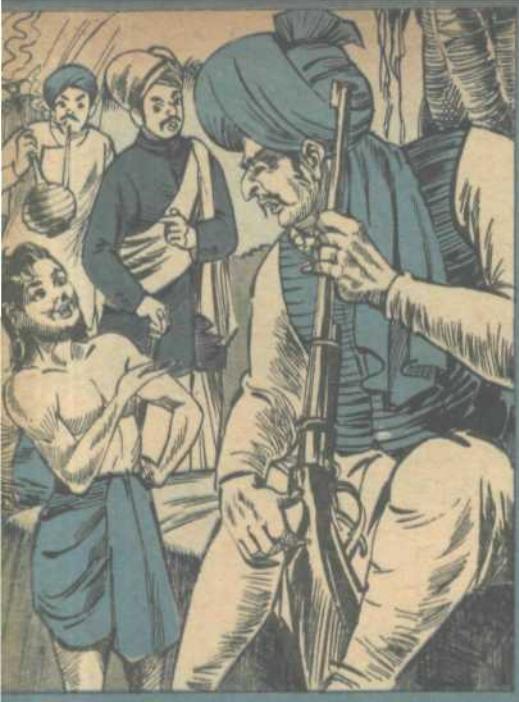
బలదేవుడు తన తుపాకిని తెడల మీద అధ్యంగా పెట్టుకుని ఒకదాన్నిమించి మరక టిగా ఆధ్యుతమైన కథలు చెప్పేప్పుంటే మాగ్గికి పాట్ల చెక్కుత్తెపోయేది; తాను నప్పు తున్నట్లు తెలియాకుండా అతను ముఖానికి చేతులు అధ్యం పెట్టుకునేవాడు.

బలదేవుడు చెప్పేకాడు: మెన్నువా కొడుకు నెత్తుకుపోయినది దయ్యపు పులిటట. కొన్ని సంవత్సరాల క్రితం చచ్చిపోయిన వద్ది వ్యాపారస్తుడెకడు, దుర్మార్గుడు, దయ్యమై పులిని ఆవేశించాడట.

"ఇందులో అబ్బడమేమీ లేదు. ఆ పురన్ దానుగాడి భాతాపుస్తకాలు తగలజెట్టినప్పుడు దొమ్ము జరిగింది చూశారూ? ఆ డొమ్ములో దెబ్బతగిలి వాడి కాలోకటి కుంటి అయి పోయింది. నేను చెప్పిన పులి ఉంది చూశారూ? అది కుంటిదే. ఎందుకంటే దాని కాలి గుర్తులన్నీ ఒకటిగా లేవు," అన్నాడు బలదేవుడు.

"ఇకనెంమరి?" అంటూ మునులా ఉండా తల లాడించారు.

"మీరు చెప్పుకునే కబ్బలన్నీ ఇంత ఆకాశపోకాశవేనా? ఆ పులి పుట్టుటమే

కుంటిదిగా ప్రభీంది. ఈ మాట ఉండరికి తెలును. నక్కపాట ధైర్యం కూడా లేని జంతువులో ప్రీవ్యాపారి దయ్యం ఉన్న దనం వట్టిపిచ్చిమాట," అన్నాడు హౌగ్గి.

అశ్వర్యంతో బలదేశ్వరుడి నేట మాట రాలేదు. గ్రామపెద్ద చరకాయించి మాని, " ఎపరది ? ఈ మోహ, అడివికుంకా ? అంత తెలిసినవాడివైత దాని చర్చం చట్టుటురా. పట్టుకొచ్చిన వాళ్ళకు సూరురూపాయలు బహుమతి ఇస్తామని సర్పారువాటు ప్రక బింబాడు. ఏమైనా నుపు పెడ్దవాళ్ళ సంభా షణలో కలగజేసుకోకుండా ఉంటే మేలు," అని సలహాయచ్చాడు.

హౌగ్గి లెచి నిలబడి, " ఇందాకట్టుంచి వింటున్నాను. బలదేశ్వరు ఒకటి రెండు సార్లు తప్ప, ఒక్కనే ఉన్న అరబ్బం గురించి ఒక్కముక్క నిఱం చెప్పలేదు. అయిన చూకాననే దయ్యాల కబుర్లూ, దేపుళ్ళ కబుర్లూ, పిశాచాల కబుర్లూ ఎలా సమ్మటం ?" అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

బలదేశ్వరు చిర్యబున్నలాడాడు.

" ఆ అబ్బాయిని గడ్డ వెంట త్వరగా చంచటం మంచిది," అన్నాడు గ్రామపెద్ద.

గ్రామానికి చెందిన కుర్రాళ్ళు తెల్లవారు తూనే పశుపులను తోలుకుని ఉంరి బయటికి వెళ్ళి, రోబ్లా వాటని మేయనిచ్చి, చీకటి వేళకు ఇక్కు తిరిగి వస్తారు. పిల్లలు పశుపుల మంద వెంట ఉన్నంతకాలమూ వారికి అపాయం లేదు. ఎందుకంటే, పురి కూడా మందగా ఉన్న పశుపుల చాయ లకురాడు. కానీ పిల్లలు ఏ పూలగుతులు కొయ్యుకూనికో, తొంపలను తరుముతూనే మందకు దూరం వెళ్ళితే పారికి అదవి జంతువుల వల్ల భయం ఏర్పడుతుంది.

తెల్లవారగానే హౌగ్గి "రాముడు" అనే దున్నపొతు మీచ ఎక్కు బయలుదేరేవాడు. గేదెలు ఒక్కటాక్కట్టే లెచి ఆతని వెనకగా బయలుదేరేవి.

పశువులు మేసే ప్రదేశం నిండా తుప్పలూ, రాళ్ళూ ఉండేవి. ఆది ఎగుడు దిగుడుగా ఉండేది. పశువులు పల్లాలలోకి ప్రవేశించి కంటికి కనిపించటుండా పోయేవి.

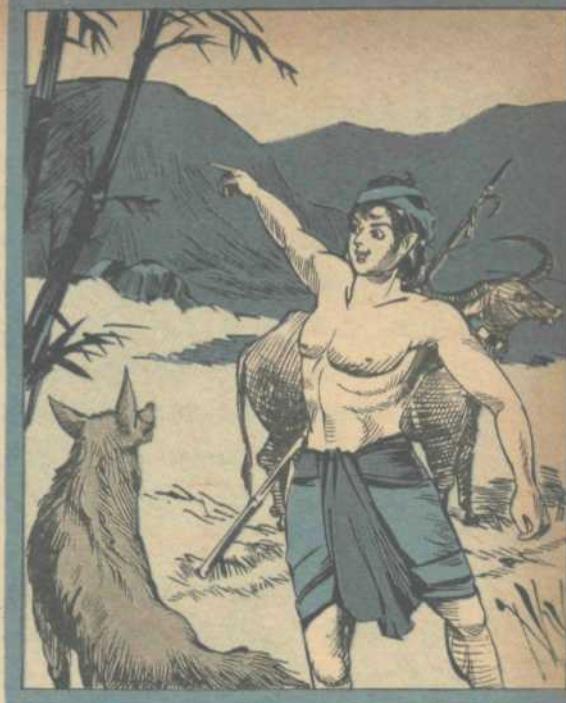
హోగ్గి తన మంచను అరణ్యం సమీ పాశికి, వాయనిగంగ ఒడ్డుదాకా తేలుకు పోయి, "రాముడి" మిది నుంచి దిగి, అక్కడి వెదుళ్ళలో ప్రవేశించాడు. అక్కడ ఆతని కోసం "అన్న" వేచి ఉన్నాడు.

"నీ కోసం ఎన్నే రజులుగా కాచుకుని ఉన్నాను. ఈ పశువుల కాపరి పనే మిటి నీకు?": అని అన్న హోగ్గిని ఆడిగాడు.

"ఆలా ఏర్పాటయింది. కొంత కాలం నేను పశువులు కాయాలి. పేరభాన ఏం చేస్తున్నాడు?" అని హోగ్గి ఆడిగాడు.

"వాడు మళ్ళీ ఈ ప్రాంతాలకు తిరిగి వచ్చి, నీ కోసం మహ చూకాడు. కాని ఇక్కడ వెట సాగక మళ్ళీ ఎలో వెళ్ళాడు. వాడు నిన్ను చంపాలనే ఉన్నాడు," అన్నాడు అన్న.

"పరే, పేరభాన తిరిగి పచ్చేదాకా నుపు గాని, మరో అన్నగాని ఆ కనిపించే మెట్ట మీద కూర్చుని, పాదున నేను పశువులను తేలుకుని వచ్చేటప్పుడు నాకు కనబడుతూ ఉండండి. వాడు తిరిగి రాగానే, మైదానం

మధ్య నుండే కండకంలో నెన్ను నుపు కలునుకో. వాడి ఆ చూకి నాకు తెలుస్తూ ఉండటం అవసరం," అన్నాడు హోగ్గి.

అన్నను పంపేసి ఆతను చెట్టునీయ చూసుకుని, పడుకుని నిద్ర పోయాడు. చుట్టూ పశువులు మేస్తున్నాయి.

గెడ్డ కాయట మంత తీరిక పని మరొకటి ఉండదు. గెడ్డ కాసే పిల్లలకు రోజుల్లా ఏమీ పనిటేదు. పశువులు మేత మేస్తూ, కదు లాతూ, మళ్ళీ మేస్తూ రోజుల్లా గడిపేస్తాయి. ఆవి అరవనన్నా అరవపు. గెదెలు మేసి నంతసేపు మేసి, ఏ నిటి గుంటో, బురద గుంటో చూసుకుని, అందులో పడుకుని

ముట్టెలు మాత్రమే బయటికి పెడతాయి. గద్ద శాసే పిల్లలకు ఎప్పుడైనా ఒక్కసారి గద్ద శ్వక అకాశంలో నుంచి అస్పష్టంగా విని పిస్తుంది. ఏ గద్దయినా చచ్చి దాని కళ్ళ పదిందే, ఆ గద్ద రిష్యున నేల కేసి వస్తుంది. దాన్ని గమనించి ఆనేక ఇతర గద్దలు అనేక మైళ్ళ దూరంనుంచి వచ్చి, చచ్చిన గద్దు మిద వాలి, అన్ని కలిసి గద్దు కళైబరాన్ని పెక్కు తీంటాయి.

పిల్లలు కొంతసేపు నిద్రపోతారు. కొంత సేపు తుంగతో బుట్టలు అల్లుతారు. లేకపోతే అడివి కాయలు ఏరుకొచ్చి మాలలు కదతారు. తొండలూ, పాములూ తిరుగుతుంటే వాటని గమనిస్తారు. లేకపోతే ముట్టిలే ఇల్లు కదతారు, రాజులనూ, రాబులనూ, దేవతలనూ తయారు చేసినట్టు వటిస్తారు. పాద్మ వాలగానే పిల్లలు గద్దను కేక పెడతారు. అవి తామున్న చేటు నుంచి లేచి, కదిలి, పిల్లల వెంట గ్రామానికి తిరిగి పోతాయి.

మౌగ్గి పశువులను తోలుకుని వచ్చే బప్పుడు ప్రతి ఉదయమూ మిట్టకేసి చూసే వాడు. అతని అన్నలలో ఎవడే ఒకడు దాని మిద కనిపించేవాడు; అంటే షేర్ఫాన్ ఇంకా తిరిగి రాలేదన్నమాట. అతను రోజు నీడ పట్టున పదుకుని నిద్రపోయి, తన అరణ్య జీవితం గురించి కలలు కనేవాడు. షేర్ఫాన్ నిజంగానే వచ్చి ఉంటే, వాడు అరణ్యంలో ఏమూల తన కుంటి కాలుతే తప్పటడుగు వేసినా మౌగ్గికి తెలిసి ఉండేదే ననుకోవచ్చు.

చిట్టచివరకు ఒక ఉదయం మౌగ్గికి మిట్ట మిద తన అన్నలలో ఒకడూ కనిపించ లేదు. మౌగ్గి తనలో తాను నప్పుకుని అనాడు పశువులను కండకం వక్కున ఉన్న ఎప్ర తంగేడు చెట్టు కేసి తోలుకు పోయాడు. అక్కడ పెద్దన్న వెచి ఉన్నాడు. అతని ఒంటి పైన రోమాలన్నీ నిక్కుబోడుచుకుని ఉన్నాయి. "షేర్ఫాన్ వచ్చాడు," అన్నాడు అన్న రోప్పుతూ. —(ఇంకా వుంది)

అరణ్యపురాణం

8

“అన్న” వెంటి మీద రోహలు నిక్కు బాధుచుకుని ఉన్నాయి.

“నిన్ను మభ్యపెట్టటానికి షేర్ఫాన్ నెల రోజులపాటు ఎతో వెళ్లాడు. వాడు తబక్కిని వెంటబెట్టుకుని నిన్ననే కొండలు దాటి నీకోసం వెతుక్కుంటూ వచ్చాడు,” అన్నాడు అన్న వగర్చుతూ.

మౌగ్గి ముఖం చిట్టించి, “షేర్ఫానేను నేను శాతరు చెయ్యాను. కానీ తబక్కి జిత్తుల మారివాడు,” అన్నాడు.

అన్న పెదవులు నాక్కుంటూ, “భయ పడకు. కొల్లదారుజమున తబక్కిని కలిశాను. ఆ నక్కాడు నాత అంతా చెప్పేశాడు. అంతా విన్నాక వాడి నడుము విరగ్గిట్టే నుండి. ఇవాళ సాయంకాలం నువ్వు గ్రామానికి తిరిగి వెళ్ళేటప్పాడు గ్రామద్వారంపాద్మ కాపు వెయ్యాలని షేర్ఫాన్ ఆలోచనట.

వాడిప్పాడు వాయిన్గంగ పెద్ద కనుమల్ ఉన్నాడు,” అన్నాడు.

“వాడివాళ తిండి తిన్నాడా, లేక పర గడుపున వేటాడుతున్నాడా?” అని అడి గాడు మౌగ్గి.

ఇది చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న. దాని సమాధానం పైన మౌగ్గి చావు బతుకు లాఘారపడి ఉన్నాయి.

“తెల్లారుజామునే ఒక పందిని చంపాడు. పూటుగా తిన్నాడు, తాగాడు. షేర్ఫాన్ గాడి సంగతి నీకు తెలీదా? పగబట్టి నచ్చు తైనా ఒక పూట పసుండలేడు, వెధప,” అన్నాడు అన్న.

“వెధప, చంపట వెధప! కూన కన్న కూడా అన్నాయం! తిని తాగాడు? తాను నిద్రపోయి లేచేదాకా నేను కనిపెట్టుకుని ఉంటాననా వాడి ఉద్దేశం? ఇప్పుడెక్కడ

అట్ట చివరి ఓమ్ము

పడుకుని ఉన్నాడు? మనం పదిమందిమి ఉంటే వాడి అంతు తెల్పేపని! వాడి వాసన తగిలితే తప్ప ఈ దున్నలు వాడి మీదిక పొప్ప. నాకేమో వాటి భాష తెలిసి చాపదు. ఏటికి వాడి వాసన తగిలేటట్టు తేలుకు పొగలమా?” అన్నాడు హౌగ్గి.

“వాసన తెలియరాకుండా వాయినెగంగ ప్రవాహం వెంబడి చాలాదూరం ఈదుకు పోయాడు,” అన్నాడు అన్న.

“ అది తబక్కిగాడి ఆలోచన ఆయి ఉండాలి. షేర్థాన్ మొహనికి అంత తెలివి తేటలు కూడానా?” హౌగ్గి నేల్లో వెలు వేసు కుని కొంచెంసేపు ఆలోచించాడు. “ఈ పెద్ద గెత్తుతూ, హౌగ్గికి కావలసినట్టుగా మందను

కనుమకొస మైదానం మీదుగా పోతే అర పైలు దూరంలో ఉన్నది. మందను అరణ్యంకుండా కనుమ తల దగ్గిరికి తీసుకు పోయి, కనుమలోకి తేలగలను. కాని షేర్థ భాన్ రెండో చివర నుంచి చల్లగా జారు కుంటాడు. ఈ చివరను ఎలాగైనా అడ్డాలి. అన్న, నీవు మందను రెండుగా చీలదియు లేవా?” అన్నాడు.

“ అది నావల్ల అయ్యేపని కాదులే. అందుకు తగినవాట్టి తెచ్చాగా?” అంటూ అన్న పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్లి ఒక గుంట గోకి దూకాడు.

అందులో నుంచి ఒక పెద్ద తల బయ టకి పచ్చింది. ఆ క్షణంలోనే వెట్టాడే తేడేలు పిలుపు కూత చుట్టూ ప్రతిధ్వనించింది.

“ అకేలా! అకేలాయే!” అంటూ హౌగ్గి అనందంతో చప్పట్లు చరిచాడు. “ నువ్వు నన్ను మరి చిపొ వని తెలుసు, అకేలా. ఇప్పుడు మనకు చేతినిండా బోలెడు పనీ! ఈ మందను రెండుగా చీలదియ్య, అకేలా. అడపశుపులనూ, దూడలనూ ఒక మంద గానూ, ఎద్దులనూ, దున్నలనూ ఒక మంద గానూ వేరు చెయ్య,” అన్నాడు.

అకేలా, అన్న మంద మధ్యగా పరి గెత్తుతూ, హౌగ్గికి కావలసినట్టుగా మందను

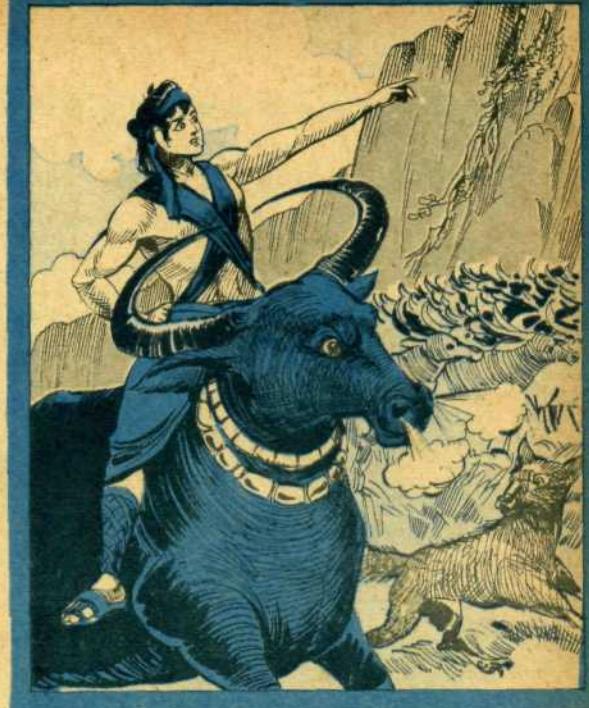
రెండుగా విడగ్గట్ట సాగారు. ఒక మందలో ఆడపశువులూ, దూడలూ ఉన్నాయి. ఆడ పశువులు కళ్ళు పెద్దవిచేసి, కాళ్ళతో నేలను గొరాడుతున్నాయి. తేడేళ్లలో ఏ ఒకటి ఒక్క క్షణం కదలకుండా నిలబడినా, కాళ్ళతో మట్టగించి చంపటాని కవి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. రెండే మందలోని ఎద్దులూ, దున్నలూ ముక్కులతో బుసలు కొడుతూ మరింత భయంకరంగా ఉన్నాయి. కాని నిజాని కవి ఆడపశువులంత ఆపాయకర మైనవి కావు. దూడల ప్రాణాలకు తమ ప్రాణాలను అడ్డంవేసే ఆడపశువులే నిజంగా రాద్రమైనవి.

త్వరలోనే మందలు చక్కగా విడి పోయాయి. అరుగురు గిట్టకాసే పెల్లిలైనా ఈ పని ఇంత చక్కగా చేసి ఉండయ.

"తరవాత ఎమిటి? మందలు మళ్ళీ కలిసి పోగలవు," అన్నాడు అకేలా.

"మగపశువుల మందను ఎడమ పక్కగా తేలు, అకేలా," అంటూ మౌగ్గి "రాముడి" మీద ఎక్కి కూర్చుని, "అన్న, మా మంద వెళ్ళాక రెండే మందను కనుమ దిగువకు తేలు," అన్నాడు.

"కనుమలోకి ఎంత దూరం తేల మన్నాపు?" అని అన్న అడిగాడు.

"కనుమ గోదలు పేర్కాన దూకలేనంత ఎత్తుండే చోటికి మందను చేర్చి, మేము అవతల చివర నుంచి పచ్చేదాకా వాటిని అక్కడే ఉంచు," అన్నాడు మౌగ్గి.

అకేలా మగపశువుల మందు నిలబడి అరిచే సరికి, అవి అకేలా మీదికి పరుగు తీశాయి. అకేలా వాటికి అంద కుండా మందు పరిగెత్తుతూ వాటిని చుట్టు దారిన కనుమ తల వేపు తీసుకుపో యాడు. ఈలోపుగా అన్న ఆడపశువుల మందను కనుమ దిగువ చివరకు చేర్చాడు.

పేర్కాన కనుమలో నిద్రపోతున్నాడు. అసలే పిరికి ప్రాణి, తిని తాగి ఉన్నాడేమో

పొరాడటం ఆతనికి సాధ్యంకాదు. కనుమ ఎగువ నుంచి దిగువకు వాలుగా ఉంటుంది. కనుమ దిగువన ఆడపశువుల మందను ఆడ్డం ఉంచి, పై నుంచి మగపశువుల మందను దూకుండుగా పరిగెత్తించినట్టయితే, పేర్ రథాన్ మధ్య నలిచి చస్తాడు. వాడు మగ పశువుల పాదఘుట్టనకు చాపక ఆడపశు పుల మంద కేసి వెళ్ళాడే, అవి వాణి కొమ్ములతో చీల్చి చంపేస్తాయి.

ఆదే హోగ్గి అలోచన.

హోగ్గి ఎక్కి ఉన్న “రాముడు”తో సహా, మగపశువులమండ, చుట్టు దారిన కొండ ఎక్కి కనుమ పై చివరను చేరుకున్నది. ఇంకా పశువులకు పేర్ రథాన్ వాసన తగల లేదు. హోగ్గి కనుమ గోడలను పరిశిలిం చాడు. అవి నిటారుగా ఉన్నాయి. వాటి పైకి లతలు ఎగబాకుంతున్నాయి. పేర్ రథాన్కు ఆ గోడలను ఎగబాకటం ఆసాధ్యం. వాడు కనుమలో చికిత్సాయాడు.

“మనం పచ్చినట్టు పేర్ రథాన్ కు చెబుదాం,” అంటూ హోగ్గి పెట్టగా నవ్వి, మూతకి చేతులు ఆడ్డం పెట్టి, కనుమ దిగువ కేసి కెకపెట్టాడు.

ఆ కెక కనుమ వెంబడి ఉండే ప్రతి కొండరాతి నుంచి ప్రతిధ్వనించింది.

పేర్ రథాన్ మత్తుగా ఆవలించి, “ఎవరా పిలిచేది?” అన్నాడు.

“నేనే, హోగ్గిని. ఇఖరాన సమావేశానికి వేళయింది పద!” అంటూ హోగ్గి, “ఆకేలా, మందను దిగువకు తరుము. రాముడూ, దౌడుతియ్య,” అని తొందర చేశాడు.

మగపశువులమంద మహాప్రవాహం లాగా కనుమ వెంబడి పరుగు ప్రారంభించింది. ఆకేలా వేటకేకలు వేశాడు. మందల పాద ఘుట్టనకు రాళ్ళాన్ని, ఇసుకా చిందరపందరగా లేచాయి. దిగువకు పొతున్నకోద్దీ వాటి వేగం పోచ్చింది. రాముడికి పులివాసన తగిలి గట్టిగా రంకెపెట్టింది. —(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

9

కౌరమన్నల మంద శిలాపాతంలాగా కనుమ ఎగువ నుంచి దిగువకు దూకుతూ రాసాగింది.

దాని ముందు ఎంతటి పులీ నిలవలేదు. బలహీన మైన దున్నలు పక్కలకు నెఱ్చివేయ బడ్డాయి. అవి లతలను తెంచుకుంటూ దిగువకు పరిగెత్తాయి.

దున్నల వదఘుట్టన షేరిఖాన్నకు విన బడింది. షేరిఖాన్ లేచి కనుమ దిగువ కేసి ఒళ్ళు ఆడించుకుంటూ పోతూ, తప్పించు కునే మార్గం కొసం చూడసాగాడు. తాని కనుమ పక్కలు చాలా నిటారుగా ఉండటం చేత అతను ముందుకే పోవలసి వచ్చింది. ఘుక్కాయాసమూ, తాగిన మత్తూ ఇంకా దిగి పోలేదు. తిరగబడి పోట్లాడే ఇచ్చ షేరి ఖాన్లో కొంచెంకూడా లేదు. ఒకవేళ

పోట్లాడవలినే వస్తే దూడలతో ఉన్న ఆడ పశువులను ఎదుర్కొనే కన్న దున్నలను

ఎదుర్కొపటమే హెచ్చ కైమమని షేరి ఖాన్కు తెలియకపోలేదు.

ఇంతలో “రాముడి” కాళ్ళకింద ఏదో మెత్తగా పడి నలిగింది. దాని వెనక వచ్చిన దున్నలలో బలహీనమైనవి కాలు నిలుప లేక, ఒరిగిపోవటం కూడా జరిగింది.

దున్నలన్నీ, ఆడపశువులతో సహా కనుమ దిగువనున్న మైదానం మీదిగి వచ్చేశాయి. మౌల్లి “రాముడి” విపు మీది నుంచి కిందికి జారి, ఎడాపెడా ఉన్న దున్నలను చెదర గట్టుతూ, “అకేలా, వాటిని వేగం చెదర గట్టు, లేకపోతే తమలో తాము ఈమ్ము లాడుకుంచాయి,” అని కేకపెట్టాడు. అతను “హే! హే!” అంటూ పశువులను కాంత ఖాన్లో కొంచెంకూడా లేదు. ఒకవేళ

షేరిఖాన్నను మరి తొకిక్కించ వలసిన పని లేదు. అతను అప్పుడే ప్రాణాలు వదిలాడు.

అట్ట చివరి బొమ్మ

అతని కళేబరం కోసం అప్పుడే గద్దలు వచ్చేస్తున్నాయి.

తిరిగి కనుమ ఎగువకు ఉరకటానికి సిద్ధంగా ఉన్న పశువుల ఉద్దేకాన్ని అకేలా, అన్న కలిసి తగ్గించారు. వాళ్ళ పశువుల కాళ్ళను చిన్నగా కొరికారు.

"పేర్భాన్ కుక్కచావు చచ్చాడు. వాడి తేలు తీసుకుపోయి రచ్చబండ దగ్గిర తగిలిస్తే రంజుగా ఉంటుంది," అంటూ మాగ్గి, తన మెడలో ఎప్పుడూ పాదితోబాటు వేళ్ళాడే కత్తిని పైకి తీశాడు.

మనుషుల మధ్య పుట్టిపెరిగిన కుర్రాడెపడూ ఒంటరిగా పులిచర్చుం ఒలచగలిగి

ఉండడు, కానీ జంతుపు మీద చర్చుం ఎలా అమరి ఉండేదీ మాగ్గికి తెలుసు. తేడేళ్ళ రెండూ చర్చాన్ని అతను కోరినప్రకారం పక్కలకు లాగి సహాయం చేస్తూంటే, మాగ్గి ఒక గంటసేపు చాలా శ్రమపడి ఆ చర్చాన్ని ఒలుస్తూపోయాడు.

ఇంతలోనే ఎవరిదో చెయ్యి అతని ఖుజాన పడింది. అతను తల ఎత్తి చూసే సరికి, తుపాకితో సహా బలదేపుడు కనిపించాడు. దున్నల దొడు గురించి గ్రామంలోని కుర్రాళ్ళు బలదేపుడికి వార్త ఆర్ధించారు. పశువులను కాయటంలో అశ్రద్ధ చేస్తున్నందుకు మాగ్గిని మందలింతామని బలదేపుడు

బయలుదేరి వచ్చాడు. మనిషి రాక పసి కట్టగానే తోడె ల్పు రెండూ ఆక్రమించి చల్లగా జారుకున్నాయి.

“నీకే మన్న మతి ఉండా లేదా? ఒంటరిగా పులి చర్చాన్ని ఇలుద్దామనే? దున్నలు దీన్ని ఎక్కుడ చంపాయి? ఇదా కుంటి పులేనే! దాన్ని చంపిన వాళ్ళకి నూరు రూపాయలు బహుమానం ఇస్తారు కూడానూ. దీని తేలు తీసుకుపోయి శాస్త్ర వారాలో చూపి, బహుమానం తెచ్చినప్పుడు అందులో నీ కొక రూపాయి ఇస్తాలే. పశు పులను దొడు తీయనిచ్చినందుకు ఈసారికి నిన్ను కీమిస్తాం,” అన్నాడు బలదేవుడు.

హౌగ్గీ పులిచర్చం కొయ్యటం కానిస్తూనే తనలో తాను గొఱుకుట్టన్నాడు. “అలాగా? నువ్వు చర్చం పట్టుకుపోయి నూరు రూపాయలు పుచ్చుకుని అందులో ఒకటి నా కిస్తాహు? నాకు ఈ చర్చంతో వేరేపని ఉన్నదే మరీ!” అనుకున్నాడు.

పులి చాపగానే దాని ఆత్మ తనను వేధించ కుండా దాని మిసాలు కాల్పణించి కారీలకు అలవాటు. బలదేవుడు పులిమిసాలు కాల్ప బోతే హౌగ్గీ కసిరాడు.

బలదేవుడు కోపంగా, “బరే, ఎవరినే తెలుసా? గ్రామానికి పెద్ద వెటగాప్పి. అదృష్టం కలిసాచ్చి, దున్నలు పులిని

తెక్కొయి. నేను నీకు బహుమానంలో అణా కూడా ఇవ్వను సరేగదా, మెత్తగా తన్నిస్తాను. ముందా పులిని వదిలిపెట్టి ఇవ తరికిరా!" అని గద్దింఫాడు.

" ఈ పండు కోతితే నాకేమిట? అకేలా, ఈ మనిషి, చూడు, నన్ను చీకాకుపెడు తున్నాడు," అని హోగ్గి కెకపెట్టాడు. అతను చర్చం ఒలవటం ఇంకా కాలేదు.

మరుక్షణమే బలదేవుడు నేల మీద తోర్చాపడి ఉన్నాడు. ఒక తేడేలు అతని మీద నిలబడి ఉన్నది. హోగ్గి పట్టు బిగ బట్టి, " నువ్వున్నది నిజమే, బలదేవ. నీ నుంచి నాకు ఒక అణా కూడా రాదు. ఈ పులికి నాకూ మధ్య పాత పగ—చాలా పాత పగ—ఉన్నది. చిపరికి నేను నెగ్గాను," అన్నాడు.

పదెళ్ళక్రితం ఒలవడుడు అకేలాలు అలా లొంగి ఉండకపోను. అదీగాక, పులి మీద పగబట్టన మనిషికి సహాయపడే తేడేలు

నెలా ప్రతిఘటించాలో అతనికి అంతుబట్ట లేదు. అతని కిదంతా కనుకట్టులాగున్నది.

" మహరాజా, నేను పయసు మళ్ళిన వాణ్ణి. ఏమ్మల్ని మామూలు గొట్టకాపరి కింద జమకట్టటం పారపాటు. నేను లేచి వెళ్ళిపోతాను. మీ నెకరు నన్ను చిల్పి చెండాడదుగద?" అన్నాడు బలదేవుడు.

" వెళ్ళు. మరోసారి నా వేటలో జోక్కం కలిగించుకోకు. అతన్ని వెళ్ళిపోనీ, అకేలా!" అన్నాడు హోగ్గి.

బలదేవుడు లేచి సాధ్యమైనంత శిథ్రుంగా గ్రామానికి వెళ్ళిపోయాడు. హోగ్గి బ్రహ్మరాక్షసిగా మారిపోతాడే మో నన్నుట్టుగా అతను తిరిగి తిరిగి చూస్తూ వెళ్ళాడు. అతను గ్రామంలోకి వెళ్ళి చెప్పిన భూత ప్రేత ఇంద్రజాల కథ విని పూజారి నిశ్చేష్టు డైపోయాడు.

పులి చర్చం ఒలవటం పూర్తి అయ్యేసరికి చీకటి పడుతున్నది. — (ఇంకాపుండి)

అరక్షపురాణం

10

మౌగ్గి పులి చర్యం బలపటం పూర్తి చేసి, స్తాడు. కాల్పు, బలదేవ, తుపాకి పేల్పు !” “దీన్ని మనం ఎక్కుతన్నా దాచి, మంద అని గ్రామపులు కేకలు పెట్టారు. లను మళ్ళించుకుపొవాలి. కాస్త సహయం చెయ్యి, అకేలా!” అన్నాడు.

సంజేచీకట్లో మంద మళ్ళింది. వాళ్ళు గ్రామాన్ని సమీపించే సరికి దివిటిలు కని పించాయి, గుడి నుంచి గంటలమోతా, శంఖాలమోతా వినిపించింది. ద్వారం పద్ధ గ్రామపులలో సగంమంది అతనికోసం నిరీక్షిస్తూ నిలబడ్డారు.

“నేను పేర్కానేను చంపాను కాదూ? అందుకై ఉంటుంది, జనం యింతమంది చేరారు,” అనుకున్నాడు మౌగ్గి.

కాని అతని మీద రాళ్ళ పర్మం కురిసింది. “మాయావి! తేడేలు కొడుకు! అదివి పికాచం! వెళ్ళిపో! త్వరగా పోకపోయావే నిన్ను పూజారి మళ్ళు తేడేలుగా మార్చే

స్తాడు. కాల్పు, బలదేవ, తుపాకి పేల్పు !” అని గ్రామపులు కేకలు పెట్టారు.

బలదేవుడి తుపాకి థామ్మని పేలింది. ఏదో దూడు బాధతే అక్రోచించింది.

“చూకావా? గారడీ! వాడు తుపాకి గుళ్ళను పక్కకు తప్పించగలడు, బలదేవ. అది నీ దూడే,” అన్నారు గ్రామపులు.

“ఎమిటిదంతా?” అన్నాడు మౌగ్గి.

“ఈ నీ సోదరులకూ, తేడేళ్ళమందకూ ఆటే తేడా లేదు. దీనికంతా, అర్దమేమంటే వీళ్ళు నిన్ను బహిష్కరించబోతున్నారు,” అన్నాడు అకేలా.

పూజారి చెతిలో తులసిమంద ఒక టి పట్టుకుని ఊపుతూ, “ఒరే, తేడేలూ! తేడేలుకూనా! వెళ్ళిపో!” అని అరిచాడు.

“మళ్ళినా? లోగడ మనిషినని వెళ్ళి పామ్మన్నారు. ఈసారి తేడేలు నని వెళ్ళి

పొమ్మంటున్నారు. పోదాం పద, అకేలా,”
అన్నాడు హౌగ్గి. ఒక స్త్రీమంద కేసి పరిగెత్తు
కుంటూ పచ్చింది. ఆ మనిషి మెన్నువా.

“నాయనా! నా తండ్రి! నువ్వు మంత్ర
గాదివిట; తలుచుకుంటే జంతువుగా మార
తాపుట—వాళ్ళు అంటు న్నారు. నేను
నమ్మును. అయినా వెళ్ళిపో, లేకపోతే
వాళ్ళు నీ ప్రాణం తీస్తారు. నువ్వు నథూ
చాపుకు పగ తీర్చావని నాకు తెలుసు,”
అన్నదామె.

“వెనక్కురా, మెన్నువా! లేక పోతే
నిన్ను కూడా రాళ్ళతే కొడతాం,” అని
జనం కేకలు పెట్టారు.

ఒక రాయి వచ్చి హౌగ్గి మూడి మీద
తగి లింది. ఆతను వికృతంగా నవ్వు,
“వెనక్కుపో, మెన్నువా. ఇది సాయంకాలం
పూట చెట్టు కింద చేరి వాళ్ళు చెప్పాడునే
పిచ్చిక ధల లాంటది. సెలవియ్యా. నేను
మందను అతి వేగంగా తేలబోతున్నాను
గనక నువ్వు వెనక్కు దొడుతియ్యా, నేను
మంత్రగాణ్ణి మటుకు కాను. సెలవు,
మెన్నువా!” అన్నాడు.

తరవాత, మందను తేలమని ఆతను
అకేలాను పెచ్చరించాడు.

గెదెలు ఇల్లు చేరుకోవాలనే తెందరలోనే
ఉన్నాయి. అకేలా అరుపు అవసరం లేకుం

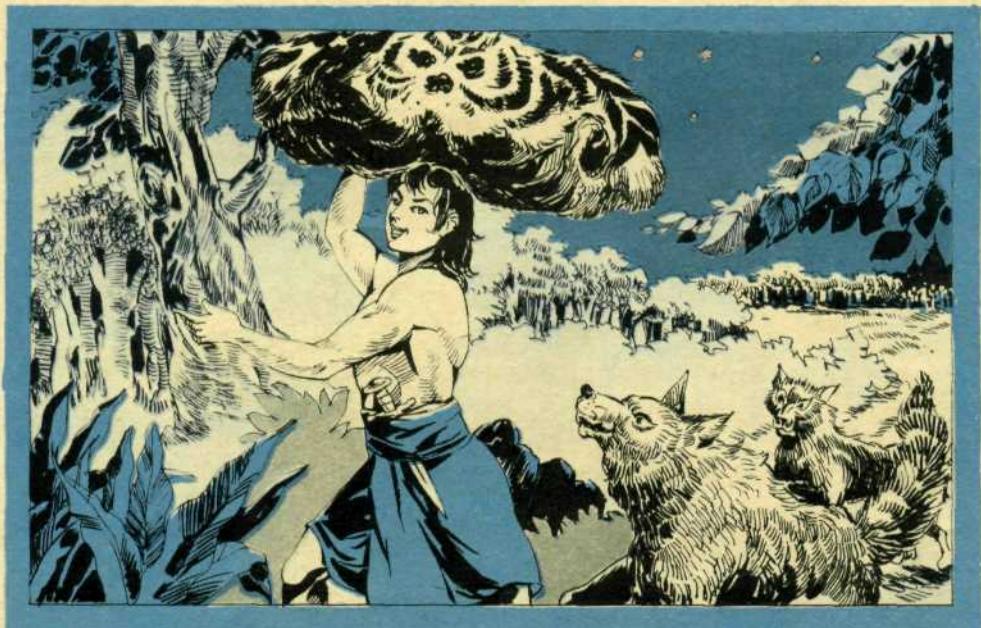

డానే అవి సుదిగాలి రాగా ద్వారంకుండా దొడు తీశాయి. పూజారి పక్కకు పారిపోతూ కెకలు పెట్టాడు. జనం చిందరవందరగా చెదరిపోయారు.

“నేను ఒకటీ అరా కాజేళానేమో, లెక్క పెట్టుకుని చూసుకోండి. ఇక నేను మీ గేదెల్ని కాయబోను. ఏన్నలకూ, పెద్ద లకూ అందరికి—సెలపు. మెస్సువాను చూసి ఉఱకున్నాను గాని, లెకపోతే తోడెళ్లు మందను తెచ్చి మీ విధులలోనే మిమ్మల్ని వెట్టాడి ఉండును,” అంటూ మౌగ్గిగిర్చున వెనక్కు తిరిగి, అకేలా వెంట నడుస్తూ బయలు దేరాడు.

ఆకాశం కేసి నక్కల్కాలను చూస్తే అతనికి ఆనందంకలిగింది. “ఇక మనుషుల బోసుల్లో పదుకునే గతి నాకు లేదు. పేర్ భాన్ చర్యం తీసుకుని వెళ్లిపోదాం... పద్దు, గ్రామం జోలికి మనం పోవద్దు. మెస్సువాయిన్నాళ్లు నన్ను చాలా దయగా చూసింది,” అన్నాడు మౌగ్గి.

ఇంతలో చంద్రే దయమై, మైదాన మంతహా పిండి అరబోసినట్టు వెన్నెల ప్రసరించింది. ఆ వెన్నెలలో గ్రామఫుల కొక విచిత్ర దృశ్యం కనబడింది: మౌగ్గి నెత్తిన ఏదో పెట్టుకుని నడుచుకుంటూ పోతున్నాడు, అతని వెనకగా రెండు తోడెళ్లు

నందున్నన్నాయి. అది చూసి వెళ్లి గ్రామ ప్టులు గుడి గంతను మరింత గట్టిగా వాయించి, శంఖాలను మరింత బలంగా ఒత్తారు. మెన్నువా ఏడ్చింది. బలదేవుడు తన అరణ్యానుభవాలకు చిలవలూ, పల పలూ కల్పించి చెబుతూ, చివరకు తాను, అకెలా వెనక కాళ్లు మీద నిలబడి మనిషిలాగా మాట్లాడడం స్వయంగా చూశాననే దాకా వెళ్లాడు.

హోగ్గి, రెండు తోడేళ్లనూ వెంట బెట్టుకుని, మంద సమావేశమయే శిఖరాన్ని చేరే సరికి చంద్రుడు అస్త్రమించుతున్నాడు. వాళ్లు శిఖరం పక్కనే ఉన్న తోడేలమ్ము గుహ వద్ద ఆగారు.

"మనిషి మంద నుంచి నన్ను తరిమే శారమ్మా. పేరభాన చర్చం తెచ్చాను," అన్నాడు హోగ్గి.

తోడేలమ్మ లెచి వచ్చి, చర్చం కేసి తృప్తిగా చూసి, "నీ కోసం వాడచ్చిన

ఆ నాడే ఆ మాట చెప్పారా, కప్పాయి. మంచి పని చేశావు," అన్నది.

"బాగా చేశావు, తమ్ముడూ. నువ్వ లేక పోతే మా కేమీ తోచలేదు," అంటూ పాదలలో నుంచి బాఫీర వచ్చాడు.

హోగ్గి పలకరాతి మీద పులిచర్చాన్ని పరిచి, నాలుగుపక్కలా నాలుగు వెదురు శిలలు గుచ్చాడు. అకెలా వచ్చి దాని మీద పడుకుని, హోగ్గిని మొదటిసారి తెచ్చి నప్పుడులాగే, "చూడండి, తోడేళ్లారా! బాగా చూడండి!" అన్నాడు.

అకెలా నాయకత్వం తెలగాక మంద చాలా దెబ్బ తిన్నది. మిగిలిన తోడేళ్లు అకెలా తోబాటు హోగ్గిని కూడా తమకు నాయకత్వం వహించమని కోరారు.

"నన్ను మనిషి మంద నుంచి, తోడేళ్ల మంద నుంచి కూడా పంపేశారు. నేను ఒంటరిగానే వేటాడతాను," అన్నాడతను.

—(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

11

మౌగ్గి మనుమల చేత వెళ్ళగొట్టబడి చెప్పారు అకేలా, పెద్దన్నా. ఈ కబుర్లు అరణ్య జీవితానికి తరిగి వచ్చి, మంద వినటానికి భాలూ కొండ ఎక్కు వచ్చాడు. సమావేశమయే కొండశిరం మీద షేర్ఫాన్ హోర్స్ లో నుండి గురించి వింటూ చర్చం గుచ్ఛి, తాను ఇకముందు మందతో బాధీర ఆనందం పట్టలేక ఒళ్ళంగా కలిసి వేటాడననీ, తన నలుగురు తోడే బరుట్టున్నాడు.

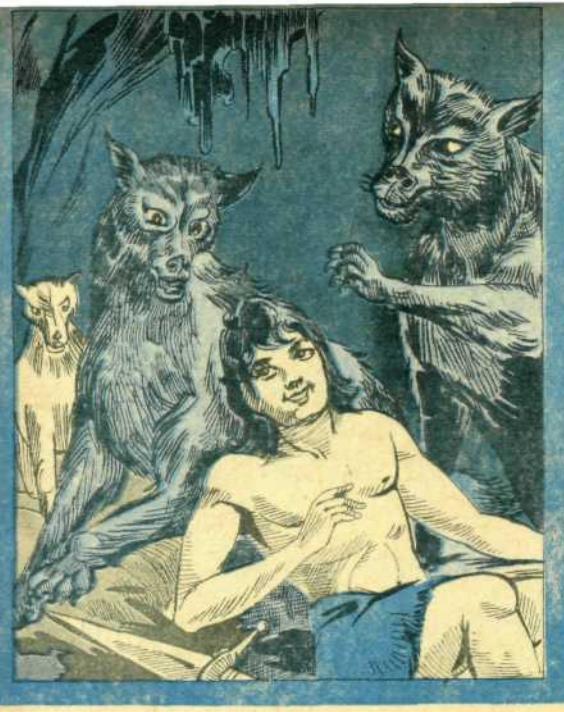
తరవాత అతను తన ఇల్లయిన పాత గుహకు వెళ్ళి ఆ రాత్రి, మర్మాడు పగలూ నిద్రపోదా మనుకున్నాడు. కానీ ఆ కార్య క్రమం అనుకున్నట్టు జరగలేదు. అతను తోడేలమ్ముకూ, తోడేలయ్యుకూ తన ఆను భవాలన్నిటినీ వారికి అర్దమయేటంత వరకు చెప్పాడు. షేర్ఫాన్ చర్చం వెలపటానికి ఉపయోగించిన కత్తిని వాళ్ళకు చూపాడు. దున్నలమందను షేర్ఫాన్ మీదుగా పరిగ్రితి త్రించటానికి తా మెలా సహాయపడినది

చెప్పారు అకేలా, పెద్దన్నా. ఈ కబుర్లు వినటానికి భాలూ కొండ ఎక్కు వచ్చాడు. హోగ్గి సాగించిన పోరాటం గురించి వింటూ బాధీర ఆనందం పట్టలేక ఒళ్ళంగా బరుట్టున్నాడు.

సూర్యోదయం ఎప్పుడే అయింది. కాని ఎవరూ నిద్రపోయే ఆలోచనలో లేదు. ఒక చెంప కబుర్లు సాగుతుంటే మధ్యమధ్య తోడేలమ్ము మోర ఎత్తి, కొండ మీది నుంచి వచ్చే పులిచర్చం వాసన అఫ్ఫాణించి ఆనందించింది.

అంతా చెప్పి హోగ్గి చివరకు, "ఖుచ్చో, పెద్దన్నా సహాయం చెయ్యక పోయినట్టయితే నా వల్ల ఏమీ అయిఉండేది కాదు. అమ్మా, దున్నలు కోసలో దూకుతూ దిగుతున్న ప్పుడూ, అవి గ్రామద్వారం కుండా పరిగెత్తుతున్నప్పుడూ చూడకపోతివి!" అన్నాడు.

అట్టి చివరి బొమ్ము

“నీ మీద మనిషిమండ రాళ్ళు విసిరి నప్పుడా? నా బిడ్డలను అలాటి పనులు చేసి, నక్కలను తరిమినట్టు తరిమితే నేనూరుకుంటానా? ఆ మనిషి మండ నంతా పథ చేసి ఉండేడాన్ని—నీకు పాలిచ్చిన ఆ అడకూతుర్ని మాత్రం వదిలిపెట్టాన్ని!” అన్నది తోడెలమ్మ.

తోడెలయ్య బద్దకంగా, “చాల్లేవే! మన కప్పాయి మళ్ళీ తిరిగి పచ్చాడు, చాలు. ఎంత తెలివి నంపాదించుకొచ్చాడు! మనుమల ఊసెత్తుమాకు!” అన్నాడు.

“మనుమల ఊసెత్తుమాకు,” అన్నారు భాలూ, బాఫురలు కూడా.

మౌగ్గి తోడెలమ్మ డిక్క మీద తల అనించి, తృప్తిగా చిరునప్పు నప్పుతూ, తాను ఇక మీద మనుమలను చూడననీ, వాళ్ళ కంతస్వరం వినననీ, వాళ్ళతో ఎలాటి సంబంధమూ పెట్టుకొననీ ఆన్నాడు.

“ఒకవేళ వాళ్ళే నీతో సంబంధం పెట్టు కుంటే ఏంచేస్తావు, బుల్లితమ్ముడూ?” అని అకేలా అడిగాడు.

“మేము అయిదుగురం ఉంటాం!” అన్నాడు పెద్దన్న.

“ఆ వేటలో ఒక వేళ మనము కూడా ఉంటామేమో!” అన్నాడు బాఫుర తోక జోరుగా అడిన్నా, భాలూ కేసి చూసి. తర వాత అకేలా కేసి తిరిగి, “ఇప్పుడు నీకు మనుమల ఆలోచన ఎందుకు వచ్చింది, అకేలా?” అని అడిగాడు.

“ఎందుకా? చెబుతా విను,” అంటూ అకేలా ఈ విషయం బయట పెట్టాడు :

మౌగ్గి పులిచర్చాన్ని కొండ మీద గుచ్చి నాక, అకేలా గ్రామం దాకా వెళ్ళి, అరబ్బు వాసులు ఉపయోగించే మార్గం తెలియ రాళుండా చెరిపేసి పచ్చాడు. ఇంతలో గవ్విలం చెట్ల మధ్యగా ఎగురుతూ వచ్చి, “మనిషిమండ ఉండే గ్రామం తేనెపట్టు లాగా హడాపుడిగా ఉంది,” అన్నాడు.

"నువ్వ ఏం చూకావేం?" అని అకేలా
అడిగాడు.

"గ్రామ ద్వారం దగ్గిర ఎట్రెపు వ్యు
పూసింది. దాని చుట్టూ మనుషులు తుపా
కులు పట్టుకు కూర్చున్నారు," అన్నాడు
గబ్బిలం.

అకేలా ఈ నంగతి చెప్పి, "మనుషులు
సరదా కోసం తుపాకులు చేత బట్టరు.
అనంగతి నాకు బాగా తెలుసు. చూస్తాండు,
బుల్లితమ్ముడూ! త్వరలోనే మనిషి తుపా
కితో సహ మన దారి పట్టి రాబోతాడు—
వస్తున్నాడేమో కూడానూ!" అన్నాడు.

"ఎందుకని? మనుషులు నన్ను వెళ్ళు
గట్టారు గద! వాళ్ళ కింకేం పని?"
అన్నాడు మౌగ్గి కోపంగా.

"బుల్లితమ్ముడూ, నువ్వ మనిషి ఏ.
నీ జాతి వాళ్ళ ఏం చెప్పారో, ఎందుకు
చెప్పారో నీకి తెలియాలి!" అన్నాడు అకేలా.

మరుక్కణం మౌగ్గి కత్తి మెరిసి నేలలో
దిగబడింది. అకేలా చప్పున తన కాలు
లాగేసి వెంట్టుకవాసిలో తప్పించుకున్నాడు.

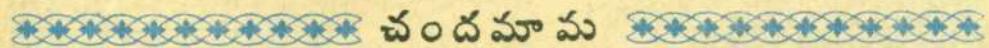
"ఈసారి నన్నూ, మనుషుల్ని కలిపి
మాట్లాడేవు!" అన్నాడు మౌగ్గి.

"ఘ! మహ వాడి కోర!" అన్నాడు
అకేలా, నేలలో కత్తి దిగబడిన చేట మల
కున్నదాని కన్న పాచ్చే అయినా,

మూచూసి. "మనుషుల మధ్య ఉండి
నీ దృష్టి మందగించింది, తమ్ముడూ. నువ్వ
కత్తే పాడిచే లోపల నేను ఏకంగా జింకనే
పట్టి ఉందును."

బాఫుర చప్పున లెచి నిలబడి మోర
సాగినంత ఎత్తు చాచి, మూచూసి, కొయ్య
బారినట్టయి పోయాడు. పెద్దన్న బాఫుర
ఎడమ పక్కకు చేరి, తాను కూడా అలాగే
చేశాడు. అకేలా గాలికి యాభైగజాలు ఎదురు
పరిగెత్తి తాను కూడా బిగుసుకు పోయాడు.
వాళ్ళకు గల ప్రూణశక్తి మౌగ్గికి ఏనాడూ
లేదు. అతని తున్నది మామూలు, మను
మల కున్నదాని కన్న పాచ్చే అయినా,

మూరుమాసాలు మనుష్యల మధ్య ఉండి పాదపటోయిన దెవరు?" అని అకేలా
పాగ కలిసిన గాలి పీల్చుటంతో కొంత మందగించింది.

"బలదేవుడు. మన దారి పట్టి వస్తు న్నాడు. అదుగో అతని తుపాకి మెరుపు," అన్నాడు హౌగ్గి కూచుంటూ.

"మనుషులు వస్తారని నాకు ముందే తెలుసు," అన్నాడు అకేలా.

హౌగ్గి అన్నలు నలుగురూ పాట్లల మీద పాకుతూ కొండ దిగి వెళ్లి పాదల కింద తుద్దుక్కు మయాదు.

"మీ రెక్కుదికి?" అని హౌగ్గి కేక పెట్టాడు.

"క! మధ్యాన్నం లోపున వాడి పురై దొర్లించు కొస్తాం," అన్నాడు పెద్దన్న.

"వెనక్కు రండి! మనిషి మనిషిని తినడు," అన్నాడు హౌగ్గి.

"ఇంతకు ముందు తేడెలు నన్నవా రెవరు? మనిషి అన్నందుకు సన్ను కత్తితే

పాదపటోయిన దెవరు?" అని అకేలా ఎద్దేవా చేశాడు.

అన్నలు అయిష్టంగా తిరిగి వచ్చేశారు.

"నేను చేసే ప్రతిదానికి సంజాయిషి చెప్పుకోవాలా?" అన్నాడు హౌగ్గి రౌద్రంగా.

"అదే మనిషంటే! మనిషి మాటంటే!

ఉదయహూరులో బోనుల దగ్గిర మనుషులిగా మాట్లాడేవాళ్లు," అని బాఫీర

తనలో తాను గొఱకున్ని, పైకి గట్టిగా,

"ఈ సారి మనిషికూన చెప్పేది నిజం. మనుషులు మందగా వేటాడతారు. మిగిలిన

వాళ్లందరూ ఏం చేస్తారో తెలుసుకో

కుండా వారిలో ఒకట్టి చంపటం చేతగాని వెట అపుతుంది. ఆ మనిషి ఉద్దేశం ఏమిటో ముందు తెలుసుకుండాం," అన్నాడు.

"మేము రాం, సువెక్కుడివే వేటాడుకి, తమ్ముడూ. ఈ పాటిక వాడి పురై మాకు దెరికి ఉండేది," అన్నాడు పెద్దన్న.

—(ఇంకా పుంది)

అరణ్యపురాణం

12

మౌగ్గి తన మిత్రు లందరినీ చూడాడు. ఆతని కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. ఆతను తన ఆన్నలను సమిపించి, ఒక కాలి మీద వోకరించి, “ ఏం చెయ్యాలో నాకు తెలియదా ? నా కేసి ఒకసారి చూడండి ! ” అన్నాడు. వాళ్ళు ఆతని కేసి చూడలేక పోయారు. “ చెప్పండి, మన అయిదుగురిలో నాయకు డెవరు ? ” అని మౌగ్గి వాళ్ళ నడిగాడు.

“ నువ్వే, బుల్లితమ్ముడూ, ” అంటూ పెద్దన్న మౌగ్గి పాదం నాకాడు.

“ అయితే నా వెంట రండి, ” అంటూ మౌగ్గి దారితాడు. మిగిలిన నలుగురూ తేకలు ముడిచి ఆతని వెనకాలే నడిచారు.

“ అరణ్య శాసనాన్ని మించిన శాసన లొచ్చాయి, భాలూ, ” అంటూ బాధీ ర వాళ్ళ వెనకగా బయలుదేరాడు.

మౌగ్గి నిశ్శబ్దంగా, బలదేష్టు వచ్చే దారికి ఆడ్డంగా దారితీసి కొంత దూరం వెళ్ళాడు. ఆతను పాదలను చేతితే ఆడ్డం తెలిగించే సరికి, భుజాన తుపాకీ పెట్టుకుని బలదేష్టు వస్తూ కనబడ్డాడు.

మౌగ్గి గ్రామం నుంచి వచ్చేటప్పుడు పేర్కాన్ చర్చం బరువు మోస్తూ ముందు నడిచాడు. ఆకేలా, అన్నా ఆతని వెనకగా నడిచారు. ముగ్గురి పాదాల గుర్తులూ న్నష్టంగా తెలిశాయి. ఆయితే ఆకేలా ఆ గుర్తులను కలగాపులగం చేసిన చోటికి చేరేసరికి బలదేష్టుకి అ యోమయు మైపోయింది. ఆ మున్లాడు ఒక చోట కూర్చుని దగ్గి, గొంతు సపరించుకుని, దారి కోసం అటూ ఆటూ చూడసాగాడు. రాయి వేటు దూరంలో తనను పన్నెందుకళ్ళు గమ నిస్తున్న సంగతి బలదేష్ట దెరగడు.

అట్ట చివరి బొమ్మ

కావాలంటే తేడేలు ఎంత నిశ్చబ్జంగా వైనా మనలగలదు. తేడేళ్ళు దృష్టిలో హోగ్గికి అశక్తి లేకపోయినా, అతను కూడా నిడ కదిలినంత నిశ్చబ్జంగా కదల గలదు. హోగ్గి, తేడేలన్నలూ బలదేవుడికి అయిదు పక్కలా చెరియథేచ్చగా మాట్లాడుకున్నారు. వాటి కంఠధ్వని మనిషికి వినిపించదు.

బలదేవుడు ముందుకు వంగి, తొంగి తొంగి చూస్తూ, ఏదే గణిగాడు.

“ ఏమి టంటాడు, వాడు ? ” అన్నాడు చెద్దన్న హోగ్గితో.

“ తన చుట్టూ తేడేళ్ళమంద సృత్యం చెసినట్టున్నదిట. ఇటువంటి జాడ తన

జన్మలో ఎన్నదూ చూడలేదుట. తనకు ఎగరోప్పగా ఉందిట,” అన్నాడు హోగ్గి.

“ జాడ చిక్కె లోపల ఎగరోప్పి దిగి పోతుందిలే. ఏమిటా బక్కవాడు చేస్తున్న పని ? ” అని బాఫీర అడిగాడు.

“ ఏముంది ? తినటమో పాగ పిల్పి టమో. మనుషుల నేళ్ళు క్షణం ఊరుకోవు,” అన్నాడు హోగ్గి, బలదేవుడు తన పైపులో పాగాకు దట్టించటం చూసి.

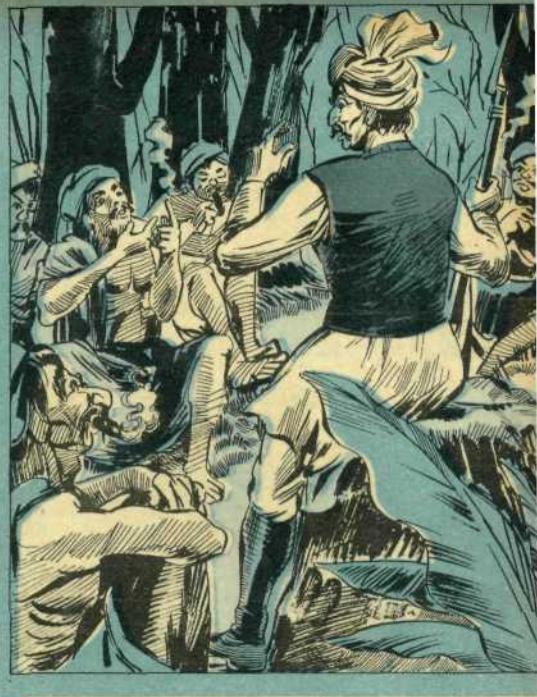
ఆవసరమైతే బలదేవుట్టి పసిపట్టడం కోసం అందరూ ఆ పాగాకు వాసన మూచుకూరు.

ఇంతలో కొందరు బోగ్గుల వాళ్ళు అటుగావచ్చి, బలదేవుట్టి పలకరించారు. ఎందుకంటే, ఇరవైమైళ్ళు కైవారంలో బలదేవుడికి గప్ప వెటగాడుగా భ్యాతి ఉన్నది. ఆందరూ కూచుని పాగతాగుతూంటే, బలదేవుడు వాళ్ళకు హోగ్గి అనే రాకాసి పిల్ల వాడి కథను, అనేక కల్పనలతో చెప్పాడు; ఇదంతా చూడటానికి బాఫీర మొదలైన వాళ్ళు మరింత దగ్గిరగా జరిగారు. పేర భాన్నను నిజంగా చంపినది బలదేవుడేట. అప్పుడు హోగ్గి తేడేలుగా మారిపోయి, గంటల తరబడి బలదేవుడితో పోరాపోరి పోరాడి, మళ్ళీ మనిషిగా మారి

పోయి, బలదేవుడి తుపాకీకి మంత్రం వేళ దట. మంత్రం వేసే పరికి, వ్యాగ్నికి గురి పెట్టిన తుపాకి గుండు కాస్తా పక్కకు తిరిగి పోయి, బలదేవుడి గేదనే కొట్టిందట. సీయో నిలో బలదేవుడి లాటి గుండజైర్యంగల వెటగాడు మరి లేదుగదా అని, గ్రామపు లంతా కలిసి, వ్యాగ్నిని చంపి రమ్మని అతన్ని పంపారట. అంతటితే ఊరు కున్నారా? ఆ గ్రామపులు ఈ రాకాసి పిల్లాడి తల్లినీ, తండ్రినీ—అంటే, మెన్ను వానూ, అమె భర్తనూ—వాళ్ళ గుడిసె లోనే శ్రీదు చేసేశారట. చిత్ర హంసలు పెట్టి వాళ్ళ చేత నిజం చెప్పించి—అంటే వాళ్ళు కూడా మాయలూ మంత్రాలూ నేర్చిన వాళ్ళేనని ఒప్పించి—ఆ తరవాత సభివంగా దహనం చెయ్యబోతున్నారట.

“ఎప్పుడు జరుగుతుంది, బాబయ్యా, ఈ సభీవ దహనం?” అని బోగ్గులవాళ్ళు అడిగారు. ఈ వినేదం కళ్ళారా చూడాలని వాళ్ళ ఆశ.

“ముండి అడివి వెఫవ చావాలి. అందు చేత, నేను తిరిగి వెళ్ళుదాకా జరగదు,” అన్నాడు బలదేవుడు. వాళ్ళను తగలేసి నాక, వాళ్ళ పాటులూ, గేదెలూ ఊళ్ళు వాళ్ళ పంచుకుంటారనీ, మెన్నువా భర్తకు

దివ్యమైన గేదెలున్నాయనీ కూడా బలదేవుడు చెప్పాడు. “అయితే, బాబయ్యా, ఈ మాట ఇంగిలిమ వాళ్ళకు తెలిస్తే చిక్కెనేమో? ఆ ఇంగిలిమ వాళ్ళకు మతిసుతి లేదుటగా? వాళ్ళు మాయదార్లని మంచిగా తగలెట్టినా ఊరుకోరంటారే?” అన్నారు బోగ్గుల వాళ్ళు.

“దాని కే ముందిలే? మెన్నువా, అమె మొగుడూ పాము కరిచి చచ్చారని గ్రామాధి కారి రిపార్టు రాసేస్తాడు. ఆ ఏర్పాటంతా ఏనాడే అయింది. ఏగిలి ఈ న్నదల్లా ఈ రాకాసి పిల్లాళ్ళే చంపటమే. అలాటి వాట మీకేమైనా కనిపించాడా?” అన్నాడు బలదేవుడు.

బోగ్గుల వాళ్ళు భయంగా చుట్టూ కలియ జాసి, “దేవుడి దయవల్ల మెం చూడలేదు. కాక పోయినా, బాబయ్య, నీ బోటి ధైర్య శాలికి వాడు కనిపించ కెక్కుడికి పోతాడులే! మెం మీ గ్రామానికి పోయి ఆ మాయలమారి దాన్ని చూస్తాం,” అన్నారు.

“ఆ రాక్షసివెధవను చంపటం నా తక్షణ కర్తవ్యమే నసుకోండి. అయినా మీ లాంటి నిరాయుధులు తేడు లేకుండా అడవి దాటటం అంత కైమం కాదు. ఆ తోడెలు పిశాచం ఏ క్షణాన అయినా మీ ముందు ప్రత్యక్షం కావచ్చుచ్చి. అందుచేత నేను మీ వెంట వస్తాను. ఆ రాక్షసివెధవ గాని ఎదురు పడ్డట్టాయెనా, సీయోనీలో కెల్లా గాప్ప వేటగాడైనవాడు ఆ పరిస్థితిలో ఏం చేస్తాడో మీరు కళ్ళారా చూడవచ్చు. నాకు ఎలాటి అపాయమూ రాకుండా ఆ బ్రాహ్మణు మహత్తరమైన తాయెత్తు ఒకటి నా కిచ్చాడుగా,” అన్నాడు బలదేవుడు.

“ ఏమిటంటాడు ? ఏమిటంటాడు ? ఏమిటంటాడు ? ” అని తోడెల్లు కొకొళమూ అడుగుతూనే ఉన్నారు. మౌగ్గి వాళ్ళకు తాను వినెదంతా చెప్పాడు. మాయలమారి అనే దేమిచో అతనికి అంతు చిక్కులేదు. తనను పోషించిన భార్యాభర్తలు బోనులో పడ్డారని అతను వాళ్ళకు చెప్పాడు.

“ మనిషికి మనిషి బోను పెట్టటమా ? ” అన్నాడు బాఘీర.

“ ఏమో మరి, అలాగే అంటున్నాడు. నా కా సంభాషణ పూర్తిగా అర్థంతావటం లేదు. మెన్నువాకూ, అమె భర్తకూ నాతే ఏం సంబంధమని వాళ్ళను బోనులో బుంధించినట్టు ? ఎక్కరపువ్వు ప్రస్తకి ఎందు కొస్తున్నది ? ఏమైనా బలదేవుడు తిరిగి వెళ్ళిన దాకా మెన్నువాను ఏమీ చెయ్యిరుట. కనక —” అంటూ, మౌగ్గి తన కత్త పిడిని వెళ్ళతో నిమురుతూ తీవ్రంగా ఆలోచించాడు.

—(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపూరాణం

13

బిలదేవుడూ, బోగ్గులవాళ్లూ ఒకరి వెనక ఒకరుగా బారులో నడుస్తూ వచ్చిపోయారు.

“నేను వెంటనే మనిషిమందను చేరాలి,”
అన్నాడు హోగ్గీ చివరకు.

“మరి వీళ్ల మాటమిటి ?” అన్నాడు పెద్దన్న, వచ్చిపోతున్న బోగ్గులవాళ్లు కేసి ఆకలిగా చూస్తూ.

“చీకటి పడె దాకా వాళ్లు గ్రామ ద్వారం చెరకుండా నువ్వు ఆపగలవా ?”
అన్నాడు హోగ్గీ.

“వాళ్లను గానుగడ్డుల్ని తిప్పినట్టు గుండ్రంగా ఒకే దారిలో నడిపించమంటే నడిపించసూ?” అన్నాడు పెద్దన్న.

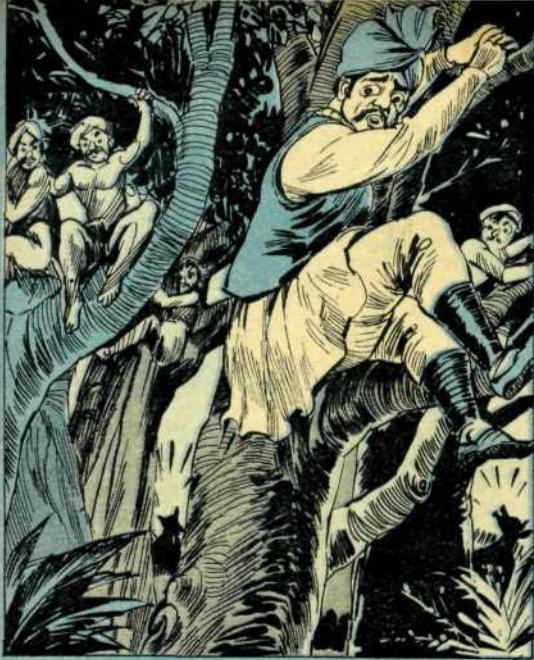
“అధేమి అవసరం లేదు గాని, కాప్ట పాట పాడి కొంచెం ఉత్సాహం ఇస్తే చాలు. పాట అటే జంపుగా ఉండ పనిలేదు. బాధీరా, నువ్వు కూడా వాళ్లు వెంట

ఉంటావు కదూ ? చీకటి పడ్డాక నన్ను గ్రామం సమీపంలో కలవండి. ఆ చోటు పెద్దన్నకు తెలుసు,” అన్నాడు హోగ్గీ.

ఆరణ్యం కుండా పరిగెతుతూ హోగ్గీ తన ముందు నడిచే సలుగురు బోగ్గుల వాళ్లనూ, ఖుజాన పెట్టుకున్న తుపాకీ గొట్టం అన్ని వైపులకూ ఉపుకుంటూ నడిచే బలదేవుష్టీ చూశాడు. అతని వెనకనుండి అతని మిత్రులు “పాట” ప్రారంభించారు. బాధీర తల వంచి ఆరణ్యమంతా ద్వారిల్లే టట్టు పెడబోబు పెట్టాడు. అన్నలు వెయ్యి తోడెళ్లకు సమంగా పెట్టిన కేకలు ఆరణ్యం అన్ని వైపుల నుంచి ప్రతిథ్వానించాయి.

బోగ్గులవాళ్లూ, బలదేవుడూ ఆదిరి పోయి, ఎండి పోయిన మండలను పెళ పెళా తెక్కుకుంటూ అందిన చెట్లకేళ్ల శారు. బలదేవుడు మంత్రాలు చదివాడు.

అట్ట చివరి తమ్ము

మౌగ్గి ఒకొక్క ఘైలే గడిచి ముందుకు పోతున్నాడు. మెస్సువానూ, ఆమె భర్తనూ నిర్వంధం నుంచి తప్పించాలన్న ఆలోచన తప్పిస్తే అతని తలలో మరెది లేదు.

మునిమాపు వెళకు అతను పశుఫలు మేసే టీళ్ళు చేరుకున్నాడు. అతనికి మనిషి జాతి పైన ఆగ్రహం ఉన్నప్పటికి, గ్రామం లోని ఇళ్ళ కప్పులు చూసే సరికి అతని గుండి గొంతులో కొట్టుకున్నది. ఇవాళ గ్రామస్తులందరూ రోజు కన్న చాలా పెంద లాడె పాలాల నుంచి గ్రామానికి తిరిగి వచ్చి వంటలూ, వార్యులూ చూసుకోక, అందరూ చెట్టు కింద చేరి తెగ వాగుతున్నారు.

“ఈ మనుషులకు మనుషులను వేటాడకపోతే తోచదు. నిన్న నన్ను వేటాడారు. ఇవాళ మెస్సువానూ, ఆమె భర్తనూ బోసులో పెట్టారు. రేపు మళ్ళీ నా కోసం ఉచ్చపన్నుతారు,” అనుకున్నాడు మౌగ్గి.

అతను గెడ వెంబడి పాకుతూ వెళ్లి, మెస్సువా ఉండే గుడిపె చేరుకుని, కిటకి కుండా లోపలికి చూశాడు. మెస్సువా నేల మీద పడి ఉన్నది. ఆమె చేతులూ, కాళ్ళూ బంధించి, నేట గుడ్డలు కుక్కారు. ఆమె ఆతి కష్టం మీద ఊపిరి తీస్తూ, మూలుగు తున్నది. ఆమె భర్తను మంచాని కేసి కట్టారు. ఇంటి తల వాకితి బంధించి ఉన్నది. దాని బయట ముగ్గురు నలుగురు మనుషులు కాపలా ఉన్నారు.

గ్రామస్తుల అలవాట్లూ, ఆ చారాలూ మౌగ్గికి బాగా తెలుసు. తినటమూ, వాగ టమూ, పాగ తాగటమూ సాగిసంత కాలమూ వాళ్ళు మరే పసి తల పెట్టరు. తిండి తిన్నాక వాళ్ళు అపాయకరంగా తయారపుతారు. కొంతసేపటికి బలదేవుడు వచ్చి చేరుతాడు.

మౌగ్గి కిటకి కుండా లోపల ప్రవేశించి మెస్సువానూ, ఆమె భర్తనూ కట్లు విప్పి, పాలేమైనా ఉన్నాయేమోనని చూశాడు. అతను చప్పున నేరు ముయ్యక పోతే

మెస్పువా కేక పెట్టి ఉండేదే. ఆమెకు బాధతో
మతి సగం పోయి ఉన్నది. ఆ ఊదయం
గ్రామష్టు లామెను కర్రలతేనూ, రాళ్ళ
తేనూ తీవ్రంగా కొట్టారు. ఆమె భర్త కోపం
లోనూ, సంభమంలోనూ ఉన్నాడు.

“నాకు తెలుసు — వస్తాడనుకుంటూనే
ఉన్నాను. నిశ్చయంగా నా కొడుకే!” అని
వెక్కుతూ, మెస్పువా హౌగ్గిని గట్టగా కొగ
రించుకున్నది. అంతదాకా నిశ్చలంగా
ఉన్న తనకు ఒళ్ళంతా వెఱుకు పుట్టటం
మాసుకుని హౌగ్గి ఆశ్చర్యపోయారు.

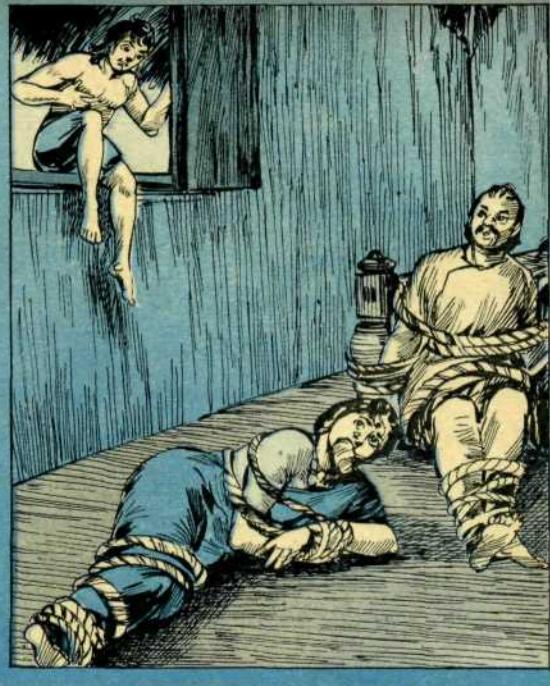
“ఈ కట్టన్నీ ఏమిటి? వాళ్ళు నిస్సైందు
కిలా బంధించారు?” అని అతను అడిగారు.

“ఇంకెందుకు? నిన్ను నా కొడుకును
చేసుకున్నామని మమ్మల్ని చంపటానికి!
మాడు, రక్తం!” అన్నాడు మెస్పువా భర్త
తుసాధింపగా.

మెస్పువా ఏమీ అనలేదు. అతను ఆమె
గాయాలే పరీక్షించాడు. రక్తం చూసి అతను
పట్ట కొరకటం భార్యాభర్త లిడ్జరికి విని
పించింది.

“ఇది ఎవరు చేసిన పని? ఈ బాకి చెల్లు
వేసి తీరాలి,” అన్నాడు హౌగ్గి.

“ఊరంతా కలిసే చేశారు. నేను మరీ
ధనికుణ్ణి. నాకు మరీ చాలా పశుపులున్నాయి.

అందుకని, నీ కాశ్రయం ఇచ్చి ఆదీ, నేనూ
మాయలమారి వాళ్ళ మయాం,” అన్నాడు
మెస్పువా భర్త.

“నా కేమీ ఆర్డం కాలేదు. జరిగిన దేమిటో
మెస్పువాను చెప్పనీ,” అన్నాడు హౌగ్గి.

“నేను నీకు పాలిచ్చాను, జ్ఞాపకం
ఉండా, నశ్తూ? ఆ పులి పట్టుకు పోయిన
నా కొడుకువున్నపు. నువ్వుంటే నాకు ప్రాణం.
అందుకని, నేను దయానికి తల్లినీ,
చంపెయ్యాలిసిందేననీ అన్నారు, వాళ్ళు,”
అన్నది మెస్పువా.

“చాపంటే ఏమిటో నాకు తెలుసు. దయ్య
మంటే ఏమిటి?” అని హౌగ్గి అడిగారు.

మెన్నువా భర్త తల ఎత్తి విచారంగా చూశాడు. కానీ మెన్నువా నవ్వు, తన భర్తతో, "చూకావా? నే నెరుగుదును. ఏమి మాయ దారికాదు—నా కొడుకే!" అన్నది.

"కొడుకో, మాయదారో, ఏమైతే మనకేం వెరిగింది? మనం చచ్చిన వాళ్ళ కింద జమే," అన్నాడు మెన్నువా భర్త.

మౌగ్గి కిటకిలో నుంచి చూపిస్తూ, "అదే అరణ్యానికి దారి. మీ కాళ్ళకూ, చేతులకూ స్వేచ్ఛ వచ్చింది. వెళ్ళిపాండి," అన్నాడు.

"సీకు తెలిసినట్టుగా మాకు అరబ్బం తెలీదురా, బాబూ. నే నెక్కుప దూరం నడవగలనని తేచదు," అన్నది మెన్నువా.

"అదీగాక ఉండ్చో ఉన్న ఆడా మగా మా మీద విరుచుకుపడి, మమ్మల్ని తిరిగి తెస్తారు," అన్నాడు ఆమె భర్త.

మౌగ్గి తన కత్తి మొనతో అరిచేతని గిరుతూ, "ఎవరినీ ఏమీ చెయ్యాలనే ఉడ్డేశం నాకు లెదులే — ఇప్పుడప్పుడే!

అయినా మిమ్మల్ని ఎవరూ ఆడ్డగిస్తారను కోను. అదీగాక, త్వరలోనే వాళ్ళకు బోలె డంత ఇతర పని తగులుతుంది," అని అతను తల ఎత్తి, వెలపల కోలాహలం అల కించి, "ఓహ్మా, మా వాళ్ళు బలదేవుష్ణి పదిలెకారన్నమాట!" అన్నాడు.

"నెన్ను చంపమని ఉండయం అతన్ని పంపారు. సీకు కనిపించాడా ఏం?" అన్నది మెన్నువా ఆదుర్మాగా.

"ఆ, కనిపించాడు. అతనేక విచిత్రమైన కథతో వచ్చి ఉంటాడు. ఆ కథ పూర్తి అయ్యేలోపుగా మనం చెయ్యవలిసింది బోలె దున్నది. నేను వెళ్ళి జనం ఏం చెయ్య దలిచారో తెలుసుకుని పస్తాను. ఈలోగా మీరు ఎక్కుడికి వెళ్ళుడలచినదీ నిశ్చయించు కుని, నాకు చెప్పండి," అని మౌగ్గి బయటికి పోయి, గ్రామప్రాంతం వెంబడి పాకుతూ, చెట్లు కింది జనం చెప్పేది వినిపించే దూరంలో ఆగాడు. —(ఇంకాపుండి)

అరబ్బపురాణం

14

ఖలదేవుడు నేల మీద పడుకుని దగ్గరుతూ, మూలగుతున్నాడు. అందరూ ఆతని పైన ప్రశ్నల ప్రవ్రం కురిపిస్తున్నారు. ఆతని జీవ్రు భుజాల మీదికి వేళ్ళాడుతున్నది. చెట్టుక్కటంలో ఆతని చెతులూ, కాళ్ళూ దేక్కుపోయాయి. సరిగా మాట కూడా రావటం లేదు. కానీ తన ప్రాముఖ్యం బాగా ఆర్థం చేసుకున్న డతను. ఆతను సూచన ప్రాయంగా భూతాలను గురించి, దయాల పాట గురించి, ఇంద్రజాలం గురించి పాడి మాటలు చెప్పి, వినేవాళ్ళ అస్తిత్విని తెగ రెచ్చగొట్టి, చివరకు మంచినీళ్ళ అడిగాడు.

మౌగ్గి, "బలదేవుడి కథ చెప్పలో వేసుకున్న దా కా మెన్నువాకు కాపలా ఉండే వని ఎవరికి పట్టదు," అనుకుని, గుడిసెకుతిరిగి వచ్చాడు. ఆతను కిటకి దగ్గరికి చేరుకునే సరికి, ఆతని కాలిని ఎవరో నాకి

సట్టయింది. ఆతనికి తోడేలమ్మ స్వర్ణబాగా తెలును.

"సువా, అమ్మా? ఇక్కడ డెం చేస్తున్నావు?" అన్నాడతను.

"బిడ్డలు అరబ్బంలో పాటలు పాడటం వినపడింది. నా కప్పాయిని వెతుకుగ్గింటూ వచ్చాను. సరే కాని, సీకు పాలి చ్చిన ఆ ఆడ మనిషిని ఒకసారి చూడాల సుందిరా," అన్నది తోడేలమ్మ.

"ఆమెను కట్టి బంధించి, చంపటానికి సిద్ధం చేశారు. నేను కట్టు కోసేశాలే. ఆమే, ఆమె మొగుడూ అరబ్బ మార్గాన వెళ్ళి పోతారు," అన్నాడు మౌగ్గి.

"సరే, నేనూ వెంట పస్తాను. పెద్దదాన్నయాననుకో, ఇంకా పశ్చాడలేదుగా!" అంటూ తోడేలమ్మ వెనక కాళ్ళ మీద లేచి, కిటకి కుండా లోపల చీకట్టోకి చూసింది.

అట్ట చివరి శామ్మ

మౌగ్గి తిరిగి కిటకి కుండా లోపల ప్రవేశించి, "ప్రస్తుతం అందరూ బలదేవుడి చుట్టూ మూగి ఉన్నారు. వాడు చెప్పే భూతప్రేతాలకథలు పూర్తికాగానే వాళ్ళు నిప్పు తెచ్చి మిమ్మల్ని తగలేస్తారుట. ఆ తరవాత?" అన్నాడు.

"నేను మా ఆయనతో మాట్లాడాను. ఖాన్నివారా ఇక్కడికి ముపై మైళ్ళు. ఆక్కడ మాకు ఇంగ్రీషు మాళ్ళు తగల పచ్చ—" అన్నది మెస్సువా.

"వాళ్ళేజాతి మంద?" అన్నాడు మౌగ్గి.

"నాకు తెలీదు. తెల్లగా ఉంటారుట. ఈ రాత్రి దేశ మంత్ర ఏలుతున్నారుట. ఈ రాత్రి

అక్కడికి చేరామా, బతుకుతాం. లేకపోతే చస్తాం," అన్నది మెస్సువా.

"అయితే బతకండి. ఈ రాత్రి నర మానపుడన్నవాడు గ్రామద్వారం దాటడు.... అయిన ఏమిటి చేస్తున్నాడు?" అని మౌగ్గి అ దిగాడు. మెస్సువా భర్త మోకరించి కూర్చుని, గుడిసెమూల తప్పుతున్నాడు.

"దాచుకున్న డబ్బు. ఇంకేమీ వెంట పట్టుకుపాలేం," అన్నది మెస్సువా.

మెస్సువా భర్త మౌగ్గి కేసి చూసి, "ఈ డబ్బుతో ఒక గుర్రం కొనపచ్చ. ఇంకో గంటలో గ్రామపులు వెంట తగులు తాట," అన్నాడు.

"నేను తలుచుకున్నదాకా వాళ్ళు మీ వెంటపడరని నేను చెబుతున్నాను. అయినా గుర్రం ఆలోచన మంచిదే. మెస్సువా డస్సి ఉన్నది," అన్నాడు మౌగ్గి.

మెస్సువాభర్త రూపాయలన్నీ తీసుకుని, లేచి నిలబడి, వాటని తన బొట్టులో దొపు కున్నాడు. మౌగ్గి మెస్సువాను పట్టుకుని, కిటకి కుండా బయటకి రప్పించాడు. బయటి చల్లని గాలికి అమె ప్రాణం లేచి వచ్చింది.

"ఖాన్నివారాకు దారి తెలుసునా?" అని మౌగ్గి రహస్యంగా అడిగాడు. వాళ్ళు తెలుసు నస్తట్టు తలలు ఆడించారు.

“భేష, మీకు పచ్చిన భయమేమీలేదు. తాపగానే వెళ్లండి. అయితే ఒకటి—మీకు ముందూ, వెనకా కొంత పాట వినిపించ వచ్చు,” అన్నాడు హోగ్గి.

“ప్రాణాలతో ముమ్మల్ని తగలబెట్టస్తారన్న భయమే లేకపోతే ఈ నిశిరాతివెళ ఆరబ్బాంలోకి అడుగుపెట్టే వాళ్ల మను కుంటున్నావా? మనుమల చేతిలో చచ్చే కన్న క్రూరమృగాల చేత చాపటం సయం,” అన్నాడు మెస్సువాభర్త.

“నేను చెబుతున్నానుగద, ఆరబ్బాంలో మీకు ఎలాటి ప్రమాదమూ జరగదు. ఖాన్ని వారా కనుచూపు మేరలోకి వచ్చేదాకా మీకు రక్షణ ఉంటుంది; ఒక మనిషి భయం గాని, జంతువు భయంగాని ఉండదు, నింపాదిగా వెళ్లండి. ద్వారం మూనే ఉన్నది,” అన్నాడు హోగ్గి.

మెస్సువా హోగ్గి కాళ్లమీద పడింది. హోగ్గి శరీరం ఒకగ్రుసారి జలదరించింది. ఆతను అమెను లేవనెతాడు. మెస్సువా ఆతని మెడ వాటేనుకుని, వైన వైనాలుగా దివించింది.

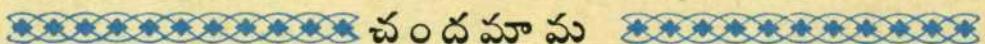
ఆమె భర్త తన పాలాల కేసి ఈర్యగా చూస్తూ, “మనం ఖాన్నివారా చేరి, ఇంగ్లీము వాళ్లతో మాట్లాడాలేగాని, బ్రాహ్మణుడి మీదా,

బలదేష్టడి మీదా ఎలాటి వ్యాజ్యం తెస్తానంటే, గ్రామమంతా దివాలా తీయవలిసిందే. నా పాలాల మీద రాని ఘలసాయానికి, తిండికి మాడిన నా గేదెలకూ రెట్టింపు విలవ రాబట్టనూ. నాకు గొప్ప న్యాయం జరుగు తుంది,” అన్నాడు.

హోగ్గి నవ్వి, “న్యాయమంటే ఏమిటో నాకైతే తెలీదుగాని, వచ్చే తెలకరికి పచ్చి, ఇక్కడ ఏం మిగులు తుందో మీరే చూడండి,” అన్నాడు.

వాళ్లు ఆరబ్బాం కేసి బయలుదేరారు. తేడేలమ్మ తాను దాకుస్తన్న చేటునుంచి చెంగున దూకింది.

“విళ్ళ వెంట వెళ్ళు. ఈ ఇద్దరికి ఏ అపాయమూ రాగూడవని అరబ్యామం తకూ తెలుపు. ఆపసరమైతే కేకలు వెయ్యా. బాఫీరను పెలవచం మంచిది,” అన్నాడు హోగ్గి తేడేలమ్ముతో.

ఈక దీర్ఘమైన కూత క్రమంగా పొచ్చి మళ్ళీ తగ్గింది. మెన్నువా భర్త ఆ కేక వింటూనే ఉలికిప్రపంచి చూసి, ఇంటికి పరిగెత్తే వాలకం కనబరిచాడు.

“పదండి, పదండి. కొద్దిగా పాట ఉంటుందని చెప్పానుగద. ఖాషివారా దాకా మీకి పాట వినిపిస్తూనే ఉంటుంది, అది అరబ్యాం యొక్క అభయం,” అన్నాడు హోగ్గి.

మెన్నువా తన భర్తను తొందరచేసి ముందుకు నడిపించింది. వాళ్ళతోబాబు తేడేలమ్మ కూడా చీకటిలో అదృశ్య మఱుంది. ఆ క్షణంలోనే బాఫీర, ఎప్పుడక్కడికి వచ్చాడే ఏమో, హోగ్గి తాళ్ళ దగ్గిర ప్రత్యక్షమయాడు.

“అన్నలు నలుగురూ ఏరి? ఈ రాత్రి ఒక్క మనిషి కూడా గ్రామద్వారం దాటి పోరాదు,” అన్నాడు హోగ్గి.

“దానికి నేను చాలనా, తమ్ముడూ?” అన్నాడు బాఫీర.

“ఆ చెట్టు కింద సంభాషణ ఎంతకూ తేలకుండా ఉంది. వాళ్ళు గుడిసెకు వచ్చి ఆ భార్య భర్తలను తగలబెట్టటానికి చాలా తొందరపడుతున్నారు. వాళ్ళు వచ్చి చూసే సరికేముంటుంది? గుడిసె ఖాళీ! అహాహ!” అంటూ హోగ్గి సవ్వాడు.

“వాళ్ళు వచ్చేసరికి నన్నిక్కుడు ఉండనీ, తమ్ముడూ. నన్ను చూకాక ఎవరూ ఇళ్ళు దాటి రారు. నన్ను తాళ్ళతో కట్టుయ్యారులే,” అంటూ బాఫీర గుడిసెలో దూరాడు. బాఫీర మంచం మీద పడుకుని హోగ్గిని కూడా తన పక్కన కూర్చోమన్నాడు. తాని హోగ్గి మనుషుల కంట పడవలచలేదు.

—(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

15

శ్శోరి చివర చెట్లు కింద సమావేశమైన జనం యొక్క కోలాహలం అంతకంతకూ పోచ్చి పోతున్నది. అది అట్టహసంగా పెడబోబ్యు లతో ముగిసింది. కర్కులూ, బొంగులూ, కొడవళ్లా, కత్తులూ పట్టుకున్న ప్రీలూ, పురుషులూ, బలదేవ, పూజారీల వెంట వీధివెంబడి బయలుదేరి మెస్సువా వాళ్లు జంటికి వచ్చారు.

గుడిసె తలుపు కొంచెం చిక్కుపెట్టి, తెరుచుకోలేదు. జనం తలుపు పడతన్నారు. కాగడాల వెలుగు గుడిసెలో ప్రసరించింది. మంచం మీద నల్లగా బాఫీర, పంజాలు మంచంపట్టి మీదుగా వెల్లాడవేసి, పదుకుని ఉండటం కనబడింది. ఒక్క ఆరనిమిషం పాటు నిశ్శబ్దం. ముందుండిన జనం ప్రాణాల కోసం పెనగులాడుతూ, వెనక ఉన్నవాళ్లను తేసుకుని బయటపడ యత్నిం

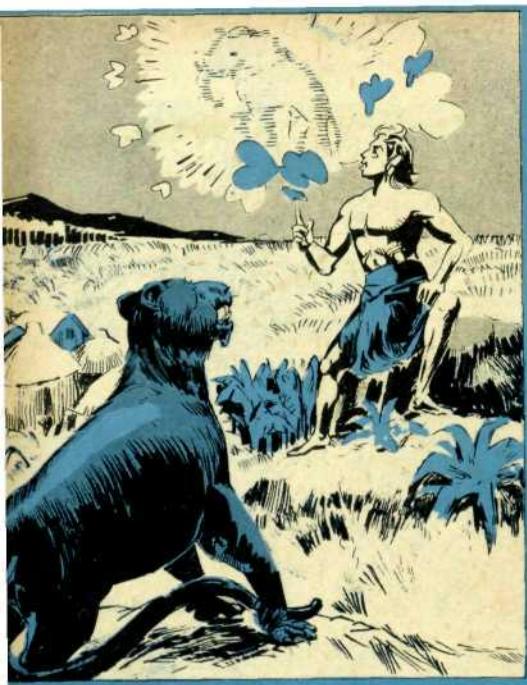
చారు. ఈ ఆరనిమిషం లోపల బాఫీర తలయొత్తి, నేరంతా తెరిచి, తాపీగా, తృపీగా అవలించాడు.

మరుక్కుణం వీధిలో ఒక్క పురుగు లేదు. బాఫీర కిటికిలో నుంచి బయటికి దూకి మౌగ్గి చెంత నిలబడ్డాడు.

“ఇక తెల్లవారితే గాని వాళ్లు ఇళ్లునుంచి బయటికి రారు. ఇప్పు ఇక ఏమిట ?” అన్నాడు బాఫీర.

“మంచిపని చేశాపు. తెల్లవారిన దాకా వాళ్లును ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండు. నేను నిద్రపోవాలి,” అని మౌగ్గి ఆరబ్బంలోకి పరిగొత్తి, ఒక చ్ఛాయా పైన పదుకుని గొట్టు నిద్రలో పడ్డాడు. ఆతను ఆ రాత్రి, తరవాత పగలూ అలాగే నిద్రపోయి, తెరిగి రాత్రి అయాక లేచాడు. ఆతను లేచేసరికి ఆతని పక్కన బాఫీర ఉన్నాడు.

అట్ట చివరి బొమ్మ

"ఆ మొగుడూ పెళ్లాలు భావ్యివారా కను
చూపు మేరలోకి కైమంగా చేరారు. తడె
లమ్మ కబురు పంచింది. అర్జురాతి లోపలే
వాళ్ళకు గుర్చం దీరికింది. ప్రయాణం
సుఖంగా సాగింది. ఇవాళ బారెడు పొద్దె
క్రీనదాకా గ్రామంలో ఉండే మనిషిమంద
ఇళ్ళు కదల్లేదు," అన్నాడు బాహీర.

హోగ్గి ఏదో ఆలోచనలో పడ్డాడు. చెట్లు
కింద బలదేవుడు చెప్పిన కథలలో ఒకటి
అతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది. అతను తల ఎత్తి
బాహీరతో, "హాధినీ, ఆయన ముగ్గురు
కొడుకులనూ ఇక్కడి కొకసారి పిలుచు
కొస్తావా?" అన్నాడు.

బాహీర నివ్వేరపోయి, "ఆయన ఆరణ్య
నికి అధిష్టతి. మనం రా, పో అనటం
భావ్యంగా ఉంటుందా?" అన్నాడు.

"ఒక్కమాట చెవిని వేశాపంటే ఆయన
తప్పక వస్తాడు. ఆ మాట ఏమిటంటే—
భరతపూర పాలాల దాడి. ఆ మాట చెప్పి
రమ్మను, తప్పక వస్తాడు," అన్నాడు హోగ్గి.

బాహీర, హాధి ఏనుగుసూ, అతని కొడుకు
లనూ వెతుకుంటూ వెళ్లాడు. హోగ్గి
రమ్మన్నాడని చెబితే హాధికి ఆగ్రహం
రాపచ్చు, అంతకంటే ఇంకేం జరుగుతుంది?

హోగ్గి రక్తం ఉడికిపాతున్నది. అత
నెన్నాడూ మనిషిరక్తం వాసన చూసినవాడు
కాడు. అలాటివాడు మెన్నువా రక్తం వాసన
చూసి చిదరించుకున్నాడు. అతనిలో ప్రేమ
భావం అంటూ ఏమైనా ఉంటే మెన్నువా
పైన మాత్రమే ఉన్నది. ఆమెను తాళ్ళతో
బధించినందుకు మానవుల పైన పగ తీర్చు
కోవాలి. అందుకు హాధి సహాయం అవ
సరం. బలదేవుడు చెప్పిన ఒక కథ వల్ల
హోగ్గికి ఈ ఆలోచన వచ్చింది.

మాటాపలుకూ లేకుండా హాధి, అతని
ముగ్గురు కొడుకులూ హోగ్గి ఉన్న చేటికి
బాహీర వెంట వచ్చారు. హోగ్గి చాలాసేపు
ఏమి అనక, చివరకు బాహీర కేసి తిరిగి,

“ని కొక గప్ప ఏనుగు కథ చెబుతాను. చాలాకాలం క్రితం భరతపూర్ వెటుగాళ్లు ఈ ఏనుగును ఒక గుంటలో మాటువేసి పట్టుకున్నారు. అప్పుడా ఏనుగు కాళ్లలో ఒకటి గుంటలో ఉన్న గుంజ మూలంగా చీరుకుపోయి, తెల్లచి చార ఏర్పడింది. తరవాత వెటుగాళ్లు అతన్ని గుంటలో నుంచి పైకి తీసుకు పొదామని వచ్చారు. కాని పరాక్రమంగల ఆ ఏనుగు కట్టు తెంచుకుని పారిపోయాడు. ఆయనకు ముగ్గురు కొడుకు లని జ్ఞాపకం,” అన్నాడు.

వెన్నెలలో హాథి ఆటూ ఇటూ మనిటి ఉప్పుడు అతని కాలిమీద తెల్లని చార మెరి సింది. మౌగ్గి హాథి కేసి తిరిగి, “ఆ పాలాలు నూర్చు తరువాం వచ్చేటప్పటికి ఏం జరిగింది హాథి?” అని ఆడిగాడు.

“నేనూ, నా ముగ్గురు కొడుకులూ వాటిని నూర్చాం,” అన్నాడు హాథి.

“తరవాత పాలాల సాగేమయింది?”

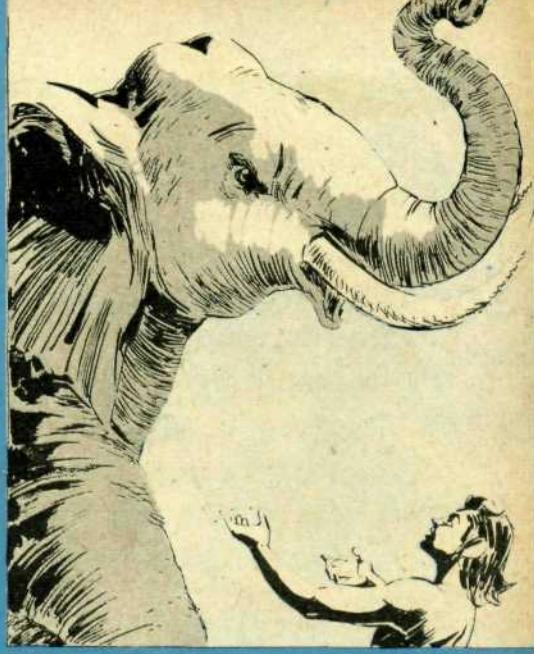
“సాగలేదు.”

“ఆ పాలాలమీద బతికే వాళ్లేమయారు?”

“పాలాలు వదిలిపెట్టి పోయారు.”

“వాళ్లు ఇళ్లు?”

“వాటి కప్పులను మేం పీకేశాం. మట్టి గొడులను ఆరణ్యం మింగేసింది. ఆయిదు

గ్రామాలను ఆరణ్యంలో కలిపేశాం. ఈ భరతపూర్ పాలాల దాడిని నేనూ, నా కొడు కులూ చేశాం. కాని, మనిషికూనా, నీ కి కథ యింత విపరంగా ఎలా తెలిసింది?” అని హాథి ఆడిగాడు.

“ఒక మనిషి చెప్పగా విన్నాను. ఆ దాడి చాలా బాగా జరిగింది. అలాంటి దాడి మరొకటి ఇప్పుడు జరగాలి. నన్ను వెలి వేసిన మనుషుల మంద ఉండే గ్రామం తెలును గదా? ఆ గ్రామాన్ని ఆరణ్యంలో చేర్చాలి, హాథి!” అన్నాడు మౌగ్గి.

“అందుకు చాలా ఆగ్రహం కావాలి. నా కా మనిషి మంద మీద ఆగ్రహం లేదే!

ఏం చేసేటట్టు ?” అన్నాడు హాథి అను మానంగా.

“ అరజ్యంలో శాకాహారివి నువ్వేనా ఏమిటి ? పాలాలు నాశనమయ్యేదాకా నువ్వా చాయలకు పొనవసరం లేదు. నీ వాళ్లయిన లేఖనూ, దుష్పూలనూ, పందులనూ అటు కేసి పంపు,” అన్నాడు హాగ్గి.

హాథి తన కొడుకులతో వెళ్లిపోయాక బాధీర భయంతో పణికిపోతూ, “ అరజ్య ప్రభూ, అవసరం వచ్చినప్పుడు నన్నూ, భాలూనూ కనిపెట్టి ఉండు. నీ ముందు మెము కూనలం !” అన్నాడు.

ఎలా బయలుదేరిందో గాని అరజ్యంలో ఒక పుకారు బయలుదేరింది—ఘలాని లోయలో మంచి మేతా, శ్రేష్ఠమైన నీరు ఉన్నదట ! అటువంటి పుకారు ఊరికే పోదు. అరజ్యంలో ఎక్కడెక్కడే ఉండే అడివి దున్నలూ, లేఖన్న క్రమంగా ఒక దిక్కుగా బయలుదేరి మేఘు వెళ్లాయి.

వాటిని సరి అయిన మాగ్గంలో నడిపిస్తూ, ముందుకు పోయే ప్రోత్సాహం ఇచ్చిన జంతువు లెన్నే ఉన్నాయి. అంతా ఒక పథకం ప్రకారం సాగింది. గ్రామానికి పది మైళ్ళ కైవారంలోకి అసంఖ్యాకమైన అరజ్య మృగాలు మేయటానికి వచ్చాయి.

ఒకనాడు గ్రామస్తులు ఉదయం లేచి చూసేసరికి వాళ్ల పాలాలు లేపు; వాళ్ల పశుపులకు గడ్డిపరకలు లేపు. ఆ రాత్రి ఏవే క్రూరమృగాలు గ్రామం ప్రవేశించి, అక్కడ ఉన్న నాలుగు పొట్టి గుర్రాలనూ చంపేసి పోయాయి. తరవాత ఏనుగులు రంగంలో ప్రవేశించి, ఇళ్ళ కప్పులు లాగే శాయి, మట్టిగోడలను కూలదేశాయి.

ఆప్పటికి గ్రామస్తులు వెళ్లిపోవటానికి తాత్సారం చేశారు. ఇంతలో వానలు వచ్చాయి. గ్రామం ఖాళీ అయింది. ఈ విధంగా ఆ గ్రామంలోకి అరజ్యం ప్రవేశించ టానికి కృషి ముగిసింది.

అరణ్యపురాణం

16

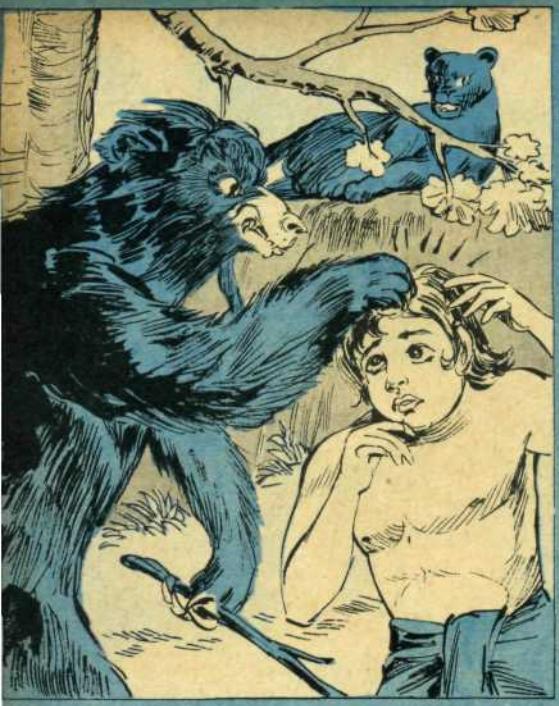
హోగ్గి పసివాడుగా తేదేలమ్మ పెంపకం లోనే ఉండి, భాలూ వద్ద విద్యాభ్యాసం చేసే రేబుల్లోనే అతనికి మరక స్నేహి తుడు దొరికాడు. ఆ స్నేహితుడు “కావ” అనే సర్వం....

భాలూకు ఎదురుగా కూర్చుని హోగ్గి పాలాలు పప్పజప్పెటప్పుడు ఎప్పుడైనా జాఖీర పచ్చి, తన తలను ఒక చెట్టుకు ఆనించి, గుర్తుపెఱుతూ ఆలకించేవాడు.

హోగ్గి మనిషికాను కావటంచేత నెర్చు కోపలనిసంది చాలా ఉండేది. అతనికి అప్ప టికే చెట్టుక్కిటమూ, ఊడటమూ పరిగెత్త టమూ చాతపపును. ఒక కొమ్మ పుచ్చుడే కాదో ఎలా తెలుసుకోవాలి? అటవి తెనెటీగ లను ఎలా పలకరించాలి? చెట్టు కొమ్మ ల మిద ఉండే గట్టిలాయి మాంగకు నిద్రా భంగం కలిగించినప్పుడే మనాలి? నీటిలో

దూకేముందు నీటిపాములకు ఎలాటి పోచ్చ రిక ఇవ్వాలి? అన్నిటికన్నా ముఖ్యమైనది, ఇతర ప్రాంతాలలో వేటాడబోయేటప్పుడు ఆక్కుడి వారికి ఏ విధమైన పోచ్చరిక ఇవ్వాలి? అందు కొక వేట కేక ఉన్నది. దాన్ని మనిషిభాషలో చెప్పాలంటే: “నాకు ఆకలీగా ఉన్నది కాబట్టి, వేటాడటానికి అనుమతి ఇప్పుండి,” అని అప్పతుంది. వేటకేకకు జవాబు కూడా వస్తుంది. దాని ఆర్థమేమిటంటే: “ఆయితే ఆహారం కోసం వేటాడు, కాని వినోదం కోసం వేటాడకు.” భాలూ శిక్షణ జాఖీరకు మరీ క్రూర మనిచంచినప్పుడు, “ఎందుకు కుర్రవాళ్లి మరీ అంతగా ఆరగచ్చిస్తున్నాపు?” అనేవాడు. “నీకు తలీదు. వీడు మనిషి కూన. మన ఆరబ్ధ సూత్రాలు ఒక్కటి కూడా బీరుపాకుండా అన్ని నెర్చుకోవలసిందే.

అప్పు చివరి బొమ్మ

“ ఏ తోడేలు కూనే అయితే ఆ దాండెదు ; తనకు సంబంధించినవే నేర్చుకుండా డు, చీడు మనిషికూన ! ” అన్నాడు భాలూ.

భాలూ శిక్షణపట్ల హోగ్గి ఆచ్ఛాడప్పుడు అశ్రుధ్వ ఘాషివాడు. ఆప్పుడు భాలూ హోగ్గి నెత్తిన ఒక మొట్టికాయ వేసివాడు. హోగ్గి అలిగి ఏ చెట్టుకొమ్ములైనే కూచ్చుని దిగి పచ్చేవాడు కాడు. ఆయిసప్పుటకీ భాలూ శిక్షణ చాలా గాప్పది. ఆరబ్బాంలో తనెక భావ లుంటాయి. అన్ని భావలూ హోగ్గికి పచ్చాయంటే అది భాలూ సమర్థతే ఆశాలి. పాముభావ లాటివి భాలూకు పలకపు. అందుచేత భాలూ హోగ్గిని హాథి వడ్డకు లకు సానుభూతి, ఎండకు చల్లచసమూ

తీసుకుపొయి, ఆయిస ద్వ్యారా పాముభావ సెప్పించాడు. “ ఇలా ఆరబ్బా భాషలన్నీ సెర్పటంచేత హోగ్గికి ఆరబ్బాంలో ఏ జాతి నుంచి భయం తేడు , ” అన్నాడు భాలూ.

“ తన జాతినుంచి తప్ప , ” అనుకున్నాడు బాఫీర స్వగతం.

హోగ్గి ఒకసారి పెద్ద నేరం చేశాడు. అది భాలూకూ, బాఫీరకూ కూడా సహించ రానిది—ఆతను కౌతులతో నెప్పం కట్టి పచ్చాడు. అది ఎలా జిలగిండంటే, భాలూ పెత మొట్టికాయ తని హోగ్గి చెట్టుకొమ్ములలో ఎత్తున కూచ్చుని ఉండగా చెట్టుమీది నుంచి నల్ల మరగ్గటాలు దిగివచ్చి, అతని పైన సానుభూతి చూపి, ఆతనికి కాయలూ, చప్పులూ పెట్టి, చిటారు కొమ్ముల మీదికి తీసుకుపొయి, “ తేక లేకపోతేనేం ? సుపు ఘాకు సోచర బాతియుడిది. ఎప్పటికైనా మా ఆంచరికి నా యకు డివి కాపలినిస వాడిది , ” అన్నారు.

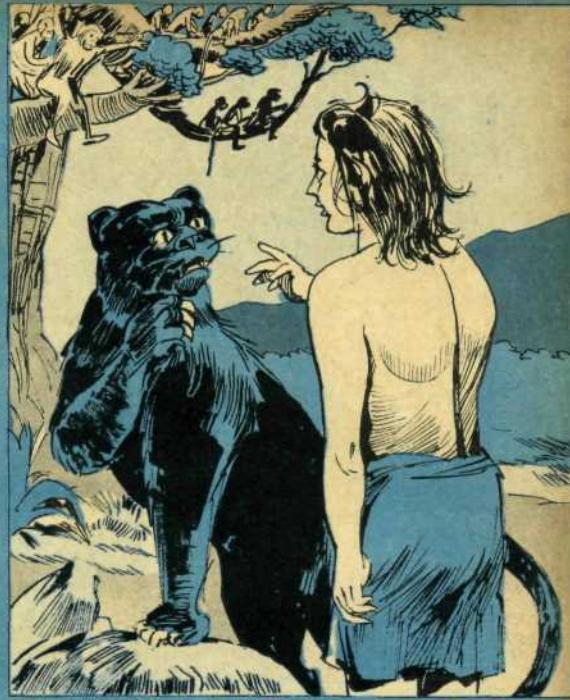
హోగ్గి కోతి మూకతో మాట్లాడిసట్టు ఆచూకి తగలగానే భాలూ కోధావేశం వచ్చి, “ సుపు కోతి మూకతో మాటలు కలిపావా ? ఆంతకస్తు అవమానం ఉండా ? వాళ్ళకి నియమాలూ లేపు, ఐదైనా తింటారు. కౌతు లకు సానుభూతి, ఎండకు చల్లచసమూ

ఎక్కువన్న కడ్డ ?” అంటూ అరిచాడు.
మౌగ్గి కంగారుపడి బాఫీర కేసి చూశాడు.

“మర్కుటులు ఆబిద్ధమాడారు. వాళ్లకు
వినాడూ నాయకుడంటూ లేదు. వాళ్లెప్పుడూ
నిజం చెప్పరు,” అన్నాడు బాఫీర.

“వాళ్లు నన్ను చాలా అపేక్షగా చూశారు.
మత్తీ రమ్మన్నారు. నా లాగే వాళ్లు కాళ్ల
మీద నిలబడతారు. మొట్టి కాయలు
వెయ్యారు. రోజ్లల్లా ఆటల్లోనే గడువుతారు.
నేను మత్తీ పొయి వాళ్లతో ఆడుకుంటాను.
సన్న పదులు, భాలూ!” అన్నాడు మౌగ్గి.

“ఓరి బుట్టి తక్కువ మనిషికూనా!
నీకు ఆరబ్బు నియమాలన్నీ నేర్చాను.
ఆరబ్బువాను లందరిని గురించి చెప్పాను—
బక్క కోతులను గురించి తప్ప. కోతులకు
నియమాలంటూ లేవు. వాళ్లు వెలిపడ్డ
వాళ్లు. వాళ్లకు సాంత భాష కూడా లేదు;
వాళ్లు భాషా వీళ్లు భాషా దొంగిలించి ఉప
యోగించుకుంటారు. వాళ్లకు నాయకు
లుండరు. వాళ్లు దారి వేరు, మన దారి
వేరు. వాటికి జాతిస్వరమే లేదు. తాము
చాలా గప్పజాతి అనీ, ఘనశార్యలు చేయ
పోతున్నామని గప్పాలు కొడతారు. ఇంతలో
నీ కాయో కింద రాలుతుంది. అందరూ
వికికా నవ్వి, చెబుతున్న దేమిటో కూడా

మరిచిపోతారు. పట్టి వెకిలి మూక. మన
ఆరబ్బువానులకు వాళ్లతో ఎటువంటి
సంబంధమూ లేదు; వాళ్లు సీదు తాగే
చేట మనం తాగం; వాళ్లు వెటాడే చేట
మనం వెటాడం; ఆఖరుకు వాళ్లు చచ్చే
చేట మనం చాపను కూడా చాపం. వాళ్లకు
శుచీ, శుభ్రమూ లేదు, సిగ్గు లేదు. ఆరబ్బు
వాసుల దృష్టిని ఆక్రమించునికి అడ్డమైన
వేషాలూ వేస్తారు. కాని మనం వాళ్లను
చూడునైనా మాడం. కోతులు నీకు నిషిద్ధులు!
నిషిద్ధులు!” అన్నాడు భాలూ తీవ్రంగా.

“భాలూ చెప్పేది అశీరాలా నిజం. కాని
కుర్రవాణ్ణి కోతులను గురించి ఏ నాడే

గట్టిగా పెచ్చరించి ఉండవలసింది,”
ఆన్నాడు బాఫీర.

“వీడు వెళ్లి అ కుద్రులతో మాట్లాడతా
డని నేనెలా అసుకోను?” ఆన్నాడు భాలూ.

మోగ్గి తాను చేసినపని తప్పని గ్రహించి,
ఇక ఎన్నటికీ కోతులతో ఎలాటి సంబంధమూ
పెట్టుకోరా దసుకున్నాడు. కాని కోతులు
మాత్రం మోగ్గిని పదిలిపెట్టి దలచలేదు.

పైన చెప్పిన సంభా షణి జరిగిన
మధ్యాన్నం ఎండ వెళ్పుడు మోగ్గి పులికి,
ఎలుగుబంటికి మధ్య పడుకుని, వాళ్ళతో
బాటు కునుకు తీశాడు. ఆతనికి తిరిగి
స్సృహ తెలిసేసరికి ఆతను చెట్టు పై కొమ్ము
లలో ఉన్నాడు. అనేక మర్గుభాల చేతులు
అతన్ని బలంగా పట్టుకుని ఉన్నాయి.

భాలూ నిద్రలేచి ఆరబ్యం దద్దరిల్లేటట్టు
కేకలు పెట్టాడు. బాఫీర కోరలు బయట
పెట్టి చెట్టుమాను ఎగబాకాడు. మర్గులులు
విజయధ్వనాలు చేస్తూ పై కొమ్ములకు

ఎక్కాయ. బాఫీర ఆక్కుది దాకా ఎక్కు
లేడని వాళ్ళకు తెలుసు. “మనని బాఫీర
చూశాడు! బాఫీర మనని చూశాడు!”
అని మర్గులులు కోలాచలంగా, సంతే
షంతో అరిచారు. ఆ తరవాత వాళ్ళు చెట్ల
పై భాగాల మీదుగా ప్రయాణం సాగిం
చారు—మోగ్గిని పట్టుకుని.

కోతులకు చెట్ల మీద, భూమికి సూర్యుడు
గుల ఎత్తున రాస్తా లున్నాయి; చీతే దారు
లున్నాయి; దిగుడు దారులూ, ఎగుడు
దారులూ, అడ్డదారులూ అనేకం ఉన్నాయి.
వాటని కోతులు మాత్రమే ఉపయోగించ
గలరు. ఆ దారుల వెంట వాళ్ళు అమిత
వేగంగా ప్రయాణించగలరు. ఇప్పుడు
మోగ్గిని మోయవలసి రావటం చేత, వాళ్లు
సగం వేగంతోనే ప్రయాణించవలసి
పచ్చింది. కాని ఆ వేగం కూడా బాఫీ
రకూ, భాలూకూ అందుకు నేటందుకు సాధ్య
మైనది కాదు. —(ఇంకా పుంది)

అరణ్యపురాణం

17

ఇద్దరు బలమైన మర్గుటులు హోగ్గిని తమ చంకల కింద గట్టిగా పట్టుకుని, చెట్ల పై భాగాల మీదుగా, తడవకు ఇరవయ్యేసి అడుగులు దూకుతూ పరిగెత్తుతున్నారు. హోగ్గి బరువు లేకపోతే వాళ్లు రెట్టింపు వేగంతో వెళ్ళగలరు. ఆ వేగానికి హోగ్గికి తల తిరిగి పోతున్నది. అడుగున ఎక్కుడే ఉన్న నేల కేసి చూస్తే గుండె గుబగుల లాడుతున్నది. కాని గాలిలో అతివేగంగా ఎగిరిపోతున్న ఆ నందం లేకపోలేదు. ఒక్కొక్కుసారి చెట్ల చిటారు కొమ్మలకు పోతూ, అవి తమ బరువు మోయలేనప్పుడు పెద్ద శేకపెట్టి, గద్దల్లగా వాలి, మరొక చెట్లు కింది కొమ్మలను, కాళ్లతోనే, చేతుల తోనే; వీలునుబట్టి అందుకుంటూ మర్గుటులు ప్రయాణిస్తున్నారు. ఒక్కొక్కుసారి, ఎత్తయిన చిటారు కొమ్మల నుంచి హోగ్గికి

అరణ్యం అనేకమైళ్లు చుట్టూ విస్తరించి కనబడుతున్నది. పై కొమ్మల కెక్కుతూ, కింది కొమ్మలకు దూకుతూ, కేరింతాలు కొడుతూ, రంకెలు పెదుతూ, హోగ్గిని బందిగా చికించుకున్న వాసరులు చెట్ల మీదుగా ఉండే తమ మార్గాన అతి వేగంగా పోసాగారు.

హోగ్గికి వెందట కలిగినది భయం— తనను మర్గుటులు కింద జార విడుస్తారేమోనని. తరవాత అతనికి ఆగ్రహం వచ్చింది; కాని తెందరపడి పెనుగులాడాడు కాదు. ఆ తరవాత అతను ఆలోచించ నారంభించాడు.

వెంటనే జరగవలిసిందే మంట భాలూకూ, బాధీరకూ వర్తమానం పంపటం. ఈ కోతుల వేగాన్ని వాళ్లు అందుకోలేదు. వర్తమానం ఎవరు చేర

అట్ల చివరి బమ్ము

పోయె మర్గుటుల మాగ్గాన్ని అనుసరించ సాగాడు. “నేను వెళ్ళే దారి గుర్తుంచుకుని, భాలూకూ, బాఫీరకూ, శిఖరం మీది మందకూ చెప్పు,” అని హౌగ్గి డేగభాషలో కేక పెట్టాడు.

“నీ పేరేమిటి, తమ్ముడూ?” అన్నాడు డేగన్న. అతనికి అప్పటి కింకా హౌగ్గి పరిచయం కలగలేదు.

“హౌగ్గి. అందరూ నమ్మ కప్పాయ్ అని చలుస్తారు,” అన్నాడు హౌగ్గి.

డేగన్న అవ్వాయిచువ్వు లాగా ఆకాశం లోకి లేచి చిన్న చుక్కలాగా కనిపిస్తూ, మర్గుటులు వెళ్ళే దారి గమనించాడు.

ఈ లోపల భాలూ, బాఫీరా పొందిన ఆగ్రహం వర్ణనాతీతం. బాఫీర ఎన్నడూ ఎగబాకని ఎత్తులకు చెట్లు ఎగబాకాడు. అతని బరువు మొయ్యలేక కొమ్మలు పెళ్లపేళా విరిగాయి. అతని గోళ్ళ నిండా చెట్లు బెరడు ఇరుక్కుస్తుది. అతను తన ఆగ్రహాన్ని భాలూ మీద వెళ్ళగక్కుతూ, “హౌగ్గిని ముందే ఎందుకు పొచ్చరించాపు కాపు?” అన్నాడు.

“త్వరగా! త్వరగా పోతే వాళ్ళను అందుకోగలమేమో!” అన్నాడు భాలూ రొప్పతూ పరిగెత్తుతూ.

వేస్తారు? కిందికి చూస్తే ఆకులూ, కొమ్మలూ తప్ప మరేమీ కనిపించటం లేదు. హౌగ్గి నీలాకాశంలోకి చూశాడు. అర జ్యోం లో విప్రాణి అయినా చస్తుండా అని చూస్తూ, డేగన్న ఆకాశంలో చక్కర్లు కొడుతున్నాడు.

మర్గుటులు దేన్నే చేర వేస్తాండటం డేగన్న చూడనే చూశాడు. చూసి, అది తిన భానికి పనికి వస్తుందేమోనని, కొన్ని పందల గజాలు దిగివచ్చాడు. డగ్గరిగా పచ్చేసరికి హౌగ్గి కనిపించాడు; డేగ భాషలో హౌగ్గి, “మనమూ, మనమూ ఒకపే,” అన్న పలక రింత కూడా వినపడింది. డేగన్న ఆళ్ళ ర్యంతో కూత వేసి, హౌగ్గిని మోసుకు

“నీ పరుగుకా? ఇంకో మైలు పరిగెత్తా వంటే పండుషగిలినట్టు పగిలి పొగలవు! క్షుమితంగా కూర్చుని ఆలోచించు. కుర్ర వాళ్ళను మొట్టికాయలు వేసినట్టు కాదు. మనం వెన్నంటామంటే వాళ్ళు వాళ్ళు జార విధిచెయ్యగలరు!” అన్నాడు బాఫీర.

“అయ్య, బాబోయ్! జార విడవలమే!” అంటూ భాలూ నెత్తిన చేతులు పెట్టుకుని, వేదనతో అటూ ఇటూ ఊగసాగాడు.

“ఊరుకో, భాలూ. అట్లా కోకాలు పెడితే చూసినవాళ్ళు ఏ మనుకుంటారు? నేనే నీలాగ రోదనం ప్రారంభించాననుకో—” అని బాఫీర మందలించాడు.

“ఎవ రే మనుకుంటే నాకేం? వా దీ పాటకే చచ్చిపోయాడమో!” అంటూ భాలూ చేతులు పూపుతూ తసను తాను వైనవైనాలుగా తిట్టుకున్నాడు.

ఆంతలోనే భాలూ ఊగటం మానేసి నిటారుగా నిలబడ్డాడు. అతని కొక ఆలోచన పచ్చింది.

“మనం కొండవిలువ కావా దగ్గిరిక పోదాం. అతనంటే కోతులకు హడలు! అతను మర్కుటులంత వేగంగానూ కదల గలడు, చెట్టుక్కగలడు. రాత్రివేళ పచ్చి వాళ్ళ పిల్లలను తినేస్తూ ఊంటాడు,” అన్నాడు భాలూ.

"పాపిష్టి కళ్ళు! కాళ్ళు అసలే లేవు! మన జాతేకాదు—వాడు మనకేం సహయం చేస్తాడు?" అన్నాడు బాఫీర అనుమానంగా.

"వాడు అనేక కాలాలు చూసినవాడు, మహా జిత్తులమారి. ఎప్పుడూ ఆకలి మీదనే ఉంటాడు. ఓలెడన్ని మేకలను ఇస్తా మందాం," అన్నాడు భాలూ.

"కడుపులో ఎత్తు పడితే నెలపాటు నిద్ర పోతాడు. నిద్రలో ఉన్నాడేమో? ఒకవేళ మేలుకునే ఉన్నా, మీ మేకలు ఎవడి క్షుభ్రత అంటే?" అన్నాడు బాఫీర అనుమానంగా.

నిజానికి బాఫీరకు కావా గురించి దాదాపు ఏమీ తెలీదు.

"సుహూ, నేనూ అంత చాత కాని వాళ్ళమా ఏమిటి?" అన్నాడు భాలూ, తన భుజాన్ని బాఫీర కేసి రుద్దుతూ.

ఇద్దరూ కలిసి కొండచిలువ కావాను వెతుక్కుంటూ బయలుదేరారు.

కావా వాళ్ళకు ఒక వేడెకిట్టన రాతి మీద మధ్యాన్నపు ఔండలో పదుకుని కనిపించాడు. అతను గత పది రోజుల లోపల కుబుసం విడిచి, నిగనిగలాడే కొత్త చర్యంతే చాలా అందంగా ఉన్నాడు. ఆరు బారల నిడివి గల అతని శరీరం మెలికలు తిరిగి పోతున్నది. అతను ఆహారం గురించి ఆలో చిస్తూ పెదవులు నాక్కుంటున్నాడు.

భాలూ కావాను అంత దూరాన చూస్తూనే బాఫీరతో, "ఆకలి మీద ఉన్నాడు. ఇంకా కడుపులో ఎత్తు పడలేదు. జాగ్రత్త సుమా! కుబుసం విడిచిన కొత్తలో అతనికి దృష్టి సరిగా అసదు. దానితోబాటు తొందరపాటు కూడా పోచ్చు," అని పోచ్చరించాడు.

కావా విషసర్పంకాడు. విష సర్పాలు పరికివాళ్ళని అతనికి వాళ్ళంటే ఏవగింపు కూడాను. అతనిలో అపాయకరమైనది అతని కొగిలింత. ఆ కొగిలింతకు చిక్కి బయటపడిన ప్రాణి లేదు.

అరణ్యపురాణం

18

కొవాకు కొంత దూరంలోనే గొంతు కూర్చుంటూ భాలూ, “వెట సాగాలి!” అన్నాడు. అరణ్యంలో వేటాడే మృగాలు ఒకదాన్ని ఒకటి అలాగే పలకరించు కుంటాయి.

“ఓహో, భాలూవా? వెట సాగాలి, బాఫీరా! ఆకలి దహించుకు పోతోంది. ఎక్కుతన్నా తిండి దొరికేనా?” అన్నాడు కావా కొండచిలువ.

“మేము వెట పని మీదే ఉన్నాం,” అన్నాడు భాలూ.

“అయితే నన్ను కూడా వెంట తీసుకు పోదురూ. మీ వెట క్షణాల మీద అయ్యేది. నే నట్టా కాదే! ఏ కొమ్ముకో చుట్టుకుని రోజులూ, వారాలూ వేచి ఉంటేగాని ఏ కోతి పిల్లో దౌరకదు. కాకపోయినా ఈ కాలంలో ఏం చెట్లు? ఏం కొమ్ములు? చావ ఏడిస్తేగా?

నా చిన్న తనంలో చెట్లకొమ్ములు ఎలా ఉండేవి!” అన్నాడు కావా.

“కాకపోతే మాత్రం నీ బరువు కాస్తా కూస్తానా?” అన్నాడు భాలూ.

కావా కాస్త గర్వంగా, “బారు బాగానే ఉన్నాననుకో. అయినా ఇప్పుడు కొత్తగా పెరిగే చెట్లు ఎందుకూ పనికిరావు. కిందటి మాటు నేను వెట మీద ఉన్నపు డేమయిం దనుకున్నారు? పడ్డంత పని చేశాను. కొమ్ము మీది నుంచి బట్టు జారసాగింది. ఆ చప్పు డుకు మర్గటులు మేలుకున్నారు. వాళ్లు నన్ను తిట్టిన తిట్లు ఇన్నీ అన్నీ కావు,” అన్నాడు కావా.

“కాళ్లు లేని పచ్చపురుగనా అన్నారు?” అన్నాడు బాఫీర.

“నన్ను వానరులు అంత మాట అన్నారుగా? బున్న!” అన్నాడు కావా రోషంతే.

అట్ట చివరి బొమ్ము.

“నేటకి పచ్చిందల్లు అంటారు. నీ దంతాలన్నీ ఊడాయట! నువ్వు చిన్న చిన్న మేక పిల్లల్ని తప్ప ఇంకే పెద్ద జంతువు ఎదఱా పడలేవట! మేకపోతు కొమ్ములంటే నీకు చచ్చే భయంట! వాళ్ళ నేటకి సుద్దా, బుద్దా?” అన్నాడు భాఫీర.

కావా ఎంతో పయసగల సర్గం. అలాటి వాడిలో ఆగ్రహం కలిగితే ఒకంతట పైకి తెలీదు. కాని కావా కండరాల కదలికను బట్టి అతనికి బాగా ఆగ్రహం పచ్చినట్టు భాలూ, భాఫీరా తెలుసుకున్నారు.

“మర్కు టులు తమ నివాసష్టలం మార్చారు. ఇంతకు ముందు నేను ఎండ

పొడలోకి పచ్చినప్పుడు చెట్ల చివరల వాళ్ళ పెద బొబ్బలు విన్నాను,” అన్నాడు కావా.

“మేము మర్కు టులనే వేటాడు తున్నాం,” అన్నాడు భాలూ.

“మీ ఇష్టరిలాటి మహాయోధులు మర్కు టుల వెంట పడటానికి విశేషకారణం ఏదో ఉండాలే!” అన్నాడు కావా.

“నా దేముందిలే. నేను తోడేళ్ళ పిల్లలకు రాష్ట్రం చెప్పేవాళ్ళి,” అంటూ భాలూ నీళ్ళు సమిలాడు.

భాఫీర అతనికి అడ్డం పచ్చి, “కావా, అపలు విషయం ఏమిటంటే, కాయలు దెంగిలించే కిచకిచగా ల్పు, మా మనిషి కూనను ఎత్తుకుపోయారు. నువ్వు వాళ్ళి గురించి వినే ఉండవచ్చు,” అన్నాడు.

“ఒక మనిషి కూన తోడేళ్ళ మందలో చేరినట్టు విన్నాను గాని, నమ్మలేదు,” అన్నాడు కావా.

“ఆ మాట నిజమే, కాదా. అలాటి మనిషి కూనను ఎక్కుడా చూతం. ఎంత తెలివి! ఎంత దైర్యం! వాడి మూలంగా నా కెంత కీర్తి రానున్నది! మాకు వాడంటే ప్రాణం!” అన్నాడు భాలూ.

“ప్రేమంటే ఏమితో నాకూ తెలుసు. మీకు ఎన్ని గాధలనైనా చెప్పగలను—” అని

కావా ఆరంభించే సరికి, బాఫుర చప్పున అడ్డుతగిలి, “కడుపులు నిండినాక రాత్రల్లా కూర్చుని ఆ కథలు చెప్పుకుండాం. ప్రసుతం మా మనిషి కూన మర్కుటుల చేతికి చిక్కాడు. కావా అంటే మర్కుటులకు హడలుగదా!” అన్నాడు.

“వాళ్ళకు నేనంటేనేభయం. మూర్ఖులు పదరబోతులు, వాగుడుకాయలు. నన్ను పచ్చచేప అన్నారు కదూ?” అన్నాడు కావా.

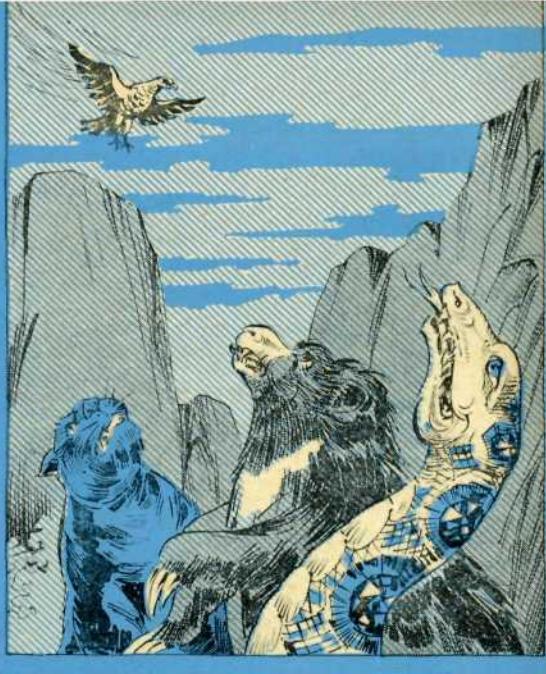
“చేపకాదు, పురుగు-పురుగు! ఆ ఒక్కటేనా? ఇంకా ఎంతేసి మాటలన్నారు! నాకు చెప్పటానికూడా నేరు రాపటం లేదు.”

“ఖున్! వాళ్ళకి కాస్త బుద్ధి చెప్పాలి. పిల్లవాళ్లి తీసుకుని వాళ్ళు ఎటుగా వెళ్ళారు?” అని కావా అడిగాడు.

“మార్యాపమయం కేసి దెళ్ళినట్టు తెప్పుంది. వాళ్ళ బాడ నీకే తెలుస్తుం దను కున్నామే,” అన్నాడు భాలూ.

“నాశా? ఎలా తెలుస్తుంది? నేను మర్కుటులనూ, కప్పలనూ, కంగాళి వాటినీ వెహాడనే. నా దగ్గిరికి వస్తే పట్టుకుంటాను,” అన్నాడు కావా.

ఇంతలో ఆకాశం నుంచి, “భాలూ! ఇలా చూడు! పైకి, పైకి!” అన్న కేక కీమగా వినిపించింది.

అది డేగన్న కేక. అతను భాలూ కోసం అరబ్బామంతా తెగతిరిగి, ఇప్పటికి పట్టు కోగలిగాడు.

“మర్కుటుల వెంట హౌగ్గిని చూశాను. మీకు తన జాడ చెప్పమన్నాడు. మర్కుటులు నది దాటి, మర్కుటపగరానికి అతన్ని తీసుకుపోయారు—సిధిలా లంండే చోటికి. రాత్రంతా గబ్బిలాయిలను చూస్తూండమని చెప్పాను. కండ ఉన్న మీ అందరికి వేట బాగా సాగాలి. చీకటి పడుతున్నది, వస్తా,” అన్నాడు డేగన్న.

“కడుపు నిండా తిండీ, కంటి నిండా నిద్రా కలగాలి, డేగన్నా! ఈసారి నేను

చంపే జంతువు తల పూర్తిగా నీకే పది లెస్తా !” అన్నాడు బాఫీర.

“ నేను చేసిందాష్టే విశేష మేముంది ? నా భాషలో పలకరించి పని చెప్పాడు. చెయ్యటం నా విధి,” అంటూ డెగన్న రివ్వున పైకి లేచి, గుండ్రంగా తిరుగుతూ వెళ్లిపోయాడు.

“ సమయానికి పక్కిభాష జ్ఞాపకం పెట్టు కున్నాడు ! వాడిది ఏం తెలివి !” అంటూ భాలూ గర్వంతో పొంగిపోయాడు.

“ మొట్టికాయలతో తల లోకి ఇంకి ఉంటుందిలే. పదండి, మనం ఇప్పుడు శిథిలాల కేసి పోవాలి,” అన్నాడు బాఫీర.

ఆ శిథిలాలు ఎక్కుడ ఉండేది ముగ్గురికి తెలుసు. “ మేము నీ కోసం అగం. నేమూ, కావా వేగంగా పోతాం. నువ్వు వెనకగా రా, భాలూ,” అన్నాడు బాఫీర.

“ కాళ్ళుండని, లేకపోని, నేను నీ అంత వేగంగానూ కదలగలను,” అన్నాడు కావా.

భాలూ గబగబా నాలుగడుగులు వేసి, రొప్పు వచ్చి, చతుకిల బడ్డాడు. మిగిలిన ఇద్దరూ వేగంగా ముందుకు సాగారు. బాఫీర ఎంత వేగంగా దూకుతూ పరిగెత్తినా కావా ఆతనితే సమంగా పాకగలిగాడు. దారిలో ఒక చిన్న వాగు వచ్చినప్పుడు బాఫీర దాని మీదిగా దూ కే శాడు. కావా ఈదవలసి రాపడంచేత కాస్త వేసకపడ్డాడు.

“ ఏమిటో అనుకున్నాను, కావా ! నీది యమవెగమే !” అన్నాడు బాఫీర.

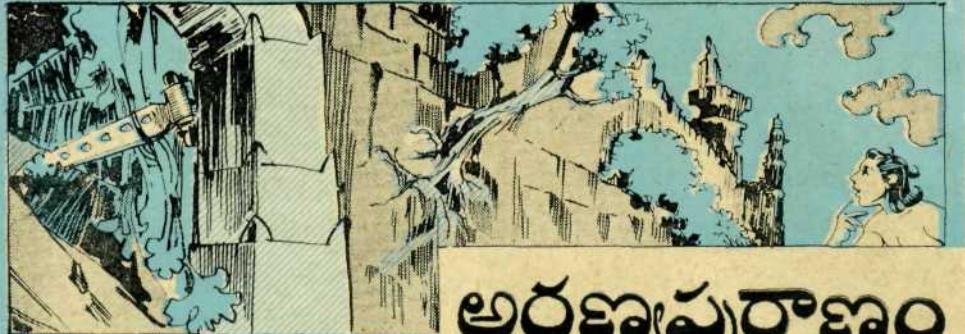
“ ఆకలి మీద ఉన్నాలే. సన్ను చుక్కల కప్పవి అన్నారు కదూ ?” అన్నాడు కావా.

“ చుక్కల కప్ప కాదు. పచ్చ పురుగు !” అన్నాడు బాఫీర.

“ ఏదైనా ఒకటే ! పద, పద !”

కావా కళ్ళు నిశ్చలంగా దారి మీదనే ఉన్నాయి. అతని శరీరం దారి వెంట పాదరసం లాగా ప్రవహిస్తూ అతి వేగంగా ముందుకు పోతున్నది.

అరణ్యపురాణం

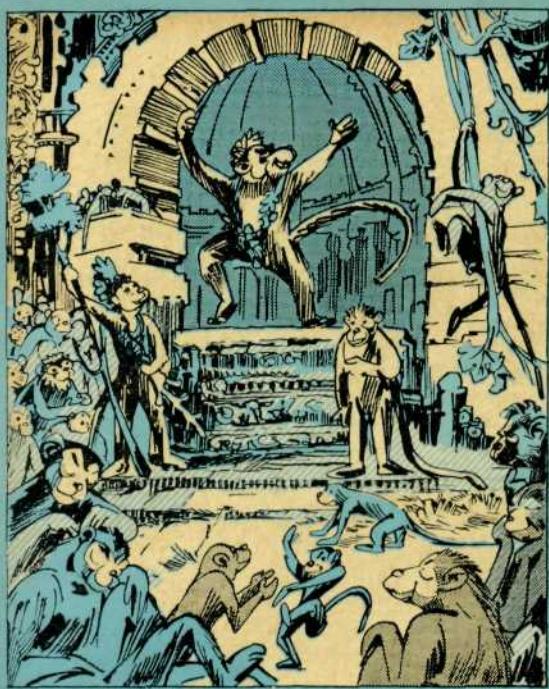
19

మర్కృటులు హోగ్గిని శిథిలాలకు చేప్పి, చాలా ఘనకార్యం చేశామని మహా మురిసి పోయారు. వాళ్ళకు హోగ్గి మిత్రులను గురించిన ఆలోచనె రాతేదు. హోగ్గి ఎన్నడూ నగరాన్ని చూసినవాడు కాదు. ఈ నగరం ఘూర్చిగా శిథిలమైనప్పటికి అతనికి చూస్తుంటే మహా ముచ్చులగా ఉన్నది. చాలా కాలం క్రితం ఎవరో ఒక మహారాజు ఆ నగరాన్ని ఒక గుట్ట మీద నిర్మించాడు. నగర ద్వారా నికి వెళ్ళే దారి అనవాళ్లింకా ఉన్నాయి. ద్వారం తలుపులు మాత్రం శిథిలమై, విరిగి పోయిన చెక్కలు తుప్పట్టిన బండుల కింకా వేళ్ళాడుతున్నాయి. రాతిగోడల నుంచి చెట్లు మొలిచాయి. బురుజు గోడలు విరిగి పడిపోయాయి. బురుజు గవాషాల నుంచి అఛవి లతలు బయటికి పచ్చి వేళ్ళాడుతున్నాయి.

గుట్ట శిఖరాన ఉన్న రాజభవనం మీద కప్పు లేదు. ఆవరణలోనూ, జలయంత్రాల పద్మ ఉండిన చలువరాళ్ళు బద్దులోయి, ఎర్రగానూ, పచ్చగానూ అయిపోయాయి. నాపరాళ్ళు మధ్యగా గడ్డి, మొక్కలూ మొలుచుకొచ్చాయి. రాజభవనం నుంచి చూస్తే కప్పులు లేని ఇళ్ళవరసలు, నల్లగా, తేనె పట్టులోని గదుల్లగా కనబడతాయి. నాలుగురోడ్లు కలసే కూడలిలో ఉన్న విగ్రహానికి ఇప్పుడే ఆకారమూ లేదు. రోడ్ల పక్కన ఉండిన బావులు గోతుల్లగా అయి పోయాయి. శిథిలమైన అలయాల గోపురాల మధ్యగా అదివి అత్తమొక్కలు ఏపుగా పెరుగుతున్నాయి.

మర్కృటులు దాన్ని తమ పొంత నగరంగా భావించి, అరబ్బుంలో నిపసించే ప్రాణులను నిరసనగా చూసేవాళ్ళు. కాని

ఆట్ల చివరి బోమ్ము

వాళ్ళకు ఆ ఇళ్ళు ఎందుకు కట్టినవే, వాటిని ఎలా వాడుకోవాలో తెలిదు. వాళ్ళు రాజుగారి దర్శారు భవనంలో గుండ్రగా కూచుని, శరీరాలు గొక్కుంటూ, తాము మనుషులమన్నట్టు నటించేవాళ్ళు. లేక పొతే, కప్పులు లేని ఇళ్ళలోకి, బయటికి పరిగెత్తుతూ, రాళ్ళూ రఘులూ ఏరి, ఒక మూల భద్రం చేసి, వాటిని ఎక్కుడ దాచు కున్నది మరిచిపోయేవాళ్ళు. తమలో తాము పోట్టాడుకుని కేకలు పెట్టి, దొమ్మె చేసు కుని, రాజుగారి ఉద్యానంలోకి పరిగెత్తి, అక్కడి చెట్లను ఉపి, పూలూ కాయలూ రాల్చి, ఆనందించేవాళ్ళు. రాజుభవనంలోని

చీకటి కోణాలూ, చీకటి నడవలూ వెతుకుతూ తిరిగేవాళ్ళు. కాని తాము చూసిన దేమిటో వాళ్ళకు గుర్తుండేది కాదు. “మనం అచ్చు మనుషులల్లేనే జీవిస్తున్నాం కాదూ?” అని ఒకరినెకరు ప్రశ్నించుకునేవాళ్ళు. మడుగుల్లో నీళ్ళు తాగి, నీటిని కెలికి, తమలో తాము చచ్చేట్టు పోట్టాడుకుని, మందలు మంద లుగా పరిగెత్తుతూ, “మర్కుటులంత వివేకమూ, మంచి తనమూ, తెలివీ, బలమూ, మర్యాదా గల వాళ్ళు అరబ్బాంలో ఎవరూ లేదు,” అని కేకలు పెట్టేవాళ్ళు. చిట్టచివరకు నగర జీవితం వినుగెత్తినప్పుడు వాళ్ళు అరబ్బాంలో చెట్ల మీదికి వెళ్ళి, అరబ్బావాసుల దృష్టి ఆక్రమించటానికి నానా ఆగచాట్లా పడేవాళ్ళు.

అరబ్బా సంప్రదాయాలు తెలుసుకున్న మౌర్ణీకి ఇదెం జీవితమో అర్థం కాలేదు, నచ్చలేదు కూడా. పొద్దువాలే సమయానికి మర్కుటులు మౌర్ణీని శిథిలాలకు చేర్చి, దీర్ఘ ప్రయాళం ఆనంతరం తఱ్ళీ అల వాటు ప్రకారం నిద్ర అయినా పోనివ్వ కుండా, చుట్టూ పలయంగా నిలబడి, చేతులు చేతులు పట్టుకుని పిచ్చి పాటలు పాడుతూ సృత్యం చేశారు. ఒక మర్కుటుడు ఉపన్యాసం ఇచ్చాడు; మౌర్ణీని

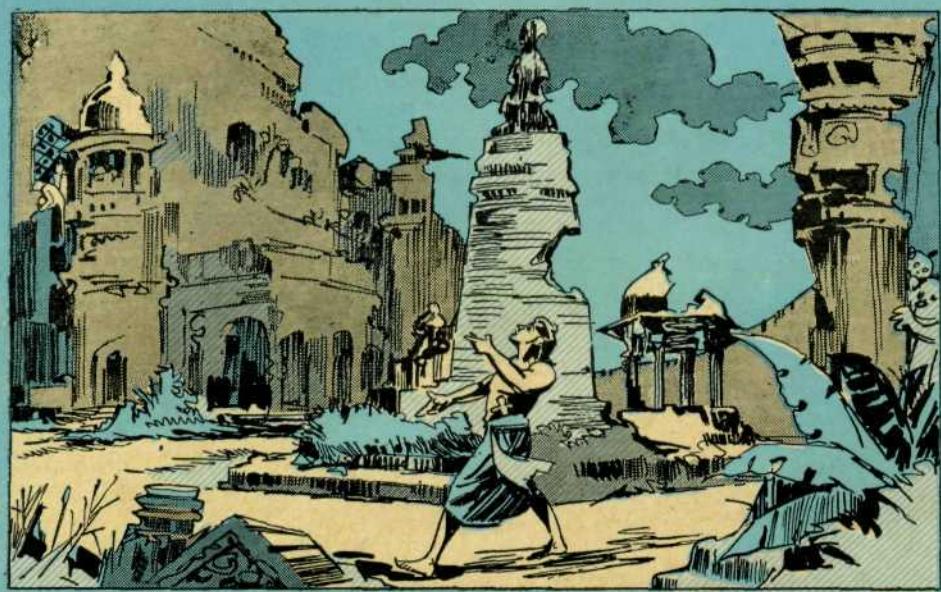
పట్టుకు రావటం మర్కుట చరిత్రలో ఒక నువ్వు ఘట్టమన్నాడు; మౌగ్గి తమకు క్రరల తేన్నా, తదపలతేన్నా చాప లల్లటం నేర్చు శాచని, ఆందువల్ల తమకు వర్షం నుంచి రక్షణ ఉంటుందని తెలిపాడు.

మౌగ్గి కొన్ని లతలు తెచ్చి అల్లటం ఎలాగో చూపాడు. మర్కుటులు కొంత సేపు తాము కూడా అతనిలాగే చేయ యత్తించారు. కానీ వాళ్ళకు త్వరలోనే విషుగెత్తింది. ఆ తరవాత వాళ్ళు ఒకరి తేకలు ఒకరు లాగటమూ, “భో, భో!” అని అరుస్తూ నాలుగు కాళ్ళ మీద ఎగర టమూ ప్రారంభించారు.

“నాకు ఆకలిగా ఉన్నది. నా కి ప్రాంతపు అరజ్యం తెలియదు. నాకు తిండి తిసుకు రండి, లేదా ఇక్కడ వేటాడటానికి అను మతి అయినా ఇవ్వండి,” అన్నాడు మౌగ్గి.

అతనికి కాయలూ, పశ్చా తిసుకు రావ టానికి ఇరవై, ముపై మంది మర్కుటులు బయలుదేరారు. అయితే దారిలో వాళ్ళు యుద్ధం ఆరంభించి, తచ్చే పశ్చ హర్తిగా ధ్వంసం చేశారు.

మౌగ్గికి ఆకలితోపాటు ఆగ్రహం కూడా దహించుకు పోతున్నది. అతను వెటనినాదా లిప్పు ఆ శిథిల నగరం అంతా తిరిగాడు. కానీ అతని కేకలకు ఎలాచి జవాబు రాలేదు.

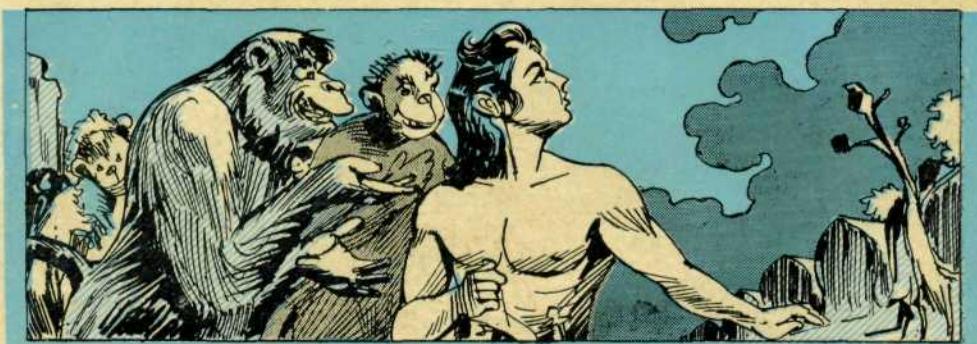
“ఇంత పాపిష్టి చేటు ఎక్కుడా ఉండదు. మర్కుటులను గురించి భాలూ చెప్పేన దంతా అక్కరాలా నిజం. వీళ్ళకొక సంప్రదాయం లేదు, వేట పిలుపులు లేవు. నాయకత్వం లేదు. అర్థం లేని మాటలూ, దొంగ బుధులూ వీళ్ళానూ! నే నిక్కడ తిండికి మాడినా, హత్య అయినా తప్పంతా నాదే.. ఎలాగైనా ఆరబ్ధానికి తిరిగి పొగలిగితే బాగుండును—భాలూ చేత దెబ్బలు పడితే పడతానుగాక!” అనుకున్నాడు మౌగ్గి.

అతను ప్రాకారం దాకా వెళ్లాడే లేదో, మర్కుటులు అతన్ని పట్టుకుని వెనక్కులా కొక్కిచ్చి, “నీ నుఖం కూడా నీను తెలీదేం?” అంటూ గిచ్చారు. మౌగ్గి పట్ట బిగుపున సహించాడు.

రాజశాధం ఆ పరి లో చలవరాతి మండపం ఒకటి ఉన్నది. నూరేళ్ళ క్రితం అంతఃపుర స్త్రీలు నేల అడుగున ఉన్న సారంగం కుండా ఆక్కడికి పచ్చి వెన్నెల

విహారాలు చేసేవారు. మండపం చుట్టూ చిత్రపు పని చేసి రత్నాలు తాపిన చలువ రాతి పలకలుండేవి. వాటి సందుల లో నుంచి వెన్నెల లోపలికి పచ్చేది. ఇప్పుడు ఆ మండపం కప్పు సగం కూలి, సారంగ ద్వారాన్ని మూర్ఖిసింది. మర్కుటులు మౌగ్గిని ఇక్కడి మిట్టె మీదికి తెచ్చి, అతని చుట్టూ మూగి, “మే మెంత గొప్పవాళ్లం! ఎంత జ్ఞానులం! ఎంత బలవంతులం! ఎంత మంచివాళ్లం! మా నుంచి పొరి పొతావే! మా సంగతి నువ్వు ఆరబ్ధంలో అందరికి చెప్పాలి,” అని కోలాహలంగా మాట్లాడారు.

“నిశ్చయంగా వీళ్ళాను పెచ్చి నక్కకరిచినట్టున్నది. వీళ్ళకు పిచ్చే, సందేహం లేదు. ఆదుగో వంద్రుడికి చిన్న మేఘం ఆడ్డపున్నది. అదే మరింత పెద్ద మేఘమైతే హయిగా తప్పించుకు పొదును గద!” అనుకున్నాడు మౌగ్గి. —(ఇంకాపుంది)

అరణ్యపురాణం

20

ప్రాకారం కింద ఉన్న, ఓథిల మైన వచ్చి, మౌల్గి చుట్టూ మూగిన కొతుల మీద అగ్రద్వాలో కూర్చుని కావా, బోధురా పడి, ఎడాపెడా బాధసాగాడు.

ఆ మేఘున్నే చూస్తున్నారు. మండగా మర్గుటులు కోపంతేనూ భయంతేనూ ఉన్న మర్గుటులతో తలపడటం ఆపాయ హహకారాలు చేశారు.

మని ఆ ఇద్దరికి-తెలును.

“నేను పడమటి గోద వష్టకు పోయి నేల వాలున జారి పస్తాను. మర్గుటులు నా మీద వండల సంఖ్యలో పడే అవకాశం లేదు. అయితే—” అన్నాడు కావా.

“నాకు తెలును. భాలూ ఇక్కడ ఉంటే ఎంతో బాగుండెది. కాని ఏం చేస్తాం? చంద్రుడికి ఆ మబ్బు అట్టం రాగానే నేను మిట్టె మీదికి పోతాను,” అన్నాడు బాధుర.

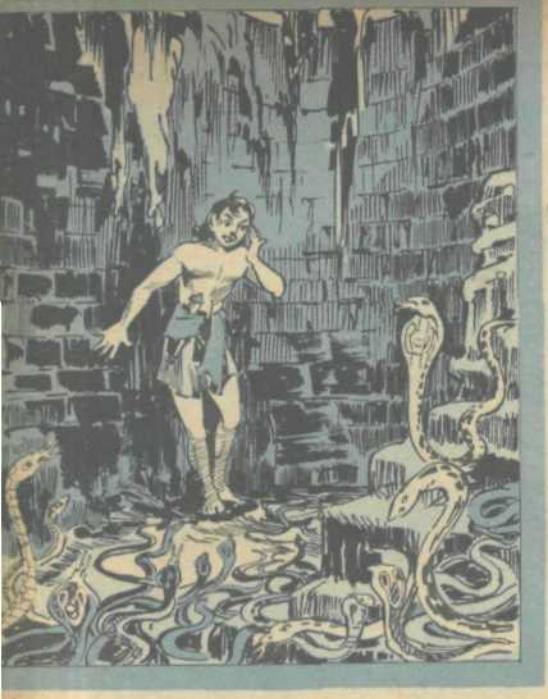
“వేట సాగాలి,” అంటూ కావా పడమటి గోద కేసి పాకుతూ వెళ్లిపోయాడు.

చంద్రుడికి మబ్బు అడ్డిచ్చింది. బాధుర చది చప్పుడూ కాకుండా మిట్టె మీదికి ఎక్కి

వచ్చి, మౌల్గి చుట్టూ మూగిన కొతుల మర్గుటులు కోపంతేనూ భయంతేనూ హహకారాలు చేశారు.

“ఒక్కడే ఉన్నాడు! చంపండి, చంపండి!” అని ఒక మర్గుటుడు కేక పెట్టారు. కొతులు తుట్టెలు తుట్టెలుగా బాధుర మీడ వచ్చిపడి, రక్కటమూ, కొరకటమూ, పీకటమూ, లాగటమూ ప్రారంభించారు. అయిదాచుగురు మర్గుటులు మౌల్గిని గట్టిగా పట్టుకుని, చలవరాతి మంచపం కప్పు మీదికి ఈయ్యుకు పోయి, అందులోని కంత నుంచి లోపలికి తోసేశారు.

“అక్కడే ఉందు. నీ మిత్రులను చంపేసి వచ్చి నీతో ఆడుకుంటాం— ఈ లోపుగా విషపు పురుగులు నిన్ను

చంపె య్యాకుండా ఉంటే!" అన్నాడు మర్కుటులు హోగ్గితే.

హోగ్గి పాము భాషలో, "మనమూ మనమూ ఒకటే!" అన్నాడు. మండపం లోపల ఉండె చెత్తావెదారం మధ్యగా ఎవే పాకుతున్న చప్పుడూ, బునకొడుతున్న చప్పుడూ వినవచ్చింది.

"పడగలు దించండి!" అని ఒక అర్ధజను పాముకంతాలు పలికాయి. "కదలకు, తమ్ముడూ, మమ్మల్ని తెక్కుగలవు!" అన్నాయా కంతాలు హోగ్గితే.

చెక్కుడవు గోదల రంధ్రాలలో నుంచి బయటికి చూస్తూ, ఏలయినంత నిశ్శలంగా

నిలబడి, బయట బాఫురతో సాగే యుద్ధాన్ని ఆ లకించాడు హోగ్గి. మర్కుటులు మూకుమ్మడిగా వచ్చి బాఫుర మీద పడి అరుస్తూ, గుంజుతూ కిచకిచలాడుతూ పెనగు లాడుతున్నారు. బాఫుర మెలికలు తిరిగి జాతూ తస శత్రు పుల నుంచి తనను కాపాడుకొనఱానికి ప్రాణాలరచేత పెట్టుకుని పోరాడుతున్నారు.

బాఫుర ఒంటిగా రాడని, భాలూ ఎక్కుడే సమీపంలోనే ఉండాలనీ హోగ్గి అనుకున్నారు. అతను గంతెత్తి, "నీళ్ళ తెట్టుల కేసి దెర్రు, బాఫురా. నీళ్ళ తెట్టులోకి దూకెయ్యా," అని కేక పెట్టాడు.

హోగ్గి కేక పెట్టటం వినగానే, అతను కైమంగా ఉన్నాడని తెలిసి, బాఫురకు కొత్త కైర్యం వచ్చింది. అతను ఎడా పెడా దెబ్బలు తీస్తూ, ఒకొక్కు అంగుళమే నీళ్ళ తెట్టుల కేసి పోసాగాడు.

ఇంతలో, అరణ్యానికి సమీపంగా ఉన్న గోద శిథిలాల దగ్గిర నుంచి భాలూ యుద్ధమంకారం వినబడింది. భాలూ, పాపం, తనకు సాధ్యమైనంత వేగంగానే వచ్చి చేరాడు. "వచ్చేశాను, బాఫురా! పై కెక్కు న్నున్నాను! ఈ వెధవ రాళ్ళ కాళ్ళ కింద నిలవకుండా ఉన్నాయి! ఆగండిరా, మర్కు

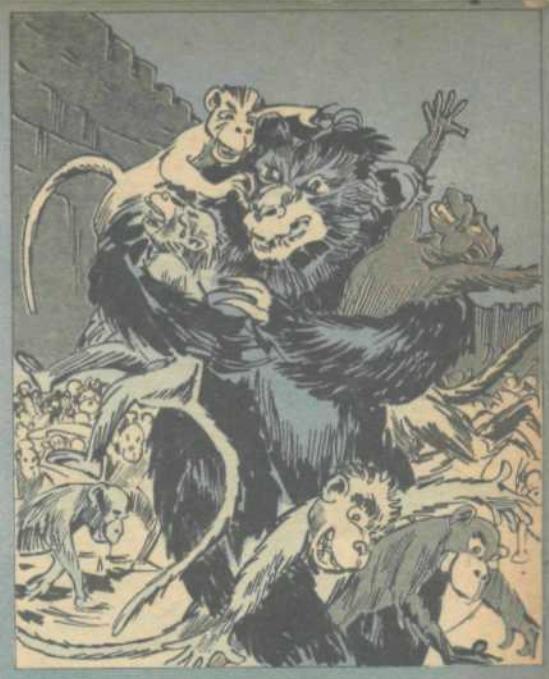
టాఫములారా !” అంటూ భాలూ ఏదై మీదికి వచ్చేశాడు.

అతను పైన కనబడటమే వ్యవధానంగా మర్కుటులు మజ్జులాగా ఆతని కమ్మెసి, మాయం చేశారు. భాలూ దొరికిన మర్కుటుల్లో తన ఇనప కొగిల్లో నేకేళాడు.

సీటిలో ఏదో పెద్దరాయి పడిన చప్పు డయింది. బాఫుర సీటి తెఱ్పెలోకి దూకేసి నట్టు మౌగ్గి ఆర్థం చేసుకున్నాడు. మర్కుటులు ఆతని ఇక అందుకోలేదు. వాళ్ళు సీళ్ళమణుగు చుట్టూ మూగి, తల మాత్రం సీటి పైకి పెట్టి ఆయాసంతో రిప్పుతున్న బాఫుర కేసి చూస్తున్నారు—బాఫుర భాలాకు పాయం వచ్చే పక్షంలో అంతు కనుక్కొలవాలని!

కావా ఆఖరు కీళంలో పారిపోయినట్టు అనుమానం తగిలి బాఫుర పాములను అభయం కోరసాగాడు. ఆ కేక విని భాలాకు, ఒక వంక మర్కుటులతో సతమతమప్పుతున్న కూడా, నవ్వగ లేదు.

అయితే కావా పారిపోలేదు. పదమటి గోద పై భాగానికి చేరటానికి ఆతనికి ఇంత సేపు పట్టింది. అతను గోద పై అంచును అందుకుని, అతి భారమైన తన శరీరాన్ని పైకి చేదుకొనేటప్పుడు గోదలోని గండిల

పదులై కిందికి పడిపోయింది. అ గోద పై భాగం నుంచి కోతులున్న చేటికి వాట మైన పల్లుడు! కావాకు అది ఎంతో ఉప యోగం. కావా తన శరీరం ప్రతి అంగు భమూ పరయిన పొంకంలో ఉన్నది లేనిది చూసుకునేటందుకు ఒకటి రెండుపాల్ల తల నుంచి తేక దాకా మెలికలు తిప్పి, చాచి చూసుకున్నాడు.

భాలాతో యుద్ధం చేసే మర్కుటులు యుద్ధం చేసున్నారు. బాఫుర ఉన్న సీల్ తెఱ్పె చుట్టూ ఉన్న మర్కుటులు కోలా హలంగా అరుస్తున్నారు. గిఱ్పలాయి “మాంగ” పైన ఎగురుతూ, కింద జరిగే

దంతా అరబ్యవానులకు వ్యాఖ్యనించి చెబు
తున్నారు. అరబ్యవాసులు యుద్ధ విషా
లను అస్తిత్వం ఆలకిస్తున్నారు. హథి గట్టిగా
ఫుంకారం కూడా చేశాడు. ఆరబ్యంలో
అక్కయక్కడా ఉండే మర్పుటులు నిద్ర
లేచి, మూకలు మూకలుగా చెట్టుమార్గాల,
ఉథిలాలలో ఉప్పు తమ వారికి అంఱగా
పొరాటంలో పాల్గొనటానికి బయలుదేరి
పట్టన్నారు. చుట్టుపక్కల అనేక మైళ్ళ
మేర నిద్రపోయే పట్లలు మేలుకున్నాయి.

కావా తానున్న ఎత్తు నుండి బాణంలాగా
దూకుతూ పచ్చాడు. అతను తలతో ఏ
ప్రాణిని గాని మీడినప్పుడు అతని బరువైన
శరీరం ఆ దెబ్బకు అంతులేని శక్తి నిస్తుంది.
ఆది గునవం పొట్ట. నాలుగైదు అదుగుల
కొండచిలువ మనిషి రొమ్మును తలతో
చూటించిందంటే మనిషి అమాంతం కూలి
పడిపోతాడు. కావా ముపై అదుగుల నిధివి
గల కొండచిలువ!

కావా మేదటి పోటు భాలూ పైన
మూగిన మర్పుటుల మథ్య తగిలింది.
మరి రెండో పోటుకు అసాగ్గురమే లేదు.
“కావా! కావా! పరిగితుంది! పరిగితుంది!”
అని కేకలు పెడుతూ మర్పుటులు చెల్లా
చెప్పరుగా పారిపోయారు.

కావా ఏ నాటివాడు! అతన్ని గురించి
ఎన్నో తరాల మర్పుటులు పెద్దవాళ్ళ
నుంచి ఎన్నో కథలు విన్నారు. కావా చీకటి
దంగ! వాడు నిశ్శబ్దంగా కొమ్ము వెంటి
పాకి పచ్చి, ఎంత లాపు మర్పుజ్ఞియినా
పొట్టున బెట్టుకోగలదు! చెట్టు మీద ఒక
ఎండు కొమ్ములాగా ఉండిపోయి, మోస
గించ గలదు! వాడి శక్తికి అపథి ఏమితో
తెలిసిన మర్పుటుడు గాని, వాడికి దీరికి
ప్రాణాలతో బయలుపడిన మర్పుటుడు గాని
లేదు. అందుచేత మర్పుటులు చెల్లాచెదు
రుగా పారిపోయి, గోడలూ, గొప్పెలూ, ఇళ్ళ
కప్పులూ ఎక్కేకాదు.

లరణభూషురాణం

21

మర్కుటులు కావాను చూసి, తనను వది ముందు రాలేక పొయాను,” అని కావా లేసి పారిపోగానే భాలూ పెద్ద పెట్టున బాఫురతో, “తమ్ముడూ, సుపు ఎవరినే నిట్టుశార్పాడు.

కావా నేరుతెరిచి భయంకరుగా ఒక్క సారి బున కొట్టాడు. మర్కుటులు, ఎక్కుడి వాళ్ళక్కడ ప్రంథించి పోయి, మాట్లాడటం మానేకారు. అంతటా నిశ్శబ్దం ఆవరించింది. అ నిశ్శబ్దంలో మౌగ్గిక, బాఫుర సీటి సుండి బయటికి పస్తూ తన ఒంబి మీది తడి విది లించు కోపటం ఏనబడింది.

బాఫుర లోప్యతూ, “నా పని అయి పోయింది. మనిషికూనను ఆ మండపంలో సుంచి బయటువడయ్యా. వాళ్ళి తిసుకుని పొదాం. లేకపోతే మర్కుటులు మళ్ళీ మీద పుడగలరు,” అన్నాడు.

“బున్! ఆగండి. ఆ మర్కుటులు నా ఆజ్ఞ లేకుండా కదల లేరు....నేను ఇంకా

ముందు రాలేక పొయాను,” అని కావా బాఫురతో, “తమ్ముడూ, సుపు ఎవరినే పలిచినట్టున్నాపు?” అన్నాడు.

“యుద్ధోదేకంలో నేను కేక పెడితె పెట్టి ఉండవచ్చు... గాయవద్దావా, భాలూ?” అన్నాడు బాఫుర.

భాలూ కాళ్ళా, చేతులూ అడించి చూసు కుంటూ, “నన్ను ఈ వంద పిల్లభాలూల కింద విడ గొట్టిచూనికి వాళ్ళు ప్రయత్నిం చారు. ఆజ్ఞ, ఇళ్ళుంకా హానమయింది! కావా, ఇవాళ నువ్వు మా ఇద్దరి ప్రాణాలూ కాపా దా వనటాని కేమీ సందేహం లేదు,” అన్నాడు.

“దాని కేం లే. మనిషికూన ఎక్కుడి?” అన్నాడు కావా.

“ఇక్కడే! ఈ చోనులో. ఇందులో నుంచి పైకి ఎక్కులేను,” అన్నాడు మౌగ్గి.

కొట్టాడు. చెక్కుడం పొడి పొడి అయి, రాలి పదింది. ఇంత ధూళి లేవింది. అక్కుడ ఏర్పడిన కంతలో సుంచి మోగ్గి బయటికి దూకాడు. అతను భాలూ మీద ఒక చెయ్యా, బాఫుర మీద ఒక చెయ్యా వేసి, ఇద్దరినీ కొగలించుకున్నాడు.

భాలూ మోగ్గిని మృదువుగా కొగలించుకుంటూ, "గాయుప్పద్దావా, నాయునా?" అని అడిగాడు.

"గాయులే కాదు, ఆకలి దహించుకు పోతున్నది. అయ్యయ్యా, మీ రిద్దరూ బాగా గాయుప్పద్దారే! నెత్తురు కూడా కారుతున్నది!" అన్నాడు మోగ్గి.

సిబితెట్టెల డగ్గిరా, డాబా ప్రదేశం మీదా చచ్చిపడి ఉన్న మర్కుటులను చూస్తూ, "గాయుపడింది ఆచ్చగా మేమే కాదులే!" అన్నాడు బాఫుర, పెదవులు వాకుంటూ.

"పిమీ ఘరవా లేదు. నుపు బితికుండ టమే చాలూరా, కప్పాయి!" అన్నాడు భాలూ, మోగ్గి పిపుతరుతూ.

"అదంతా తరవాత చూసుకో వచ్చు. ముందు కావాకు కృతజ్ఞత చెప్పాకో, మోగ్గి. అతను లేకపోతే ఈ యుద్ధం సాధ్యమయేది కాదు, నుపు దక్కే వాడి వీ కాపు," అన్నాడు బాఫుర.

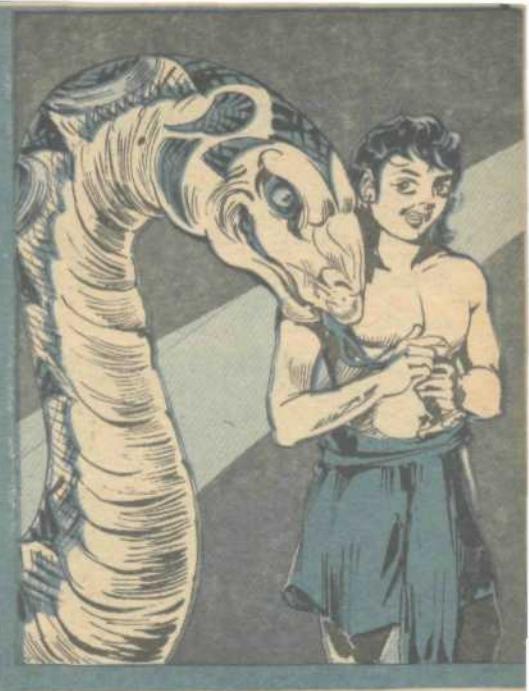

మౌగ్గి కావా కేసి తిరిగాడు. కావా తల
మౌగ్గి తలకు ఒక అదుగు ఎత్తున అదు
తున్నది. "ఇతగాడా మనిషికూన ? ఒళ్ళు
మహ మెత్తగా ఉంది. మనకవెలుగులో
నిన్న చూసి మర్కుటు డమకోగలను,
బాగ్రతరా, బాబూ," అన్నాడు కావా.

మౌగ్గి కృతఖ్యత తెలుపుకుని, అపసర
మైనప్పుడు కావాకు వెటలో సహాయపడతా
నన్నాడు. కావా ఒక్క కీళంపాటు తన
మెడను మౌగ్గి భుజం మీద ఆనించి, వృద్ధి
లోకి రమ్మని అశేర్వదించి, "చంద్రుడు
అప్రమించుతున్నాడు. ఇక నువ్వు నీ మిత్రు
లతే వెళ్ళిపోయి, నిద్రతియ్యా; ఇక్కడ
బరగాయే కర్కుతాండ నువ్వు చూడగానిది
కాదు," అన్నాడు.

చంద్రుడు కొండల చాటుకు పోతున్నాడు.
భాలూ నీళ్ళు తాగటానికి వెళ్ళాడు. బాఫుర
తన శరీరమంతా శుభ్రం చేసుకున్నాడు.
కావా మిట్టె మధ్యకు పాకి వెళ్ళాడు. మర్కు
టులు మనకచీకట్టో గోడల మీదా, గొబ్బెల
మీదా ఎత్తున ఒకరినెకరు ఒ రు ను కుని
కూడ్చుని ఉన్నాడు.

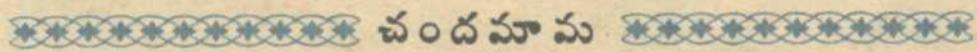
"చంద్రుడు అప్రమించాడు. మీకు చూపు
అనుతున్నదా?" అని కావా మర్కుటుల
నడిగాడు.

"చూస్తున్నాం, కావా," అన్నారు
మర్కుటులు.

"కదలకంది. ఆకలిన్నత్యం చూడంది,"
అంటూ కావా తలను తు పక్కికూ,
ఆ పక్కికూ ఆడిస్తూ ఒక పెద్ద వలయంలో
రెండు మూడుసార్లు తరిగి, ఆతి వెగంగా
తన శరీరాన్ని రకరకాల రేఖలలో తిప్ప
సాగాడు. ఎనిమిది సంఖ్యలూ, చతు
రస్తాలూ కనిపించి మాయముతున్నాయి.

భాలూ, బాఫురలు కొయ్యబాటి పోయి
కావా శరీరపు కదలికల కేసి చూస్తున్నారు.
"మర్కుటు లారా, దగ్గిరికి రండి,"
అన్నాడు కావా.

మర్కుటులు, ఎవరో లాగిసట్టుగా కావా కేసి ఒక అడుగు వచ్చారు. వాళ్ళతోబాటు భాలూ, బాఫురలు కూడా ముందుకు ఒక అడుగు వేశారు.

“ఇంకా దగ్గిరికి!” అని కావా పెద్ద కేక పెట్టాడు.

హోగ్గి, భాలూ బాఫురల మీద చేతులు వేసి, వాళ్ళను వెనక్కు లాగాడు. వాళ్లిడ్డరూ నిద్రమేలుకుస్సుట్టుగా అయారు.

“చెయ్యి తియ్యుకు, తమ్ముడూ. లెకపాత నేను కావా దగ్గిరికి పొతాను,” అన్నాడు బాఫుర రహస్యంగా.

“నిముంది అందులో? కావా మెలికలు తిరుగుతున్నాడు. మనం పోదాం,” అన్నాడు హోగ్గి.

వాళ్ళు మళ్ళీ అరబ్బాపృష్ఠల కిందికి చేరాక భాలూ పెద్దగా శ్యాస విడిచి, “ఖుట్ట! నే నెన్నటకి కావా స్నేహం కట్టను,” అన్నాడు.

“వాడు మన తలదన్నినవాడు. ఇంకోక్కు కీళం ఉంటే నేను వాడి నేట్లోకి నడిచి ఉందును,” అన్నారు బాఫుర.

“తిరిగి చంద్రుడు ఉదయంచే లోపుగా అ నేట్లోకి ఎందరు నడవనున్నారో! వాడి వెట బాగానేసాగుతుంది,” అన్నాడు భాలూ.

“పెద్ద పాము అర్ధం లెకుండా మెలికలు తిరగటం తప్ప నా కేమీ కనిపించ లేదే?” అన్నాడు హోగ్గి. కావా సృత్యంలో గల సమొర్మాహనక్కి హోగ్గికి అర్ధం కాలేదు. అతను మనిషికూన.

హోగ్గిని బాఫుర తన వీపు మీద ఎక్కించు కుని బయలుదేరాడు. హోగ్గి బాఫుర వీపు మీదనే నిద్రపోయాడు. భాలూ బాఫురలు తనను గుహలు చేర్చటమూ, తోడెలమ్మ సరసన పదుకో బెట్టి టు మూర కూడా వాడరగటు.... ఆ విధంగా పసతనం లోనే హోగ్గికి కావాతే పరిచయం కలిగింది.

అరణ్యపురాణం

22

మౌగ్గి మనుషుల ముఖ్యముంది అరణ్యానికి తిఱి చెప్పాడు, అతనికి శాచార్ణ కుందిన పాతస్విత్తం అలాగే ఉండి పొయింది. అనాము కొతుబు తపను కిథిలాలను ఎత్తుకు పొయినప్పుడు శాచా చాళ్మంచరిని దీర్ఘతపట చేసి తనిను కాపాడిన నంగకి మౌగ్గి ఏ సాము మరపలియ.

శాచా ముకాకపాం కుఱువెం విధిని నంగతి తఱల మౌగ్గి అతన్ని వెరాముర్చుంచ కాసి చెళ్చాడు. కుఱుపాన్ని విధిచాక, కాతు చెర్చుం కావు లిహసక్కె దాక శాచా ని స్థితింగా ఉంటాడు.

మౌగ్గి ఇవ్వాడు శాచాకు పాతమాలి మనమి కూనేళాయి. విగిరిన అరజ్య వాసులందింతే బాటు శాచా గూడా బతన్ని అరణ్యానికి నాయకుముగా అమోదింది. అరజ్య వార్త లన్ని అతనితే చెబుతున్నాడు.

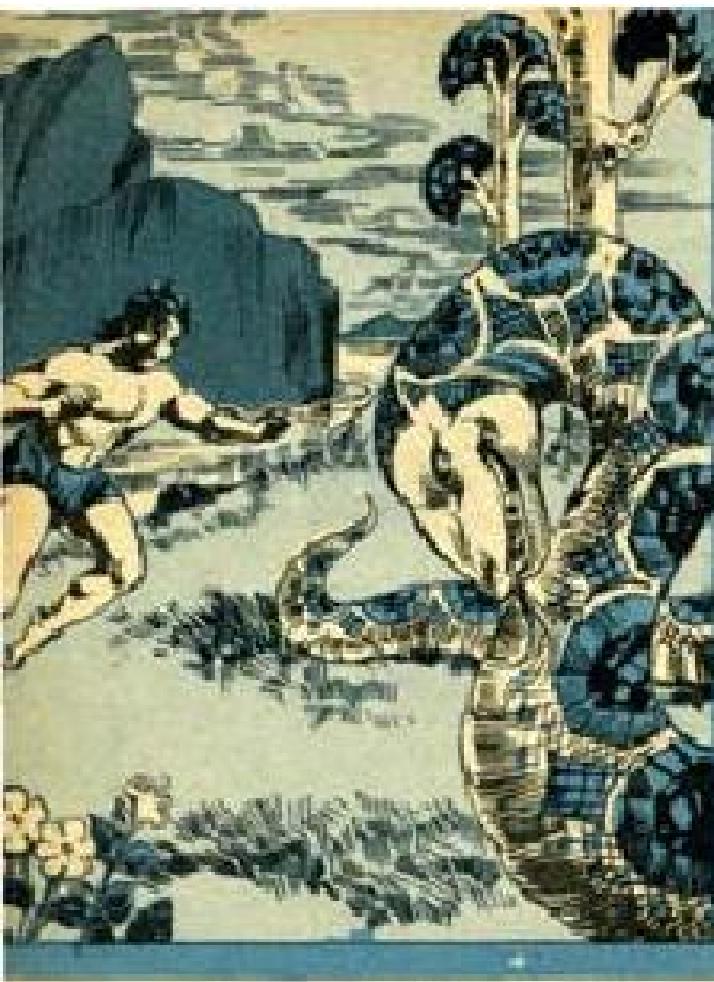
అప్పచ్చోం అయింది. శాచా శరీరపు ముట్టులమధ్య మౌగ్గి, లుర్మిలు వెరగిల బది కూర్చు ప్రశ్నలు కూర్చుని ఉన్నాయి. అతను ముట్టుపాతామేలి ఉన్న శాచా కుఱుపాన్ని చెఱ్చుకోపర్చి చూస్తున్నారు.

"కట్ట మిది పొరకూడా ఎంత స్పష్టంగా ఉందో!" అన్నాడు మౌగ్గి.

"ఏ చెర్చుం ఎన్నాడు పాతమా చెఱును చారచా?" అపే శాచా అధిగాయి.

"అది అనిమించి నీచ్చుదు వెళ్ళి కూనిం చెప్పాడి. కట్ట మారి బూస్తూగా ఉన్నప్పుడు, చెర్చు మంగా ఉదిపొయి, వరిగి త్రిశ బాగులయి వని అనిపించే మాత నొం," అన్నాడు మౌగ్గి.

"నేను చెర్చుమూ విచ్చుస్తాను, స్నేహమూ చెప్పాడు. కాతు చెర్చుం ఎలా ఉండి?" అని శాచా అధిగాయి.

మౌర్ని శవ చర్యంమీది పొతల నుండి గమనిస్తున్నాడు. "శాశ్వతు తప్పం ఇంకా గ్రహిగా ఉంటుంది గావి దానికి సొంఘ లేదు. సీతాకోళ విలుక రిక్షమీది మహిమాల్మాగా. దాలా అందంగా ఉంది," అన్నాడు.

"అది నీరు లింజె గాన్ని ముఖుపైక్కియు. ఒక్క స్నానం చేశాంపాడు," అన్నాడు శాశ్వత.

"నీను నీన్ను ఎక్కేది?" అంటూ మౌర్ని శవ మధ్య భాాస్తు వేట్లుకుని ఎక్కాలని మార్చాడు. అది దచ్చినా కదరలేదు. శవ కమాపా చూస్తూ ఉందిపామార్చాడు.

ఆ తరువాత వాళ్ళు నిత్య వ్యాయామప్రియ అవంభమేయింది. ఇట్లు ఉస్తి చ్చెప్పి సింది. తరువాత కాప్టెన్ రూపు బంధాల్ఫు

వాళ్ళు. అది అంటి, బ్రెస్ట్ కూడా విఠలి. రెంటోల్సు కాబాచె కు చెయ్యా. కాని, మౌర్ని దృఢశాయమయోళ, అటని ఉత్కులను పెంపాందించ బాగాకి కాబాయై లు అట మౌర్ని వెళ్గారు. అటపోం కాబా మౌర్నిని తన మృదులలో పొచాలనుంది కంఠంచాకా మట్టపేచారు. అవ్విదు మౌర్ని తన వెఱిని ఏచిపంచుకుని, శాశ్వత కంధాన్ని వచ్చుకొచ్చ కాబాకి ప్రమయత్తించేచారు. తరువాత శాశ్వత తన మృదులను కాస్త వెంటులు చెప్పిచారు. మౌర్ని తన రెండు పొచాల కుండా శాశ్వత తెండు కెప్పుకొని ప్రమణించేచారు. శాశ్వత తన తలను మౌర్ని కెని పెగంగా, కొట్టి దోషోగా చిస్తేచారు. మౌర్ని అం వెఱ్ఱగా అటని తలను పక్కకు వెళ్ళుని, దిఱ్పును తప్పంచుకో బాసేచారు. కాని అది సాధ్యమయేది కాదు. మౌర్ని దిరకుండా శాశ్వత అటని శరిరాన్ని, తలచుకున్న దేఱ నెల్లు తలకే కాశేచారు. దిఱ్పు దిఱ్పవకు శాశ్వత మౌర్నిని ఇక్కి గట్టి దెబ్బ రోడ్లి, అంత దూరాని వచ్చేట్టు చెయ్యడంతే ఈ అట ముగిపేది. మౌర్ని పుట్టుకూ, రాప్పుకూ లేది వచ్చేచారు.

ఇందు కూడా ఈ అట అలాగే ముగి అవంభమేయింది. కాప్టెన్ రూపు బంధాల్ఫు

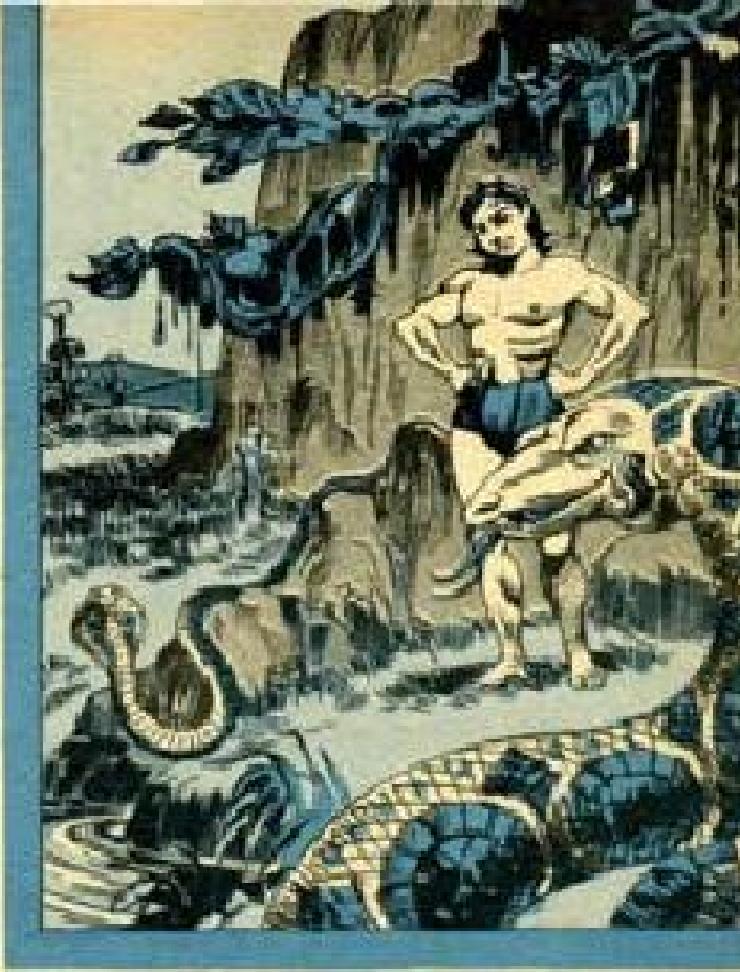
మధ్యసే ఉన్న చీకలి కొనెటు వర్షా
అందులో ఖతు కొట్టాడు.

"ఇదే నిషాధుని ఫుళం, మనిషి మండలి
అ ప్రమాణానికి మనుషులు మంగిగాలి
శాసుండా కలుష్టులన్నీ లింగింది, కొయ్యు
ఘల్లలింద పెఱుతున్ని, కంపుగుష్టులు నియుష్టవా
కప్పుకున్ని, మంకుష్టులకుండా ముదనప్రశ్న
పాటు ప్రారంభించేవాళ్లు—వాటు శాగ
శ్వాసం, అర జ్ఞం దాలా మెయిన్."
అన్నాయి మౌర్ణి మంత్రుగా.

ఎక్కువమంచే ఒక శాయిపాయు రాణ్ణ
దిగిపట్టి, ఏంతాగి, "చేటపాధారి!" అని
తన దారిద వచ్చిపోయాము.

"అయితే, తమయ్యుమూ. నీకు శాపలిసిన
దండ్రా అర జ్ఞంలో దిరుకుతున్న
దుఃఖాలా?" అని బదిగారు జాపా.

"అండ్రా ఎక్కువ డెయికు తుస్తుదిలే!
డెరిశే నెరకే పీరశాసను ఉంచే
పొయిందా? వానా కాలంలో ఎంటా, ఎంటా
కాలంలో వానా వస్తే ఎంత బాగుంయునో!
కముపు మాతేటప్పురు ఒక మేక దిరెక్కు
పొయినే అనిపిస్తుంది. మేక దిరికిలే అది
లేది కాకపొయినే అనిపిస్తుంది. లేది దీరికిలే
అధికి మన్న కాకపొయినే అనిపిస్తుంది.
అందికి అంతే?" అన్నాయి మౌర్ణి.

"నీ కింకి కేరికాలేడా?" అని శాప
అడిగాము.

"అదణ్ణం తిస్సులెని కేరికండు
చి ముంది?" అన్నాయి మౌర్ణి.

"ఆ శాయి చెప్పుటం—" అని శాప
ప్రారంభించాడు.

"ఏ శాయి? ఆ శాయి ఏమీ చెప్పునే
లేదే?" అన్నాయి మౌర్ణి.

"సీటుతాగి పొయిస్త శాపుకాము, ఉంకో
శాపులే," అన్నాయి శాప.

"సుష్టు చెపుపుస్తుయోలకే స్పృహం
కట్టామను తుండూనే! సుష్టు వెగులే మాట్లా
అందికి అంతే?" అని మౌర్ణి బదిగాము.

"మూరు, వాయగు వెంట లభ్యతంది. శిథిలాలలో చెటుకు వెళ్ళాను. నీకా వేటు క్లూపిశం ఉండి ఉండుంది. అక్కడ వే వైక సొరంగంలో వెంట చేసి, దిన్న కుసుము తీశాను. ఉరవాత వ్యాయలేవి, అ పొరంగం కుంధానే ఉండా ముందుకు పొయ్యేరంకి ఒక తెల్పుచెటగు కనిపొందింది. అఠను నాకు తెల్పిని చించేయాలాస్తే చెప్పినటు, నే నెండ్రుడొ హాణిచి ఏన్నే హాపాడు," అన్నాయు కావా.

"కృత్తిరకం ప్రాణులో వేషాద యిగిన వేవా?" అని మౌగ్గి అస్త్రికే అడిగాయి.

"వాటని వేషాదయి. వేషాడకి పేర్కున్న కుది వక్కాపొతాయి. మసిచ్చి అయిన వాయ వాటని హాఫ్టాపిసి ప్రాణ్ణల్లా అర్పిస్త్రాణి, తెల్పుచెటగు అన్నాయు," అన్నాయు కావా.

"ప్రాయ చూక్కాపూ ఏంగి నేడు రూపా ఒకప్పుడు మనిషినెగా?" అన్నాయు మౌగ్గి.

"అమే, ఖ్యా! అ తెల్పుచెటగు కెంత కుసుమునునున్నాన్ని? అరబ్బుమంత వయసు!" బయలుబుడేరాయి.

ఆతనితో ఎన్ను గురించి చెప్పాను. కాను మనిషిని హాపి చాగ కాలమయిందిటు. నీన్ను తిసుకురమ్మన్నాడు. అక్కడ ఉన్న వమ్మశ్చలు మారకావిశే మధ్య ప్రాణ్ణల్లా అరి విభాష్టు!" అన్నాయు కావా.

"అదేరే వేషాదయినదే అయి ఉండాలి," అన్నాయు మౌగ్గి.

"కానే కాడు. అది—చాన్ని ఎల్లా వష్టిం జాలో వాకు తెలీంగంలేదు," అన్నాయు కావా.

"అక్కరికి పొడాం. నే నెండ్రు తెల్ల నాగును హాయజేదు. అఠను వాటని చంపించించాలా?" అని మౌగ్గి అడిగాయి.

"వాటకి ప్రాణం ఉంచదు. అతను వాటకి రక్తకుముట!" అన్నాయు కావా.

"పొడాం వల్ల," అంటూ మౌగ్గి నీటిలో నుంచి అయిపుచీ వద్ది, ఒఱ్పు తది అరపూచి గ్రై మీద పొర్కించు పెట్టాయి. ఉరవాత ఇద్దరూ కలిగి ఏఫిలాల చెను బయలుబుడేరాయి.

అరణ్యపురాణం

23

ఇప్పుడు మౌగ్గికి వాసరులంటే ఏ మాత్రమూ అక్కం లేదు. వాసరులకే మౌగ్గి అంటే గుండి దడ. అయితే మౌగ్గి శిథిలాలను చేరే సమయానికి వాసరమూకలు ఆరఘ్యంలోని కొన్ని ప్రాంతాల మీదికి దాడిపోయి ఉండటం చేత శిథిలాలు వీర్పంగా ఉన్నాయి. అంతటా నిశ్శబ్దం, వెన్నెల కాస్తున్నది.

కావా మిదై ప్రాంతం మీద ఉండే రాణ వాసపు మేలుకట్టు మీదుగా పాకి, దాని మధ్యగా ఉన్న మెట్ల వెంబడి కిందికి దిగ సాగాడు. ఆ మెట్లు కూడా శిథిలావస్థ లోనే ఉన్నాయి.

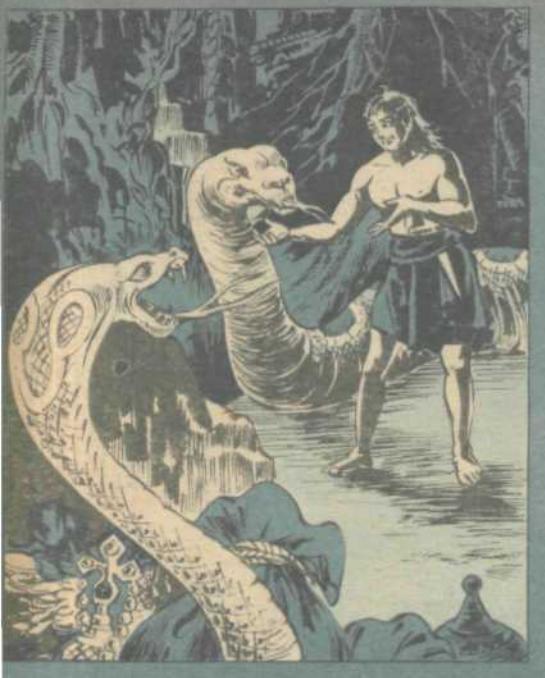
“మనమూ మనమూ ఒకటే,” అని మౌగ్గి పాముభాషలో కేక పెట్టాడు. అతను మెట్లు దిగబానికి కాల్పమీదా చేతులమీదా కూడా కదలవలసి పచ్చింది. మెట్ల దిగువన దారి ఏటవాలుగా దిగిపోయింది. అది అనేక

మెలికలుగల దారి. కొంతదూరం పోయాక రాతి కట్టడంలో నుంచి ఒక పెద్ద వేరు తేసుకు పచ్చి ఉండటం కనిపెంచింది. దాని శాలూకు మహ పృష్ఠం మొదలు ముపైపు అడుగులు ఎగువన ఉన్నది. వాళ్ళు ఒక ఇరుకు సంముఖండా దూరి ఒక నేల గది లోకి అడుగు పెట్టారు. అది చాలా విశాలంగా ఉన్నది. దిప్పలాగా ఉన్న దానికప్ప నుంచి కూడా అక్కడక్కడా చెట్ల వెళ్లు దిగాయి. కప్పలో రంధ్రాలు ఏర్పడటంపట్ల కొద్దిపాటి కాంతికిరణాలు గదిలోకి ప్రవేశిస్తున్నాయి.

“ఇది చాలా శైమకరమైన గుహ. అయితే రేజూ పచ్చి పోవబొనికి మరీ దూరమై పోయింది. ఇక్కడ మనం చూఢ పలిసినదేమిటి?” అన్నాడు మౌగ్గి.

“నేనున్నాను కావా?” అని గది మధ్య నుంచి ఒక కంఠం ప్రశ్నించింది. ఏదో

అట్ట చివరి బోమ్మ

తెల్లగా కదులుతూ ఉండటం చోగ్గికి కన బధింది. కొంచెం కొంచెమే లెస్తూ ఒక తాచుపాము అతని కళ్ళ ఎదట నిలబడింది. చోగ్గి తన జీవితంలో అంతపెద్ద తాచును ఎస్తుడు చూడలేదు. ఆ సర్వం నిడివి దాదాపు ఎనిమిది అడుగులుంటుంది. చీకటి లోనే ఉండటంచేత అతను పాలిపోయి పాత దంతం రంగుగా తయారయాడు. విప్పిన అతని పటగమీది కృష్ణపాదాలు కూడా మాసిపోయిన పసుపు పచ్చరంగు తిరిగాయి. అతని కళ్ళు కెంపుల్లగా మెరు స్తున్నాయి. చూడటానికి అతను చక్కగా దివ్యంగా ఉన్నాడు.

“వేట సాగాలి,” అన్నాడు చోగ్గి. అతను కత్తిని అస్తమాసమూ బోట్టున పెట్టుకు తిరిగినా, అరబ్బు మర్యాదలను పాటించటం మరిచిపోడు.

తెల్లపడగ చోగ్గి మాటకు బట్టలు చెప్పక, “నగరం ఎలా ఉంది? నూరు ఏనుగులూ, ఇరవైవేల గుర్రాలూ, లెక్కించరానన్ని చశువులూ గల మహ నగరం! ఇరవై మంది రాజులకు రారాజు ఏంతే సగరం! నా కిక్కడ చెప్పడు పచ్చేస్తున్నది. వాళ్ళ యుద్ధ దుండుభుల ధ్వనులు విని ఎంతో కాలమయింది,” అన్నాడు.

“ఎగువ అరబ్బం మాత్రమే ఉప్పుది. నెను ఎరిగిన ఏనుగులు హథి, అతని కొడుకూ మాత్రమే. ఒక గ్రామంలో ఉన్న గుర్రాలన్నిటినీ బాఫీర చంపేకాడు. పొతె—రాజు ఆంటే ఏమిట?” అన్నాడు చోగ్గి.

“నీ సగరం ఇప్పుడు లేదని నీతో నాలుగు నెలల క్రితమే చెబితిని కాదుచోయ్?” అన్నాడు కావా తెల్లపడగతో.

“అరబ్బం మధ్య, రాజుగారి పహరా బురుజులు గల ద్వారాలతో కూడిన సగరం ఎలా పొతుంది? నా తండ్రికి తండ్రి గుడ్డు నుంచి బయటకి రాకపూర్వం కట్టిన సగరం అది. నా కొడుకుల కొడుకులు నాలాగా పాలి

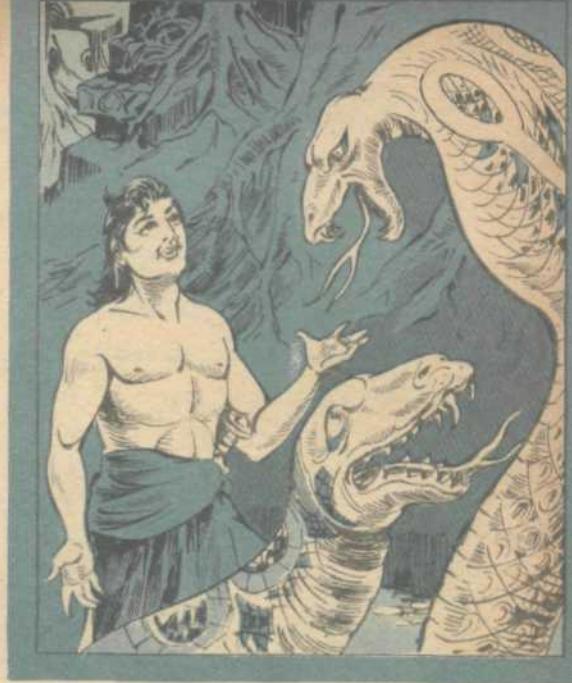
పోయేదాకా అది నిలచి ఉంటుంది. యాగ సూరి కొడుకు విజయుడు; అతని కొడుకు చంద్రబీజుడు; అతని కొడుకు సలోంధి బప్పురావలో హయాంలో దాన్ని నిర్మించాడు. మిరపరి పశుపతు?" అన్నాడు తెల్లపడగ.

మౌగ్గి కావా కేసి తిరిగి, "ఆయోము యంలో పడ్డాను. అతడి మాట ఒక్కటి నాకర్తం కావటంలేదు," అన్నాడు.

"నాకూ అలాగే ఉంది. అతను మహపృష్ఠు," అని కావా మౌగ్గితో అని, తెల్లపడగతే, "నాగపితామహ, ఈ ప్రాంతంలో అనాదిరా అరణ్యమే ఉంటున్నది," అని చెప్పాడు.

"అలా ఆయితే, నా కెదురుగా కూర్చున్న ఇతగా దెవతు? ఇతడికి రాజుగారి పేరు తెలీదు. భయం ఎరగడు. మనిషి నేటితో సర్ప భాష మాట్లాడతాడు. పామునాలుక తోబాటు కత్తి కూడా థరించాడు. ఎపరితటు?" అన్నాడు తెల్లపడగ.

ఆ ప్రశ్నకు మౌగ్గి జవాబు చెబుతూ, "నన్ను మౌగ్గి అంటారు. నేను అరణ్య వ్యాసిని. తోడేళ్ళు నావాళ్ళు. ఈ కావా నాకు అన్న. నాగపితామహ, నువ్వేవరు?" అని అడిగాడు.

"నేను రాజునికై పరక్కుట్టు. నా చర్చం నల్గా ఉన్న కాలంలోనే కరుణరాజు ఈపైన ఉన్న కప్పకట్టాడు! దింగతనానికి పచ్చ వారికి చాపు చవిచూపమని నా కేసం ఈ ఏర్పాటు చేశాడాయన. తరవాత రాత్రి ద్వారం కుండా నిధిని లోపలికి దించారు. బ్రాహ్మణులు గాంపం చేశారు," అన్నాడు తెల్లపడగ.

మౌగ్గి స్వగతం, "ఓపో, ఇందులో ఏదో చెరుపు ఉన్నది. తెల్లపడగ చెప్పేది సామాన్య విషయంకాదు. మనిషి మండ వెంట ఉన్నప్పుడు ఒక బ్రాహ్మణి సంగతి తెలుసుకున్నాను," అనుకున్నాడు.

తెల్లపడగ చెప్పుకు పోతున్నాడు:

“నే నిక్కదికి పచ్చాక అయిదు సార్లు రాతి పలక ఎత్తి, మరింత నిధి దించారు. ఇంత గాప్ప నిధి మరెక్కడా లేదు—నూరు రాబుల నిధి. అయితే ఆఖరుసారి పలక ఎత్తి చాలా, చాలా కాలమయింది. నా నగరం సన్న మరిచిపోయిందే ఏమో మరి.”

“అసలు సగరమే లేదు. పైకి చూడు. ఆ కనిపించేవి, రాళ్ళను చీల్చుకుని దిగు తున్న మహాపృష్ఠల వేళ్ళు. చెట్లూ, మను ఘులూ కలిసి పెరగరు,” అన్నాడు కావా.

తెల్లపడగ కసిగా, “రెండు, మూడు సార్లు మనుషు లిక్కడ ప్రవేణించారు. నేను చీకట్టే పాకి వాళ్ళను చెరపచ్చినదాకా వాళ్ళమీ మాక్కడలేదు. ఆ తరవాత వాళ్ళు బహు కొద్దినేపు మాత్రమే పలపలలాడారు. మీరేమో వచ్చి నాతే నానా అబద్ధాలూ ఆడుతున్నారు—ఒక మనిషి ఒక సర్ప మూడూ. నగరమే లేవనీ, నా రక్షిలుపని

ముగిసిందసే సన్న సమ్మమంటాడు! రాతి పలక ఎత్తి, బ్రాహ్మణులు గానం చేస్తూ దిగి పచ్చి, నాకు వెచ్చని పాలు పోసి, వెలుగు లోకి తినుకు పోయెదాకా నేను రాజనైపే రక్షికుట్టే! నగరం చచ్చిపోయిందా? అవి చెట్లవేళ్ళా? అయితే పంగి ఈ రత్నాలను తినుకోండి వూస్తాం. ప్రపంచంలో ఇంత విలువైసవి మరి లేవు. పామునాలుక మనిషి, నువ్వు పచ్చిసదారినే ప్రాణాలతే తిరిగి పోగలిగితే చిన్న చిన్న రాజులందరూ నీకు జూనిసలైపోగలరు!” అన్నాడు తెల్లపడగ.

“మళ్ళీ దారి తప్పుతున్నది. నాగపితా మహా, తినుకు పోపటానికి ఇక్కడ ఏమీ కసబడదే?” అన్నాడు హోగ్గి.

“నూర్య చంద్రుల సాకిగా, ముక్కుటి దేపతల సాకిగా ఈ అబ్బాయికి చాపుపిచ్చి పట్టుకుస్తుది. నువ్వు కళ్ళు మూసేలోపుగా నీకు ఏ మాసపుడూ చూడనిది చూపిస్తాను, చూడు,” అన్నాడు తెల్లపడగ.

లరణ్యపురాణం

24

మౌగ్గి చుట్టూ పరికించి చూసి, నేల మీది
సుంచి తళతలా మెరిసే దాన్ని గుప్పిట
పైకి తీశాడు.

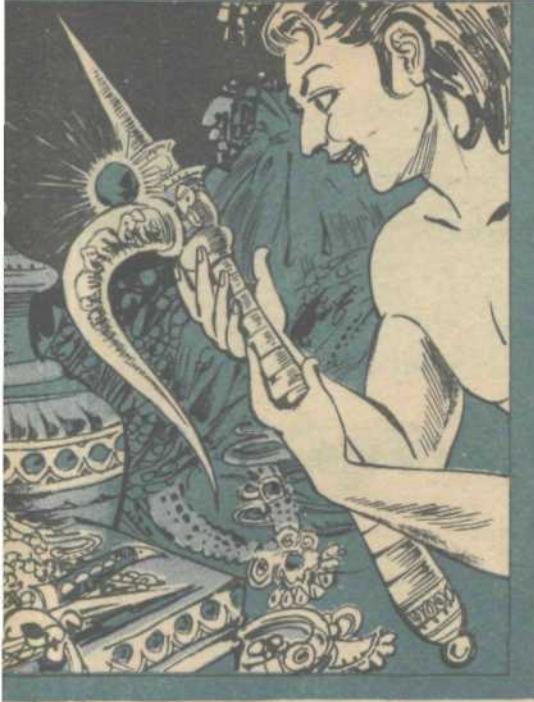
“ఓహో, మనిషి మందలో అటకు
ఉపయాగించే వాటి లాగే ఉంది. ఇది
పను పుపచ్చగా ఉన్నది, అవి గోధుమ
రంగుగా ఉండేవి. అంతే తేడా,” అంటూ
అతను బంగారపు నుండను కింద పడ
నిచ్చాడు. ఆ చీకబి కొట్టులో కొన్ని అయి
గుల లోతును వెండి, బంగారు నాణు
లున్నాయి. వాటిలో సగం కూరుకుని
ఏనుగు అంబారీలున్నాయి. అవి బంగారు
రేకుతో తయారు చేసి, రత్నాలు పొదిగినవి.
రాజులు ఎక్కు తిరిగిన పల్లకీలున్నాయి.
వాటికి వెండి నగిషీలున్నాయి.

తెల్లపడగ చెప్పిన మాట నిజం. ఈ విధికి
మూల్యం కట్టడం సాధ్యం కాదు. ఎన్నో

శతాబ్దాల మీద యుద్ధాలద్వారానూ, దేపిడి
చేసి, వర్తకం జరిపి, పన్నులు వసూలు
చేసి కూడచెట్టిన నిధి ఇది.

ఆయతే వీటి విలువ మౌగ్గికి కొంచెం
కూడా తెలియదు. కత్తులు అతన్నే కొట్టిగా
అకర్మించాయి. కానీ, తన కత్తికున్న “పట్టు”
వాటికి లేకపోవటం పల్ల వాటిని జార విడి
చేశాడు. చిట్టచివరకు అతని దృష్టిని ఒక
అంతుంచం ఆకర్మించింది. దాని పిడి చివర
ఒక గుండ్రుని, పెద్ద కెంటు భగభగలాడు
తున్నది. దాని దిగువ ఎనిమిది అంగుళాల
మేర నీలపు రాళ్ళు ఒత్తుగా అఘర్పుబడి
ఉండి, పట్టు బాగా చిక్కుచూనికి వీలుగా
ఉన్నాయి. మిగిలిన పిడి అంతా దంతంతో
చేసినది. దాని చివర ఉన్న ముల్లూ,
కొక్కుమూ ఉక్కువి. వాటిపైన బంగారు
రేకున్నది. వాటి మీద ఏనుగుల బోమ్ములు

అట్ట చివరి బోమ్ము

చిత్రించి ఉన్నాయి. అ బోమ్మలే హీగ్గిని అక్కరించాయి. వాటిని చూస్తుంటే హథి జ్ఞాపకం పచ్చాడు.

హీగ్గి ప్రతి చర్యనూ ఎంతో శ్రద్ధగా గమ నిస్తున్న తెల్లపడగ, "ఇదంతా ఒక్కసారి కళ చూడటానికి ప్రాణాలర్పిస్తే మాత్రం ఏమిటి? నేను నీకు మ పోశకారం చేశాను కానూ?" అన్నాడు.

"నా కేమీ అర్థం కావటం లేదు. ఇప్పీనీ కిలంగానూ, చల్లగానూ ఉన్నాయి. తిన భానికి పనికిరావు. తాని, ఇది బాగుంది. దీన్ని పట్టుకు పోయి, ఎందంతో చూడాలి," అంటూ అంకుశం ఎత్తి చూసించి,

"ఇప్పీ నీవెనంటావా? దీన్ని నా కిస్తావా? నువ్వు తిసటానికి కప్పలను తెచ్చి పెదతాను," అన్నాడు హీగ్గి.

తెల్లపడగ కూరమైన ఆనందంతో ఉచ్చి పొతూ, "తప్పక ఉప్పాను. ఇక్కడ ఉన్న నిధినికేప మంతా నీదే—నువ్వు వెళ్లిపాయే దాకా!" అన్నాడు.

"నే నింక వెళ్లిపోతున్నాను. ఈ చేటు చీకబీగానూ, చలిచలిగా నూ ఉన్నది. ఈ ముల్లుకర్రను అరణ్యానికి తీసుకు పోతాను," అన్నాడు హీగ్గి.

"అరణ్యానికి తీసుకు పోతావా? సరే.... ముందు, నీ కాలి దగ్గర అదేమిటో చూడు!" అన్నాడు తెల్లపడగ.

హీగ్గి ఒక మనిషి కపాలాన్ని పైకి ఎత్తి, "మనిషి తల ఎముక. అక్కడ ఇంకా రెండున్నాయి," అన్నాడు.

"వాళ్లు కొన్ని ఏళ్లక్రితం ఈ నిధిని ఎత్తుకు పోదామని పచ్చారు. చీకట్టో నేను వాళ్లను పరామర్శించాను. తరవాత వాళ్లు కదలలేదు," అన్నాడు తెల్లపడగ.

"నిధి, నిధి అంటావు. నా కెందు కానిధి? నా కి ముల్లుకర్ర కావాలి. దీన్ని నా కిచ్చావా వేట సాగాలి. లెకపోయినా వేట సాగాలి. నేను విషప్రాణాలతో పోరాడను. మీ వాళ్ల

చందులూ ముఖులు

దగ్గిర నేను అభయమంత్రం కూడా నేర్చు కున్నాను,” అన్నాడు హోగ్గి.

“ఇక్కడ అభయమంత్రం నా ఒక్క దిదే!” అన్నాడు తెల్లపడగ.

కావా, కళ్ళు బ్యోతుల్లాగా మెరుస్తూ, ముందుకు దూకి, “మనిషిని తీసుకు రమ్మన్నదెవరు?” అని ఆడిగాడు.

“నే నే-అన్నాను. నేను మనిషిని చూసి ఎంతే కాలమయింది. ఈ మనిషి సర్ప భాష మాట్లాడతాడు కూడానూ,” అన్నాడు తెల్లపడగ.

“కాని ఆప్యాడు చంపటం మాట రాలేదు. నేను ఒంటరిగా అరణ్యానికి తిరిగి పోయి, ఇతన్ని మృత్యుపుకు అప్పగించి వచ్చానని చెప్పనా?” అన్నాడు కావా.

తెల్లపడగ అహంకారంగా, “చంపటం గురించి ముందుగా మాట్లాడే అలవాటు వాకు లేదు. నువ్విక్కట్టించి వెళ్లినా, మానినా, గేడలో సారంగం ఉండనే ఉంది. కోతులను చంపేవాడా, జాస్తిగా మాట్లాడకు. నేను నీ మెడ మీద కాకానంటే చాలు, నువ్వ సాదిలోకి ఏగలకుండా పోతాపు. ఇక్కడికి పచ్చిన మనిషి ఉపిరితే తిరిగి పోపటమన్నది ఏనాడు జరగలేదు. నే నీ నగర రాజ నికైపరక్కుణ్ణి!” అన్నాడు.

“ఓరి పా లి పో యి న చీకబి పురుగా, నేను మళ్ళీ చెబుతున్నాను, విను. నీ రాజు లేదు, నగరమూ లేదు. మన చుట్టూ ఉన్నది అరణ్యం,” అన్నాడు కావా.

“నిధి ఉన్నదిగద. పొనీ ఈ పని చేధ్యాం. కుర్రాణ్ణి పరిగెత్తుమని, నువ్వ విశేం చూడు, కావా. అటూ ఇటూ పరిగెత్తు కుర్రాడా, ఆడు కుండాం!” అన్నాడు తెల్లపడగ.

హోగ్గి కావా నెత్తిమీద నెమ్మడిగా చెయ్య పెట్టి, రఘుస్యంగా, “ఈ తెల్లవాడి కింత వరకూ మనిషి మందలో వాళ్ళ సంగతి తెలుసు. నా సంగతి ఎరగదు. వేట కావా లిట వాడికి. ఇట్టాం,” అన్నాడు.

అతను తన చెలిలో ఉన్న అంకుశాన్ని చెప్పున తెల్లపడగ మెద మీద పడేటట్టుగా వేశాడు. దాని బరువు కింద తెల్లపడగ కదల లేక పోయింది. మెలికలు తిరుగుతున్న తెల్లపడగ శరీరం మీద కావా దూకి, “చంపు!” అని కేక పెట్టాడు.

హోగ్గి ఈదిచెయ్య అప్రయత్నంగా కత్తి మీదికి పోయింది.

“చంపను. ఆకలికి తప్ప ఇంకెన్నయ్య చంపను,” అని హోగ్గి తెల్లపడగను మెద వెనక పట్టుకుని అతని నేరు కత్తితో వగల దిసి, “చూదు, కావా! బెరడు!” అన్నాడు. తెల్లపడగ పై దపడలో భయంకరమైన విషపు కోరలున్నాయి. కాని చిగుళ్ళు వడిలిపోయి, నల్లగా ఉన్నాయి. వాటలో విషం వట్టి పోయింది.

హోగ్గి తెల్లపడగ. మెద మీది నుంచి అంకుశం ఎత్తి, అతన్ని విడిచి పుష్పుతూ, “రాజనీషేషానికి కొత్త రక్షకుడు రావాలి,

బెరడూ. నువ్వ. చెయ్యురాని వని చేశాపు, బెరడూ. నువ్వ, ఆటూ ఇటూ పరిగెత్తి అదుకో,” అన్నాడు.

“ఇంత ఆవహనం భరింపలేను. నన్ను చంపెయ్య,” అన్నాడు తెల్లపడగా.

“సీ చంపటాలో చాలి వచ్చింది. ఇక ఈ ముల్లుక్కరను నేను పట్టుకు పోతాను. నిన్ను ఓడించాను గద!” అన్నాడు హోగ్గి.

“దాని మూలంగా చాపు రాకుండా చంపనుకో! అది మృత్యుపు! జ్ఞాపకం ఉంచుకో! నా నగరంలో ఉండే ప్రతి ఒక్కరికి సరిపడ్డంత మృత్యుపు దానిలో ఉన్నది. అది ఎంతోకాలం నీకు దక్కుదు, అడివి మనిషి. నీ దగ్గిర సుంచి లాగుకునే వాడికి దక్కుదు. దాని కోసం హత్యల పరం పర సాగుతుంది. నా శక్తి ఉడిగిపోయింది.

ఇక నేను చెయ్యుపలిసిన వనిని ఆ అంతు శమే చేస్తుంది. అది మృత్యుపు! మృత్యుపు! మృత్యుపు!” అన్నాడు తెల్లపడగ.

అరణ్యపురాణం

25

మౌగ్గి కంత కుండా పాకి బయటకి వచ్చే టప్పుదు తెల్లపడగ, "ఆది మృత్యువు! మృత్యువు!" అంటూ ఏగ్రహాలను కాటు వేస్తున్నాడు.

తిరిగి తమ అరణ్యంలోకి చేరుకోవటంతో కావాకూ, మౌగ్గి కి ప్రాణం లేచి వచ్చి సట్టయింది. ఉదయపు నీరెండలో మౌగ్గి అంకుశాన్ని మెరిసేటట్లు తిప్పుతూ పరమా నందం చెందాడు.

ఎండలో మెరిసే కెంపును చూసి అతను, "ఇది బాఫుర కంబి కన్న కూడా భాగా మెరుర్చున్నది. దీన్ని అతనికి చూపించాలి. ఆయితే ఆ దెరడుగాడు మృత్యువు గురించి ఎందుకు మార్కూడినట్లు? నన్ను భయ పెట్టాలనా?" అన్నాడు.

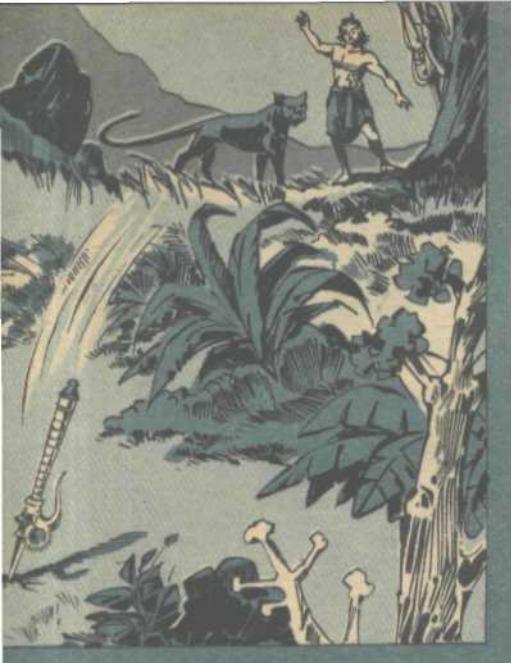
"నా కేం తెలును? నువ్వు వాళ్లి కత్తితే చంపెయ్యలే దన్నదే నా విచారమల్లా..."

ఈ పూట వేటకు పోదాం, వస్తావా?" అన్నాడు కావా.

"లేదు. దీన్ని బాఫురకు చూపాలి.... వేటపాగాలి!" అంటూ మౌగ్గి పరిగెత్తుతూ, మధ్యమధ్య వంగి తన చెతిలోని అంకు రాన్ని చూసి అనందిస్తా, బాఫుర ఉండే అరణ్య ప్రాంతావికి చేరుకున్నాడు.

బాఫుర అప్పుడే సుష్మగాతిని, నీరు తాగుతూ కనిపించాడు. మౌగ్గి తన అను భవాలన్నీ పూసగుచ్చినట్లు చెబుతుంటే, బాఫుర ఆలకిస్తా అప్పుడప్పుడూ అంకు రాన్ని మూజుశాడు. తెల్లపడగ అన్న అఖిరు మాటకు బాఫుర ఆమాదం తెలపటం గమ్మి నించి మౌగ్గి, "అయితే తెల్లపడగ అన్న మాట నిజమే నంటావా?" అన్నాడు.

"తమ్ముడూ, నేను ఉదయపూరు రాజు గారి బోసులో పుట్టినవాళ్లి. నాకు మనుషుల

సంగతంకా తెలును. ఆ ఎవరాయి కోసం ఒక్క రాత్రిలో మూడు హత్యలు చేసేవాళ్లు భాలామంది ఉంటారు,” అన్నాడు బాఫీర.

“చేసేటందు కేమీ లేకపోతే మనుషులు హత్యలు చేస్తారని నాకూ తెలును. ఈ ఎవరాయి తినకూనికూడా పనికి రాదే, దినికి సంచంచంపబం దెనికని!” అన్నాడు మాగ్గి.

“మాగ్గి, నువ్వు పడుకుని నిద్రపో! మనుషుల మందలో ఉన్నావు, కాని ఏం లాభం?” అన్నాడు బాఫీర, నిద్ర ముంచుకొస్తూ.

“తు ములికి గల పస్తువుతో ఏం పని, బాఫీరా?” అని మాగ్గి అడిగాడు.

“మనుషులు హాథి సంతానాన్ని తలలో పాడిచి రక్తం తెప్పించుకూనికి! ఆలా మనిషి అజ్ఞలను అమలు చేసుకోవుకూనికి! గోట్టూ, కోరలూ లెని మనిషి ఇటువంటివీ, ఇంకా ఘోరమైనవీ సృష్టిం చుకున్నాడు!” అన్నాడు బాఫీర.

“చీ, చీ! మనిషిమందకు సంబంధించిన ప్రతిది రక్తం కళ్ళు చూసేదే! ఈ సంగతి తెలిస్తే దీన్ని తినుకురాకనే పొదును,” అంటూ మాగ్గి తన చెతిలో ఉన్న అంటుకాన్ని దూరంగా విసరి వేశాడు. అది తథతళా మెరుస్తూ వెళ్లి, ముపై గజాలదూరాన నెలలో గుచ్ఛుకున్నది. మాగ్గి మంచుతో తడిసిన గడ్డిమీద చేతులు రుద్దుతూ, “పీచ వదిలించుకున్నాను. ఆ బెరదుగాడు నేను చప్పానన్నాడు. పాలిపోయిన ముసిలి, ఎప్రి చినుగు!” అన్నాడు.

“రాత్రెల్లా వెటాడి, పగలల్లా వాగటం నా వల్ల కాదు. నేను నెద్రపోతున్నాను, చిన్న తమ్ముడూ,” అన్నాడు బాఫీర తన చేటకి బయలుదేరిపోతూ.

మాగ్గి మంచి చెట్టు చూసుకుని ఎక్కి, లతలు అల్లి ఉయ్యాల చేసుకుని, అందులో ఉగుతూ నెద్రపోయి, అందైనిన ఎవరాయి గురించి కలగన్నాడు. తిరిగి అతనికి

మెలకువ వచ్చేసరికి చీకటి పడుతున్నది.
మర్కుటులు చెట్టుమీద పెద్దగా ఆరున్నన్నారు.

"దాన్ని ఇంకోసారి చూసుకుండాం,"
ఆసుకుంటూ లతలుపట్టుకుని ఆతను కిందికి
దిగి వచ్చాడు. అప్పటికే బాఫుర అక్కడ
శారట్లాడుతూ, వసికట్టుతున్నాడు.

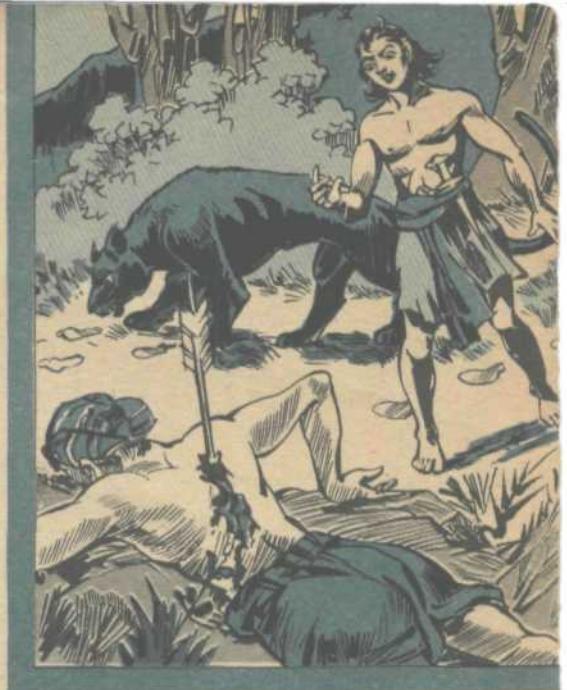
"ఆ ములికి గల వస్తువేమయిది?"
అన్నాడు మౌగ్గి.

"ఎవరోషనాచి తీసుకున్నాడు. ఇవిగే
వాడి అధుగుబాడలు," అన్నాడు బాఫుర.

"బెరదుగాడు చప్పినది నిజమైతే ఆ
మనిషి చావాలి. జాడలవెంబడి పొదాం,"
అన్నాడు మౌగ్గి.

"జాడ లెక్కడికి పొపు. ముందు కడుపు
నింపుకుండాం," అన్నాడు బాఫుర.

వాళ్ళకు త్వరలోనే ఆపరం దొరికింది.
ఇద్దరూ కడుపునిండా తిని, తాగి, అధుగు
జాడల నసుసరించి బయలుదేరారు. ఆ
కాలిగుర్తులు గలవాడు, కొండదూరం నడిచి
తరవాత పరిగెత్తి, చివరకు ఒక పక్కకు
తిరిగాడు. ఆప్రదేశంలోనే ఇంకోమనిషి కాలి
గుర్తులు మొదటి గుర్తులను చేరవచ్చాయి.
ఈ రెండేజిత పాదాలు చిన్నవి. కాలి వెళ్ళ
లోపలికి మణిగి ఉన్నాయి. అవి గోండు
వెటగాడివని మౌగ్గి గ్రహించాడు.

రెండు జతల జాడలుండటం చేత మౌగ్గి
చిన్న అధుగుల వెంటా, బాఫుర పెద్ద
అధుగుల వెంటా చీలి నడుస్తూ, తాము
గ్రహించిన విషయాలు ఒకరి కోకరు కేక
పెట్టి చెప్పుకున్నారు.

చివరకు రెండు జాడలూ ఏకమయాయి.
ఆ దారిలోనే ఒక గ్రామస్తుది శపం దారికి
అడ్డంగా పడి ఉన్నది. వాడి గుండెలోకి
పీపులో నుంచి గొండువాడి బాణం గుచ్చు
కుని ఉన్నది. "ఒకచాప! ఆ పస్తువేది?"
అన్నాడు మౌగ్గి.

"గొండువాడు తీసుకుని ఉంటాడు,"
అంటూ బాఫుర, చిన్న పాదాలజాడ వెంబడి

దారి తీకాదు. కొంతదూరం వెళ్ళాక ఒక కనుమలో నెగడు వేసిన చేట గేందువాడి శవం దొరికింది. రెండే చాపు! అక్కడ పాదరక్కలు థరించిన నలుగురి కాలిగుర్తులు కనిపించాయి.

హగ్గికి ఇక ముందుకు పోబుద్ది కాలేదు. కాని బాఫీర, వెనక్కు తిరగటం వేటగాడి లక్షణం కాదన్నాడు.

ఆ నలుగురి అడుగు జాడల ననుపరించి వాళ్ళు ఒక గంటసేపు నడిచాక బాఫీరకు పొగవానన తగిలింది. ఆ ప్రాంతాలలోనే పాదల మధ్య బాఫీరకు మరొక శవం కనిపించింది. వాళ్ళీ ఎవరో కొట్టి చంపారు. గేందువాడు వచ్చినట్టే పీడు వచ్చాభు.

మరో అరమైలు వెళ్ళాక వాళ్ళు ఆరి పొతున్న నెగడు, దాని పక్కన మూడు శవాలూ కనిపించాయి. ఎవరి మీదా గాయం లేదు. “వీళ్లు వచ్చినట్టు?” అన్నాడు హగ్గి అశ్చర్యంగా.

“విషం!” అన్నాడు బాఫీర. వీళ్ళ చెతిలో చచ్చినవాడు పంటవాడు. వాడు ముందుగానే మిగిలిన వాళ్ళు ఆహారంలో విషం కలిపాడు. అంతుశం నెగడు పక్కనే పడివున్నది:

హగ్గి దాన్ని కిథిలా లనుంచి తెచ్చి నందుకు చాలా పక్కాత్తాప పడ్డాడు. అతను దాన్ని ఒక చేట తాతాక్కలికంగా పూడ్చి ఉంచి, రెండు రోజుల అనంతరం రాత్రి ఘూట తెల్లపడగ ఉండే చేటికి వెళ్ళి, రంధ్రం కుండా ఆ అంతుకాన్ని లోపలికి వేసి, “సర్వ పితామహా, మాంచి యువకుణ్ణె రాజనికేవ రక్షణకు తేడు తెచ్చుకో! లోపలికి వచ్చి.. వాడు ప్రాణాలతో తిరిగి పోకుండా మాడు!” అని చెప్పాడు.

“ఓహో, ఇది తిరిగి వచ్చిందా? నువ్వుండా బితికే ఉన్నావా? నువ్వు చావెలా తప్పించుకో గలగావు? ఎంత ఆశ్చర్యం!” అన్నాడు తెల్లపడగ.

అరణ్యపురాణం

26

మాగ్గిక జీవతం మహా ఉల్లాసంగా గడిచి పొతున్నది. అరణ్యంలో అందరూ ఆతనికి మిత్రులే. వారికి ఆతనంటే అభిమానంతో బాటు కొడ్దిపాటి భయంకూడా లేక పొలేదు. ఆతను అరణ్యంలో వివిధ ప్రాంతాలకు వెళ్ళేటప్పుడు ఆతని సలుగురు అన్నలూ వెంట ఉంటే ఉండేవారు, లేకపోతే ఒంటరిగానే తిరిగేవాడు. ఆతన్ని గురించి ఎన్ని కథలైనా చెప్పుకోవచ్చు. వాటిలో ఇప్పుడు చప్పబోయేది ఒకటి.

తోడేలయ్య, తోడేలమ్మా పొయాడు. వాళ్ళు ఉంటూ వచ్చిన గుహకు మాగ్గి ఒక పెద్ద కొండరాయిని తీసుకు వచ్చి అడ్డం పెట్టేళాడు. తరవాత వారి మీద చాపు పాట పాడేళాడు.

ఖాలూ చాలా వృద్ధుడై పొయాడు. ఆతని కిళ్ళలో ఇప్పుడు పట్టులేదు.

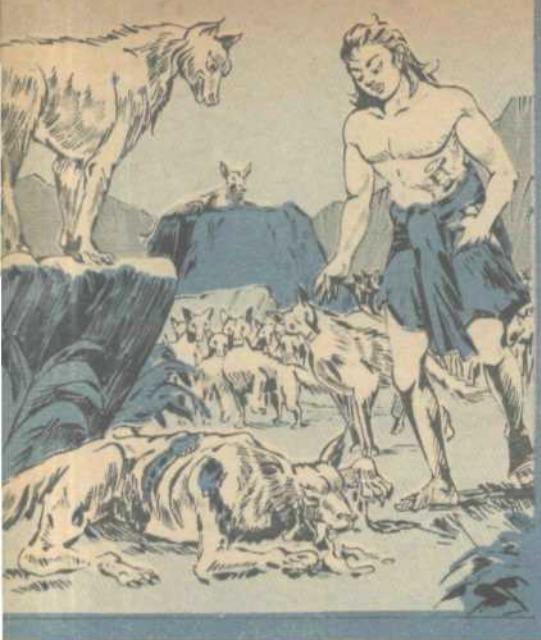
ఉత్కున్నరాలూ, ఇనప కండరాలూ కలిగిన బాఫీర కూడా ఇప్పుడు వేట మీదికి వెనకటంత వెగంగా లంఘించలేక పొతున్నాడు.

ఆకేలా పండు ముసలి. ఆతని శరీరం తెల్లగా నెరిసిపోయింది. ఆతని డెక్క ఎముకలు వెళ్ళుకొచ్చాయి. కొయ్యకాళ్ళతో సడిచినట్టు నడుస్తున్నాడు. ఆతని ఆహారాన్ని మాగ్గియే సంపాదించి పెడుతున్నాడు.

సియోని తోడేళ్ళ మంద విచ్చిత్ర అయి పోయింది. ఆ మంద శాలూకు రండోతరం వాళ్ళు అయిడేళ్ళ వయసులో సంపూర్ణ జవ సత్కాలు కలిగి ఉన్నప్పుడు, ఆ తరానికి చెందిన సుమారు సెలవై మంది తోడేళ్ళు మరొక నాయకుణ్ణె ఎన్నుకుంటే బాగుంటుందని అంచులు ఉన్నాయి.

దని ఆకేలా సలహా ఇచ్చాడు. మంద నాయకత్వానికి జరిగిన పోటిలో ఘావే నెగ్గాడు.

అట్ట చివరి వీష్ము

తిరిగి కొండమీద సమావేశాలు జరిగాయి. తనకేమీ సంబంధం లేకపోయినా హ్యాగ్గి వాటికి హజరై, పొవెకు ఎగువన ఎత్తుగా ఉండే రాతిమీద అక్కెలా సరపన కూర్చుంటూ ఉండేవాడు. అతనెప్పుడైనా మాట్లాడటం ప్రారంభిస్తే అతని ప్రసంగం పూర్తి అయినదాకా అందరూ నిశ్శబ్దంగా ఉండి వినేవారు.

ఆ రోజులలో వెటకూ, నిద్రకూ ఎలాటి విఘ్నాతమూ ఉండేది కాదు. పైవాళ్ళెవరూ “హ్యాగ్గిజనం” ఉండే ప్రాంతంలో ఆటగు పెట్టేవాళ్ళు కారు. సమావేశంలో తోడెలు కూనలను తెచ్చి, “చూడండి! బాగా

చూడండి!” అన్న పొచ్చరికచు వినిపించి నప్పుడల్లా హ్యాగ్గి శరీరం పులకించేది. ఆ సమావేశాలకు అతను విధిగా హజరయేవాడు.

ఒకవాడు చీకటి పడేవేళ హ్యాగ్గి ఒక దుష్పిని చంపి, దాని ఆర్థభాగాన్ని అక్కెలా కోసం తీసుకుపోతూండగా ఒక వింత కేక వినపడింది. మేర్కాన్ గతించినాక అలాటి కేక హ్యాగ్గికి వినిపించనే లేదు. పులివెకనగా వెటాడుతూ పోదొనే నక్కలు అలాటి కర్క కలోరమైన కేక. పెదతాయి. అందులో ద్వేషమూ, విజయగర్వమూ, భయమూ, నిస్పుహ, ఒక విధమైన వెటకారమూ మిశ్రమంగా ధ్వనిస్తాయి. వాయన్ గంగ అవతలి ప్రాంతం నుంచి అలాటి కేక వినపచ్చింది.

ఆ కేకను హ్యాగ్గితోబాటు, అతని వెనకనే గెంతుకుంటూ, అదుతూ, పాదుతూ నడిచే అతని అన్నలు కూడా విన్నారు. వారు చట్టున తగిపోయారు. వారి రోమాలు నిక్క బోడుచుకున్నాయి. వారు గుర్రమన్నారు. అప్రయత్నంగా హ్యాగ్గి చెయ్యి కత్తి మీదికి పోయింది. అతని కళ్ళు ఎరుపెక్కాయి. అతను కనుబొమలు ముద్దెస్తూ, “ఇక్కడ వెటాడ సాహసించే చారల వాడెవయ్యా లెడే!” అన్నాడు.

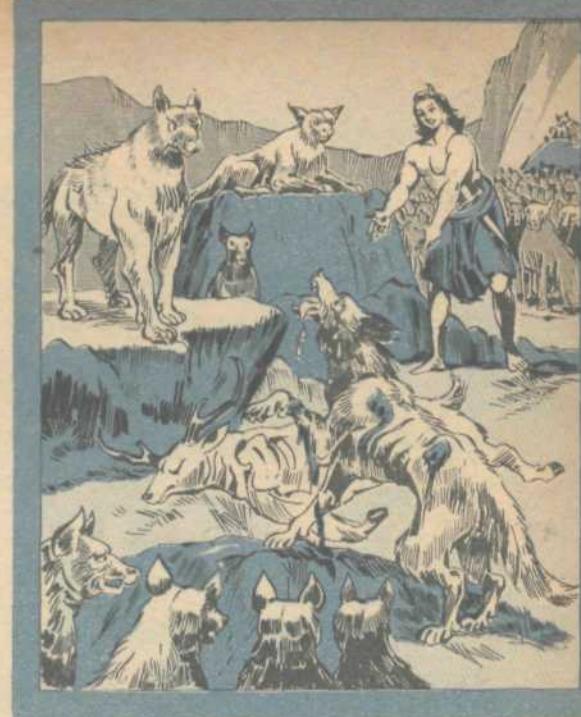
“ ఇది చారలవాడి కేకకాదు, భారీఎత్తున పథ జరుగుతున్నది. స్రద్ధగా ఏను! ” అన్నారు పెద్దన్న.

ఆ కేక మళ్ళీ వినిపించింది. హోగ్గి గల్గిగా ఈపెరితీని సమావేశం జరిగే గుట్ట పద్ధకు పరిగెత్తాడు. మందతోడేళ్ళు చాలా మంది అటుకేసే పరిగెత్తుతున్నారు. హోగ్గి గుట్ట చేరేసరికి ఫావే, ఆకేలాలు అక్కడ ఉన్నారు. చాల మంది తోడేళ్ళు వారిచుట్టూ కూర్చుని ఉన్నారు. ప్రిలా, పసిపెల్లలూ మాత్రం తమ ఇళ్ళకేసి వెగంగా పరిగెత్తుతున్నారు. ఇలాంటప్పుడు వాళ్ళు బయట ఉండటం కీమంకాదు.

వాయన్ గంగ గలగలలూ, సాయం కాలపు గాలికి చెట్లు చేసే కలకలమూ తప్ప మరేమీ ఆ చీకబలో వినరావటం లేదు. కానీ అంతలోనే నది అవతలి పక్కనుంచి తోడేలు పెలుపు వినబడింది.

ఆ తోడేలు మందలో తోడేలు తాడు. మందకు చెందిన వాళ్ళంతా గుట్ట మీద సమావేశమై ఉన్నారు.

“ పొచాలు! పొచాలు! ” అంటూ ఒక బహు వికింపుపెద్దతోడేలు, ఒక కాలు కుంటుతూ, గుట్టనెకింపచ్చి, హోగ్గిముందు సాష్టాంగ పడిపొయాడు. అతడినేట నురుగు

వస్తున్నది. అతని పక్కలు బాగా రక్కనికమై ఉన్నాయి. “ వెటసాగాలి! మీ నాయకు డెవయ? ” అని ఫావే గంథిరంగా అడిగారు.

“ వెటసాగాలి! నేను ఏకాకిని, ” అన్నాడు కొత్త తోడేలు. అంటే అతను ఏమందకూ చెందక, ఒంటరిగా జీవించే వాడన్నమాట. అతని గుండె అదురుకు శరీరం కంపించి పొపటం న్యస్తంగా కనిపిస్తున్నది.

“ ఏమిటి విశేషం? ” అని ఫావే అతప్పి ప్రశ్నించాడు.

“ పొచాలు, దక్కను పొచాలు— ఎర్రవెట కుక్కలు! దక్కను కూన్య మయిందిట, ఉత్తరంగా వచ్చారు—దారి

పెదుగునా మారణ పోచుం సాగిస్తూ. ఈ చంద్రుడు మొదట కనిపించిన నాటు నాకేక భార్య, ముగ్గురు కూనలు ఉండే వారు. మైదానంలో పిల్లలకు నాసహచారిణి వెట నేరుతూ ఉండేది. ఆర్ద్రాత్రివేళ వాళ్ళ వెట తమకుపు కేకలు విన్నాను. తెల్లవారేపరికి నలుగురూ ఈవాలై ఉన్నారు. పగ తీర్పుకోపకానికి బయలుదేరి, ఏకాచాలను కళ్ళబూశాను,” అన్నాడు ఏకాకి.

“ఎంత మంది?” అని మౌగ్గి చచ్చున ఆడిగాడు. తేడేళ్ళ మంద కోపంతో గుర్తు మంటున్నది.

“నాను తెలీదు. వాళ్ళలో ముగ్గురిని ఖర్చు కింద వెయ్యండి. కాని చివరకు వాళ్ళు నన్ను లెదిని తరిమినట్టు తరిమారు. మూడు కాళ్ళ మీద నన్ను పరిగెత్తించారు. చూడండి!” అన్నాడు ఏకాకి, సజ్జు అయి పోయిన తన ముందు కాలును చాప్పు. ఏకాని మీడ రక్తం సల్లగా అట్ట కట్టుకుని గానూ ఉన్నారు,” అన్నాడు ఏకాకి.

ఉన్నది. అతని పక్కలా, కంతం మీద కూడా గాట్టున్నాయి.

తేసేలా మౌగ్గి తనకోసం తెచ్చిన ఆహారం ముందు నుంచి లేస్తూ, “తిను,” అన్నాడు. ఏకాకి దాని పైకి ఆత్రంగా దూకాడు. అతను తన ఆకలి కాప్త తీర్పుకున్నాడ, “మీరు పెట్టిన ఈ తిండి వృధా పోదు. నన్ను కాప్త బలం తెచ్చుకొనచ్చారంటే నేను కూడా వెటలో కలుప్పాను. నా ఈ టుంబిం పోయింది. నేను ఆ ఏకాచాల మీద పగతీర్పుకోవాలి,” అన్నాడు.

అతని దవడలు ఎముకలు కొరకటం అలకించి థావే, “అలాటి దవడలతో అవ సరం ఉంది. ఏకాచాల వెంబడి కూనలు కూడా ఉన్నారా?” అని ఆడిగాడు.

“లేదు. లేదు. అందరూ ఏర్ప వేటగాల్లే. పూర్తిగా పెరిగినవాళ్ళు. దక్కుసులో తండ లను తినేవాళ్ళే అయినా పలంగానూ, బలం దాని మీడ రక్తం సల్లగా అట్ట కట్టుకుని గానూ ఉన్నారు,” అన్నాడు ఏకాకి.

అరణ్యపురాణం

27

ఈ శునకాలను గురించి ఆకేలాకు కొంత చారలవాడు సైతం—” అని ఆకేలా తెలుసును. అతను హోగ్గితే రఘుస్వంగా, “బంటరిగా చాపటం కంటె మందలో చాపటం మేలు. ఇది నా ఆఖరు వేట— మంచి వేట. కాని మనిషి ప్రమాణాన్ని బట్టి నీ కింకా చాలా ఆయు స్వగ్రహించాలి. ఇన్నది. ఉత్తరంగా వెళ్ళి, సుఖంగా పడుకో. శునకులు వెళ్ళాక ఎవరైనా మిగిలితే, యుద్ధవివరాలు తెలుసుకోవచ్చు,” అన్నాడు.

“ఓహో, నేను వెళ్ళి బురదగుంటున్నా, చేపలు వట్టి, చెట్టు మీద నిద్రపోవాలేం? కాయాఖు కొరుకుక్కుతినటానికి మర్కుటుల సహాయం టూడా తీసుకోవాలా? మంద మాత్రం పొరాటం సాగిస్తుందేం?” అన్నాడు హోగ్గి రోపంగా.

“చావుతే పొరాటమే. ఎవరుక్కుల సంగతి నికం తెలుసు? నే చెప్పేది ఏను.

“ఆహా! నేను ఒక చారలవాళ్లు చంపాను. పేర్కాన్ ఆయితే ఎవరుక్కులు మూడామధ్యల దూరాన ఉండగానే తేక ముడిచి పారిషోయేవాడు. ఏను. ఒక తేడే లయ్య ఉండేవాడు. ఆయన నా తండ్రి. ఒక తేడేలమ్మ ఉండేది—నా తల్లి. ఇంకో ముసరుల తోడేలు నాకు తల్లి తండ్రి కూడానూ. ఆయన ఇప్పుడు మండిషాయాడు. కనక నేను చెప్పే దేమిటంటే—కుక్కల తండ్రా ఇక్కడికి వచ్చే పక్కంలో వెటలో మందతే బాటు నేనూనూ. నా క్తి టూడా ట తేడేలుకోరే!” అన్నాడు హోగ్గి.

“తేడేలు భ్రాష్టాడే మనిషి, నీకు కుక్కలతండ్రా సంగతి తెలిదు. నేనైనా పగ తీర్చుకోవటానికి పొరాడతాను గాని, ప్రాణ

రత! ఏం? వాళ్ళు కుక్కలు—కుక్కల కొదుకులు! వాళ్ళ శాళ్ళవేళ్ళ మధ్య బొచ్చుంటుంది. ఎలక సంజానం లాగా ఒళ్ళై కానుపుకూ ఆగుగురూ, ఎనిమిది మంది పుడతారు. పారిపోతామా? వెచ్చుండి! వెట సాగాల! మందంతా కదలండి. ఐళ్ళ కోసం, బిష్టల కోసం! గుహల్లో ఉండే పసి కూనల కోసం! ఎడా, పెడా పథ చెయ్యుండి,” అని అరిచాడు.

మంద అంతా ఆరబ్బాం దద్దుసత్తెటుట్టు అరిచింది.

హోగ్గి తన సలుగురు అన్నులతే, “మీరు వీళ్ళు వెంటే ఉండండి. ఆకేలా, ఛాబేలు యుద్ధయత్తాలు చూస్తారు. వెను వెళ్ళి తండ్రా ఏమాత్రమున్నది లెక్క చూస్తాను,” అని చెప్పాడు.

ఏకాకి సగం లేచి, “నిష్టురజుంగా చచ్చిపోతాడు. ఖుసకుల తండ్రా ముందు ఈ బొచ్చు లెనివాడెంత? చారలవాడు కూడా—జ్ఞాపకం ఉంచుకో,” అన్నాడు.

“తండ్రా చచ్చాక మాక్కాడుకుండాం. అందరికి వెట సాగాలి!” అంటూ హోగ్గి చీకల్లోకి పరిగెత్తాడు. అతను చాలా ఉద్దే కంలో ఉండి, ఆయను ఎక్కుడ పడుతున్నది కూడా లక్ష్మీపెట్టుకుండా పరిగెదుతున్నాడు.

లతే బయట పడతానని కాదు. వాళ్ళు శాచీగా కనుట్టదాన్నల్లా చంపుకూ సాగి పోతారు. అది తిండి కోసం ఊరిగే వెట కాదు—పథ! మీకు పగ తీర్చుకు నే సమస్య లేదు. ఖుసకులు వెళ్ళిపోయే దాకా ఉత్తరంగా పాయి మీ మందవాళ్ళు తల దామకునీ, దెరికినదానితే కదుఫు నెంపు కోండి,” అన్నాడు ఏకాకి.

హోగ్గి గట్టిగా నవ్వు, “మందవాళ్ళం ఉత్తరంగా పారిపోవాలట! పారిపోయి బిల్లుల్ని, ఎలకల్ని పడ్డాలట! ఎనండి! మనం భయపడి తలదామకుంటే వాళ్ళు మన వెటభూమిలన్నీ ఒక కొలిక్కి తెప్పా

దానికి ఘలితంగా ఆతను కావా చుట్టులకు
కాలు తగిలి బోక్కుబోడ్డా పడ్డాడు.

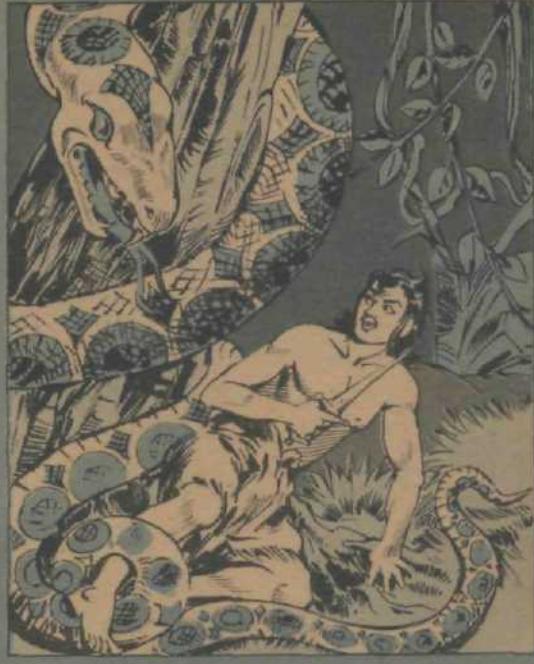
కావా నది తీరానికి సమీపంలో లేఱు
పడిచె బాటలో మాటు వేసి దీక్కగా చూస్తు
న్నాడు. "ఇదెం పని? తపాతపా పరిగె
తుతూ వేట చెడగెట్టావు!" అన్నాడతను.

"నాదె తప్పు. నేను పొతుస్వదే నీకోసం.
ఎప్పుడు కనిపించినా ఇంకా లాహూ, ఇంకా
పాయను పెరిగి ఉంటావు. నిన్ను పొలిన
వాళ్ళు అరబ్బుంలో మరోరు లేఱు. నీ బుద్ధీ,
నీ బలమూ, నీ పయమూ, నీ అండమూ!"
అన్నాడు మౌగ్గి లేస్తూ.

"ఈ ప్రైత్రపాతా లన్నీ దెనికో! ఈ
అభ్యు నా మిద రాళ్ళు వేసి సమ్మ నానా
మాటలూ ఆసీ నెల తరగాదే? ఆ నేరే
ఇంత తియ్యగా పలుకుతుందేం ఇప్పుడు?"
అంటూ కావా మౌగ్గి కోసం చుట్టులు తెచ్చి
ఉయ్యాల లాగా తయారు చేరాడు.

"అప్పను, నా వేట దారికి అడ్డిచ్చి,
ఈల వేసినా వినిపించుకోకపాత రాళ్ళు
రువ్వునూ!" అంటూ మౌగ్గి కావా చుట్టుల
మధ్య నుఖంగా చేరగిలిబడి కూర్చుని,
ఎర్రక్కుల వృక్షాల మంతా చెప్పాడు.

అంతా విని కావా, "తండ్రా ఏ మాత్రం
ఉంటుంది?" అన్నాడు.

"నా కేమీ తలిదు. నేను మాడలేదు.
నీకోసం రెక్కులు కట్టుకుని వచ్చాను.
భలే వేట, కావా! ఆ తరవాత ఎంతె
మందిమి మిగిలం," అన్నాడు మౌగ్గి
ఉత్సాహంగా.

"ఇందులో నువ్వెందుకు వేలు పెడు
తున్నావు? నువ్వు మనిషివి. మంద నుంచి
నిన్ను ఎళ్ళగట్టిన మాట మరపకు. ఈక్కుల
సంగతి తేడెళ్ళు చూసుకుంటా యిలే,"
అన్నాడు కావా.

"కిందపేడు శాసన కాయలు ఈ యేదు
మధ్యి. నేను మనిషివైనేం? నేనూ ఒక
తేడేలునే నని వాళ్ళకు మాట ఇచ్చేశాను.

ఈ కుక్కలు దాటిపోయిన దాకా నేను ఇంతకన్న మంచి ఉపాయం నువ్వు చెప్పు గలవా, కావా?" అన్నారు హీరీ.

"మాట ఇచ్చానంటే మరి మార్కొడను. అయితే ఈ తండ్రా వచ్చివడితే ఏం చేప్పా మని నీ ఉద్దేశం?" అన్నారు కావా.

"కుక్కలు వాయిన్గంగ ఈది రావాలి. లోతు తక్కువ నీటిలో నిలబడి నాకత్తితే వాటిని ఎదుర్కొండా మనుకుంటున్నాను. నా వెంట మంర ఉంటుంది. కుక్కలను నీటివాలుకు మళ్ళించవచ్చునని ఆశ," అన్నారు హీరీ.

"కుక్కల తండ్రా పక్కకు తిరగటం కల్ల. నువ్వు చెప్పే వెట ముగికాక ఒక్క మనిషి కూనా, ఒక్క తోడేలు కూనా కూడా మిగలఫు. ఎముకలే మిగులుతాయి," అన్నారు కావా.

"చస్తే, చస్తొం. వెట మాత్రం మజా గానే ఉంటుంది. నేనెన్నే వర్షాలు చూడ లేదు. జ్ఞానినీ కాను, బలంగలవాటీ కాను.

గలవా, కావా?" అన్నారు హీరీ.

"సూరువర్షాలు చూశాను. చాలా చెట్లు నాకళ్ళముందు పుట్టినవి," అన్నారు కావా.

"తాని ఈ వెట కొత్తది. కుక్కల తండ్రా మన కేసి పూర్వం ఎన్నడూ రాలేదు," అన్నారు హీరీ.

"ప్రతిది అదివరకు జరిగినదే...నా యొఱ్ఱు జ్ఞాపకం చేసుకుంటున్నాను, కాస్టేపు కదలకుండా అలా కూచే," అన్నారు కావా.

ఈ గంటస్తేషు హీరీ కడలకుండా ఉండిపోయాడు. కావా తల నేలకానించి గతంలోకి వెళ్ళిపోయాడు. అతని కళ్ళు కాంతివిహినమైపోయాయి నిద్రలో వేటాడు తుస్తట్టుగా అతని తల ఈ పక్కకూ ఆ పక్కకూ తేసుకొచ్చింది. హీరీ కూడా నిద్ర మగతలో పర్చాడు. వెటకు ముందు కునుకు లేదు. ఆవపరం.

అరణ్యపురాణం

28

కొవా శరీరం మళ్ళీ లావెక్కటమూ, అతను చైతన్యంతో బున కొట్టటమూ హౌగ్గికి తెలయ వచ్చింది.

"గడినిన రుతుషులన్నీ తింగి చూశాను. హాన్! నది కేసి పొదాం పద. రుక్కల తండ్రా గురించి ఏం చెయ్యాలో నేను నీకు చూపుతాను," అన్నాడు కావా.

అతను బాణంలాగా సూటిగా వాయిన్ గంగ పెద్ద పాయకేసి బయలుదేరాడు. హౌగ్గి అతని వెంటడి బయలుదేరాడు. అడుగున "కాంతిశిల" గల మధుగులోకి అతను ప్రవేశించినప్పుడు హౌగ్గి తాను కూడా ఈదసాగాడు.

"ఈదకు, తమ్ముడూ. నేను చాలా వెగంగా పొతాను. నా వీపు పట్టుకో," అన్నాడు కావా. హౌగ్గి తన ఎదుమ చెతిని కావా మెడ చూటూ వేసి, కుడి చెతిని తన

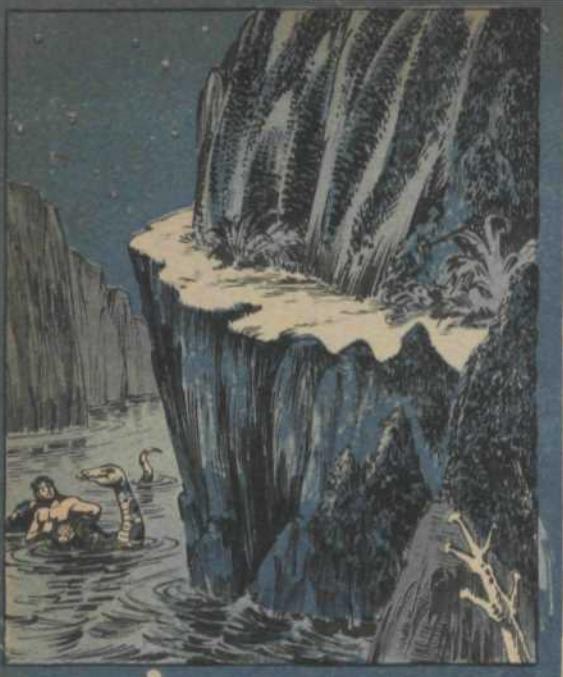
శరీరానికి అంటి ఉంచి, కాళ్ళు సూటిగా పెట్టుకున్నాడు. అప్పుడు కావా ప్రవాహనికి ఎదురీదుతూ వెళ్ళాడు.

కాంతిశిలకు ఒకటి, రెండు త్రైళ్ళ ఎగువన వాయిన్గంగ చలవరాతి గుట్టల మధ్యగల సన్నని కనుమకుండా, ఆశి వెగంగా ప్రవహిస్తుంది. తాము కనుమ కుండా పొయ్యెటప్పుడు హౌగ్గి ఈ పక్కా, ఆ పక్కా చూశాడు. గాలిలో అతనికి తియ్య తియ్యని, పుల్ల పుల్లని వాసన వచ్చింది. అతను చప్పున తన తలను నీలి అడుగుకు ముంచి గాలికోసం మాత్రమే అప్పుడప్పుడూ పై కెత్తుతూ వచ్చాడు.

నీచి అడుగున ఉన్న ఒక రాతికి తేక మెలిక వేసి కావా ఆగాడు.

"జది మృత్యు గహ్యరం! ఇక్కడి కెందు కొచ్చాం?" అన్నాడు హౌగ్గి.

అట్ట చివరి బోమ్ము

"సరిగా చూడు. అంతా నిద్రపోతున్నారు. నేను నీ చెయ్యంత వాడినప్పుడు కూడా ఈ ప్రదేశం ఇలాగే ఉండేది. ఏమి మార్పు లేదు," అన్నాడు కావా.

అరబ్బం పుట్టిన నాటినుంచీ ఈ కనుమ లోని రాళ్ళ గుట్టలలో కొండ తెనెటిగల నివాసాలు ఏర్పాతై ఉన్నాయి. అందుచేత ఈ ప్రాంతానికి ఆరమైలు దూరంలోకి ఏ ప్రాణి రాదు. ఆ సంగతి హౌగ్గీ ఎరుగును. కనుమలోని ప్రతి గహ్వారంలోనూ తెనె పట్టున్నాయి. కనుమ పాడుగునా రెండు పక్కలా సల్లటి మఖ్యలే పరదాలు వేళ్ళాడ గట్టిసట్టుగా కనబడుతుంది. కొన్ని కోట్ల తెనె

టీగలు నిద్రపోతున్నాయి. వాటిని చూసే హౌగ్గీ తన తలను సీటిలో ముంచాడు.

కావా మళ్ళీ కదిలి, ప్రవాహనికి ఎదురు ఈదుతూ కనుమ అవతలి చివరకు చేరుకుని, "ఇదే ఈ రుతుపులో వెటు భూమి, చూడు!" అన్నాడు.

నది ఒడ్డున మూడు అస్తిపంజరాలు కని పించాయి. రెండు జింక పిల్లలాపి, ఒకటి అడవి దున్నదినూ. ఆ మూడు జంతువులూ దారి తప్పె వచ్చి, తెనెటిగల బారి పడ్డాయి.

"వాళ్ళు నిద్ర లెచెలోగా మనం వెళ్లి పోదాం," అన్నాడు హౌగ్గీ.

"వాళ్ళు తెల్లవారితోగాని లేవరు. నేను చెప్పేది ఏను. చాలా చాలా ఏళ్ళు క్రితం ఒక దుప్పి, తుక్కలు తరుముతూంటే, దక్కిణం నుంచి ఇటుకేసి వచ్చింది. దానికి అరబ్బం తెలీదు. అది భయంతే గుడ్డిదై పోయి ఈ కనుమలోకి దూకింది. తుక్కలూ దూకారు. మిట్ట మధ్యాన్నంవేళ ఈగలు మంచి రోషంమీద ఉన్నారు. దూకిన తుక్కలు సీటిని చేరే లోపలే చచ్చారు. దూకని తుక్కలూ చచ్చారు. కాని దుప్పి బతికింది!" అన్నాడు కావా.

"దుప్పి ఎలా బతికింది?" అని హౌగ్గీ ఆశ్చర్యంగా అడిగారు.

"ప్రాణభయం కొద్ది ముందు దూకనిది దుష్టి. అది దూకినాకగాని ఈగలకు చైతన్యం కలగ లేదు. ఆ తరవాత దూకిన కుక్కల పని భాళీ అయిపోయింది," అన్నాడు కావా.

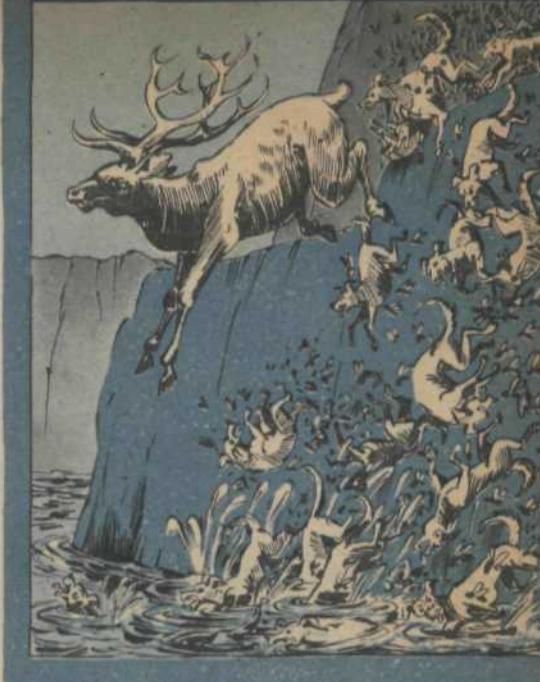
"దుష్టి చావనే లేదా?" అన్నాడు హౌగ్గి ఆలోచిస్తూ.

"ఈగల మూలంగా చావ లేదు. కాని అది ప్రవాహంలో పడిపోతుంటే బలంగా పట్టుకునేటందుకెపరు లేదు—ఏ హౌగ్గి గాని ఆలా దూకితే కావా అనే స్తూలకాయు దుండేటట్టుగా!" అన్నాడు కావా.

"మృత్యుపుతో చెలగటమే! కాని— కావా, అరళ్యంలో నీ అంత జ్ఞాని మరికడు లేదు," అన్నాడు హౌగ్గి.

"కుక్కల మంద నిన్ను తరిమిందే అనుకో. పైన ఉండగానే చావన కుక్కలు ఇక్కడే, ఇంకా దిగువనే సీటిలో పడతారు. వాయినెగంగ ప్రవాహం మహా దారులు మైనది. పాపం, వాళ్యము పట్టుకునేందుకు కావా ఉండడు. వాళ్య సీయోని గుహల దగ్గిర తెలుతారు. అక్కడ వాళ్య పీకలు కొరకటానికి మంద సిద్ధంగా ఉంటుంది," అన్నాడు కావా.

"అద్భుతం, అద్భుతం! రాత్రి సూర్యుడు పాడిచినా జంతకన్న మంచి

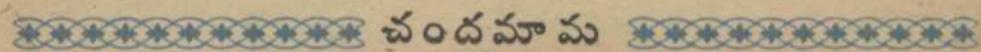

ఏర్పాటుండహేడు. పొతే, పరిగెత్తుటమూ, దూక టమూ మాట చూడాలి. నన్ను కుక్కలు చూసి, వెంటవడేటట్టుచెయ్యాలి," అన్నాడు హౌగ్గి.

"ఎగువన ఉన్న రాళ్యగుట్టలను ఆవతలి పక్కనుంచి చూకావా?" అన్నాడు కావా.

"లేదు, లేదు. ఆ మాట మరిచాను," అన్నాడు హౌగ్గి.

"వెళ్ళి చూడు. చాలా ఫూరమైన ప్రదేశం. అంతటా నెప్రెలూ, గుంటలూహూ. పారపాటున కాలు పడరానిహేచి పడిందే, వెట అక్కడ ముగుముంది. నిన్నిక్కడే పడిలేసి, కుక్కలతండ్ర కోసం ఎక్కుడ

మూడాలో మందకు చెబుతాను. ఆ పైన ఇది నాకు సంబంధించిన సంగతి కాదు. నా జాతివేరు, తేడేళ్ళ జాతివేరు," అంటూ కావా ప్రవాహం వెంబడి ఈదుకుంటూ వెళ్ళాడు. ఒక చేట అతనికి ఫాఫే, అకెలాలు కనిపించారు.

"స్త! కుక్కలు! కుక్కల తండ్ర ప్రవాహం వెంట పసుంది. మీరు ధైర్యం ఉంటే, వాళ్ళను లోతు తక్కువ సిటిలో చంపచ్చు," అన్నాడు కావా.

"వాళ్ళప్పు డిస్ట్రిక్టు? మనిషి కూన ఎక్కుడ?" అని అకెలా అడిగాడు.

"వాళ్ళు వచ్చినప్పుడు పస్తారు, ఇక మీ మనిషికూన మాటా? అతని పద్ధతి మాట తిసుకుని మృత్యువుకు ఎరివేరుగా? అతను నా వెంటే ఉన్నాడు. అతనిసరికి చాపకపాతె అది సీ తప్పకాదు, వందు కుక్క! తండ్ర కోసం ఇక్కడి వెచి ఉండండి. నేనూ, మీ మనిషికూనా మీవడాన

ఉన్నందుకు సంతోషించండి," అంటూ కావా ప్రవాహానికి ఎదురిచి వెళ్ళి కనుమ మధ్య నిలచి ఎగువనున్న కొండల అంచును పరికించసాగాడు.

త్వరలోనే నక్షత్రాలకు అడ్డంగా మౌగ్గి తల కదలటం కనిపించింది. తరవాత మనిషి సిటిలో దూకిన చప్పుడయింది. మరు క్షణం మౌగ్గి కావా చుట్టులమధ్య చేరాడు.

"అడైక పెద్ద దూకు కాదు. నేను సరదాకు అంతకంటె భట్టింపు దూకాను. అయితే పైన ఉన్న ప్రదేశం చాలా చండాల మైనది. పాట్టిపాట్టి పాదలూ, లోతైన గుంట లూనూ. ఒక చేట మూడురాళ్ళు ఒకదాని మీద ఒకబి పేర్చి పెట్టాను. పరిగెత్తెటప్పుడు వాటని కాళ్ళతే తేసేస్తాను. ఈగలకు చచ్చే కోపం పసుంది. నేను మళ్ళీ వచ్చేదాకా ఇక్కడే ఉండు, కావా. వెకువన తండ్రాను రెచ్చగొడతాను," అంటూ మౌగ్గి కనుమ చివర ఒడ్డుకు ఈదుకుంటూ వెళ్ళాడు.

అరణ్యపురాణం

29

మౌగ్గిక మృత్యువును కవ్యించబడుంటే చాలా ఇషం. అదీక అరణ్యంలో తన కెపరూ ఎదురు లేరన్నది రుజువు చెయ్యాలన్న అభిలాష కూడా అతనికి అమితంగా ఉండేది. చెట్ల మీది తెనె పట్లను అతను భాలూ సహయంతే చాలా పార్చు దేచాడు. తెనెబీగలకు అడవి వెల్లుల్లి వాసన సరిషడదని అతనికి తెలుసు.

అందుచేత ఇప్పుడతను ఒక గుప్పెదు అడవి వెల్లుల్లి పీకి మూటగట్టుకుని ఏకాకి చెప్పిన నెత్తురు జాడనుబట్టి నడిచాడు. అ జాడ దట్టంగా పెరిగిన చెట్ల కిందుగా పొతున్నది. చెట్లిగుంపులకూ, తెనెపట్లకూ మధ్య ప్రదేశంలో పాదలు తప్ప చెట్లు లేవు.

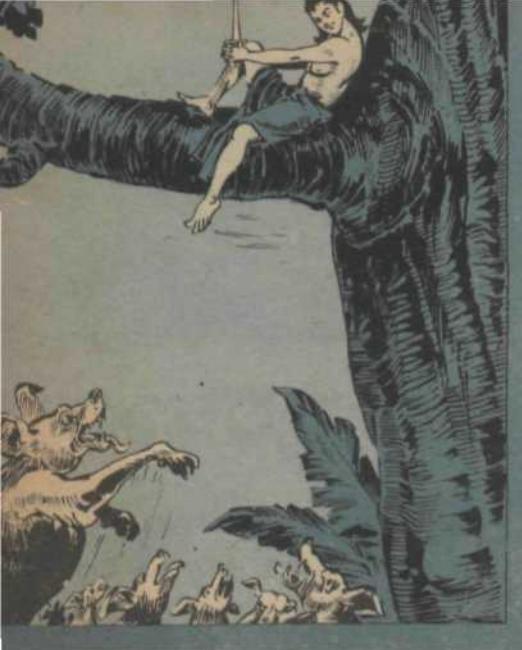
ఈ బయలు ప్రదేశాన్ని మౌగ్గి ఒక గంట పాటు శ్రద్ధగా పరిశీలించాడు. తరవాత అతను చెట్ల కేసి తిరిగి వెళ్లి, భూమికి

ఎనిమిది ఆడుగుల ఎత్తున ఉన్న ఒక చెట్లు కొమ్మ ఎక్కి కూర్చుని, తన కత్తిని అరికాలి మీద పదును పెట్టసాగాడు.

మధ్యాన్నం కావస్తాండగా అతనికి కుక్కలతండ్రా వాసన తెలియవచ్చింది, పద ధ్వని కూడా ఎనిపించింది. ఖునకులు ఏకాకి నెత్తురు జాడను పసికెట్టి పస్తున్నారు. ఎద్ర కుక్క ప్రమాణం తేడేలులో సగం కూడా ఉండదు. కాని ఆ కుక్కల కాళ్ళలోనూ, దపడలలోనూ చాలా శక్తి ఉన్నది. ఖునకుల నాయకుడి తల కనబింగానే మౌగ్గి, "వేట సాగాలి!" అని కేక పెట్టాడు.

ఖునక నాయకుడు తల ఎత్తి చూశాడు. అతడి వెనకగా పచ్చే అసంఖ్యాకులైన ఖునకులు ఆగిపోయారు. వాళ్ళ నేళ్ళు రక్త మయంగా ఉన్నాయి. వాళ్ళందరూ కల్పిసి రెండొందలకు తక్కువ ఉండరు.

అట్ల చివరి వెమ్ము

శునక నాయకుడు ఏకాకి రక్తపుజాద వెంబడి తండ్రాను తీసుకుపోవటానికి దీక్షగా ప్రయత్నిస్తున్నాడు. అలా జరిగినట్టయితే పగటిపూటే శునకులు తేడేళ్ళప్పావరాలను చేరుకుంటారు. చీకటి పదినదాకా శునకు లను తానున్న చెట్టు దగ్గిరే నిలపెయ్యాలని అతని ఉధైశం.

“ఎవరి అనుమతితే మీరు ఇటుకేసి బయలుదేరి వచ్చారు?” అని హౌగ్గి శునకులను అడిగారు.

ఒక శునకుడు తన కోరలను వెళ్ళ బెట్టుతూ, “ఈ కనబడే అరణ్యాలన్నీ మావే!” అన్నాడు.

హౌగ్గి ఇకిలిస్తూ, ఎలుక లాగా కిచకిచ శబ్దం చేశాడు, శునకులు తన దృష్టిలో ఎలుకల కన్న ఎక్కువ కాదన్నట్టు.

కుక్కలతండ్రా చెట్టు మొదలును చుట్టు ముట్టింది. శునక నాయకుడు రౌద్రంగా ఒకసారి మొరిగి, “నువ్వు మానుకోతివి!” అని తిట్టాడు.

దానికి జవాబుగా హౌగ్గి తన కాలును శునక నాయకుడి నెత్తికి ఎగువగా చాపి కాలివెళ్ళు అడించాడు. దానితో తండ్రాకు ఆగ్రహించి వచ్చి, వెరైతింది. శునక నాయకుడు ఎగిరి అందుకోతే హౌగ్గి తన కాలును పైకి లాకుంటూ, “కుక్కు, ఎప్ప కుక్కు! దక్కిలిదేశానికి తిరిగి ఓయి తొండ లను పట్టుకుని తిను! నీ కాలివెళ్ళ సందున అంతా బొచ్చే!” అన్నాడు, తన కాలివెళ్ళను మళ్ళీ అడిస్తూ.

“బొచ్చులేని కోతిగాడా, దిగి రారా! ఎలాగూ నిన్ను తిండికి మాద్ది చంపేస్తాం!” అని శునకులు కేకలు పెట్టారు.

హౌగ్గి కోరినది కూడా ఇదే—శునకులకు ఆగ్రహం తెప్పించటం. అతను కొమ్ముమీద చాచుకుని పడుకుని, శునకులను గురించి తన కున్న అభిప్రాయాలన్నీ వివరించాగాడు. హౌగ్గి నేరు మహా చెడ్డది. అతని

మాటలు శునకులపైన శూలాలకన్న క్రూర మైనవి. వాటి ప్రభావంతో శునకులు గుర్య పెట్టటంతో మొదలుపెట్టి, తలలు ఎగిరి పోయేటట్టు మొరగటండ్రా కా వచ్చారు. కొమ్మెద ఉన్న హౌగ్గీని అందుకోవాలని శునక నాయకుడు చాలాపార్టు ఎగిరాడు. హౌగ్గీ కుడిచెయ్య స్థంగానే ఉండి గాని, గురి తప్పటం జష్టంలేక అతను చెయ్య చేసుకోలేదు.

చిట్టచివరకు శునకనాయకుడు కోపా వేణంతో నేలమీది నుంచి ఏడెనిమీది అడు గుల ఎత్తు ఎగిరాడు. హౌగ్గీ కుడిచెయ్య కొరంచిలువ తలలాగా చప్పున ముందుకు వచ్చి శునకనాయకుడి మెడ పట్టేసింది. ఆ అదురుకు హౌగ్గీ ఉన్న కొమ్మ ఉగి పోయి, అతను కింద పడినంతపని జరిగింది.

కాని హౌగ్గీ కుక్కుమెడ పట్టు విడవక శునకనాయకుణ్ణి ఒకొక్కుక్క అంగుళమే కొమ్మ మీదికి లాగాడు. అతను ఎడమ చెత్తే కుక్కుతోక కోసేసి, శునకుణ్ణే కింద విడిచేదాడు.

ఇంకేమీ అవసరం లేదు. ఇక శునకులు ఏకాకి నెత్తురు జాడను లక్ష్యపెట్టరు. హౌగ్గీ రక్తం తాగికాని వాళ్ళు ఆ చెట్టు కింది నుంచి కదలరు—లేదా అతని చెతలో చావసైనా

చస్తారు. వాళ్ళు ఉన్న చోటనే చుట్టులు చుట్టుకుని పడుకోపటం హౌగ్గీ చూశాడు. ఇక వాళ్ళు వెళ్ళిపోయే భయంలేదు గనక హౌగ్గీ చెట్టుమీది పైపంగకు ఎక్కు, విచ్చిం తగా నిద్రపోయాడు.

మూడు నాలుగు గంటలయాక అతను నిద్రలేచి చూసేసంకి శునకులంతా ఆక్కుడే ఉన్నారు. ఏమీ చడిచప్పుడూలేదు. వాళ్ళ కళ్ళు ఉక్కులాగా మెరుస్తున్నాయి. సూర్యుడు అప్పమించుతున్నాడు. ఇంకోక అరగంటలో తెనెటిగలు పని విరమిస్తారు. మనక వెలుతురులో శునకులు అంత బాగా పోరాడలేదు.

మౌగ్గి చెట్లు కొమ్మ మీద లేచి నిల బడతూ శునకులతో, "మీరింత ప్రశ్నగా నాకు కావలా ఉండవలినిన పనిలేదు. అయినా నేను మిమ్మల్ని మరవను. మీరు నిజమైన గ్రస్తిగాళ్ళు. నాకది అంత సచ్చ లేదు. అందుచేత మీ పెద్దాయన తేక తిరిగి ఇవ్వదలవలేదు. నీకు పమ్మతమేనా, ఎగ్ర కుక్కరాజా?" అన్నాడు.

"ఓరి మానుకోతిగాడా! ఆట్టే వాగకు. నీ తెక్కిను నేనే స్వయంగా చిర్పాను," అన్నాడు శునకనాయకుడు.

"తొందరపడకు, ఎలుకబుద్ది! అందరికి మొండితేకలు కాగలపు. మీ దక్షిణదేశానికి వెళ్ళి ఒక మర్కుటుడు ఇలా చేక్కాడని చెప్పాడో. పొవా? అయితే నావెంటరా, నీకు జ్ఞానేపదశం చేప్పాను!" అంటూ మౌగ్గి మర్కుటుల లాగా తానున్న చెట్లు నుంచి మరొక చెట్లుకు మారి, మళ్ళా దాని నుంచి మరోచెట్లుకూ, ఇంకో చెట్లుకూ వెళ్ళ

సాగాడు. శునకులు తలలు ఎక్కి అతని కేసే చూడసాగారు.

ఆప్యుడప్పుడూ మౌగ్గి కాలుపట్టుతప్పి పడబోయినట్లు నటించాడు. అప్పుడు చూడాలి శునకుల తెక్కులాట! తలతల లాడె కత్తి చేతబట్టి చెట్ల మీదుగా కదులు తుంటే, నిప్పులాగా మెరిసే బోమ్మతో శున కులు చెట్లకిందుగా అతన్ని అనుసరించి నడవటం ఒక విచిత్రమైన దృశ్యం.

"నీ జాడ మారు తెలియకుండా చేడా మనా నీ ఉద్దేశం? చచ్చేదాకా నిన్ను పదలం!" అన్నారు శునకులు.

"నీ వెధవ తేక నువ్వే ఉంచుకో!" అంటూ మౌగ్గి శునకనాయకుడి తేకను వెనక్కు విసరివేశాడు. శునకులందరూ దాని కేసి మూగారు. మరుక్కుం మౌగ్గి చెట్లబోదె వెంబడి సర్రున నేలకు జారి, వాయువెగంతే కొండ తెనెపట్లున్న గుట్టల కేసి పరిగెత్తసాగాడు.

అరణ్యపురాణం

30

మౌగ్గి తమను తప్పించుకుని పారిపోతూం డటం కళ్ళబడగానే శునకులు ఒక్క పెదబోట్టు పెట్టి అతడి వెనకగా దొడు సాగించారు.

మౌగ్గి తేలికగా, అయిసం రాకుండానే పరిగెత్తాడు. తేనెపట్లు దగ్గిర పడినప్పుడు అతను తన శక్తి అంతా వ్యయపరచ నిశ్చయించుకున్నాడు.

తేనెటీగలు మనకవెలుతు రుండగానే నిద్రపోయాయి. ఎందుకంటే పాధ్యపోయాక పూలు వికసించే బుతుప్ప కాదది. అయినా మౌగ్గికి, తేనెపట్లకు కొంత దూరంలో ఉండగారే, మృదువైన రుంకారం వినిపించింది. అప్పుడతను తన శక్తి కొద్దీ పరిగెత్త నారం భించాడు. పరిగెత్తెటప్పుడు తన కాలితో, తాను పేర్చి ఉంచిన రాళ్ళకుప్పను కనుమ లోకి నెస్తాడు. మృదువైన రుంకారం

కాస్తా భయంకరమైన పోరుగా మారింది. గాలిలో తేనెటీగలు నల్లని మేఘంలా కాన వచ్చాయి. దిగువన చాలా లోతుగా వాయిన గంగ ఉన్నది. అందులో కావా తల కూడా “డైమండ” ఆకారంలో కనిపించింది.

మౌగ్గి ఒక్క ఊపున నదిలోకి గెంతాడు. తేక లేని శునకనాయకుడు ఎగిరి అతని వీపును కరవ యత్తించాడు. మౌగ్గి తన విజయానికి చాలా ఉప్పాంగిపోయాడు. అతని శరీరం పైన ఒక్క ఊగకాటు లేదు. అంతా అనుకున్నట్టు సక్రమంగా జరిగి పోయింది. వెల్లాల్లి పాసన ఊగల నుంచి అతన్ని కాపాడింది.

మౌగ్గి నీలి పైకి లేచేసరికి కావా శరీరం అతన్ని పాదవటానికి సిద్ధంగా ఉంది. కొండ పై అంచు నుంచి శునకుల శరీరాలు కనుమలోకి పడుతున్నాయి. అవి చూడటా

అట్ల చివరి లోమ్ము

బడ్డారు ; దాటి కాట్లకు తట్టుకోలేక నదిలోకి దూకేశారు.

మౌగ్గికి శ్వాస తిరిగి వచ్చిన దాకా అగి కావా, "ఈగలు చాలా ఈపంచీద ఉన్నారు. మనం ఇక్కడ నిలవటం కైమం కాదు," అని చెప్పాడు

మౌగ్గి తన కత్తిని చేత పట్టుకుని, ప్రవాహం వెంబడి ఈదసాగాడు. సాధ్య మైనంతవరకు అతను నీటి అడుగునే ఉంటూ ఈదాడు.

"జాగ్రత్త, నీటిలోకి దూకిన శుసుకు లందరూ చావలేదు," అన్నాడు కావా.

"కత్తి సిద్ధంగానే ఉన్నది," అని మౌగ్గి జవాబిచ్చాడు. ఈగలు ప్రవాహం వెంట రావటం అతనికి అశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

శునులు లతం డాలో సగం భాగం ఆపాయం తెలుసుకుని, పక్కలకు పరిగెత్తి నథిలోకి దూకేసింది. వాళ్ళ మొరుగు విని పిస్తున్నది. ప్రాణాలు దక్కించుకున్న శునుకులు మౌగ్గి చేసిన ద్రేష్టస్ని మరవలేదు. నీటిలో పడినా ఈగలు వాళ్ళను వెంటాడు తూనే ఉన్నాయి. మౌగ్గి తనకు అందిన శునుకుణ్ణి పట్టుకువి కత్తితో చంపేస్తున్నాడు.

"కాంతిశిల" సమీపిస్తున్న కాద్ది సియోనీ తోడెళ్ళమంద అరుపు మరింత సృష్టంగా

వినిపిస్తున్నది. ఒడ్డుకు దారితీయమని ఈన కులు తమ నాయకుణ్ణే అడుగుతున్నారు. తెనెటీగలు వెపక్కు తిరిగిపోయాయి. "ఇక నేను కూడా వెళ్లిపోతాను. నాకు తేడేళ్లతో ఏమిటి సంబంధం? వేట సాగాలి, తమ్ముడూ!" అని కావా వెళ్లిపోయాడు.

శునకులు తడిని ముద్ద అయి, ఉత్సాహాన్ని కోల్పోయి, ఒకరొకరే ఒడ్డు చేర సాగారు. కుంటికాలితో గంతుతూ ఏకాకి ఒడ్డునే ఉన్నాడు.

"ఈ వేట బాగాలేదు," అన్న డెక శునకుడు రాఘ్వతూ.

"భలె వేట!" అంటూ మాగ్గి ఆ శున కుడి పక్కకు దూకి, తన కత్తిని శునకుడి గుండెల్లోకి దింపి, శునకుడి చిపరి కాటు నుంచి తప్పుకున్నాడు.

"సువెనా, మనిషికూనా?" అని ఏకాకి కేకపెట్టాడు.

"చచ్చిన శునకుల నడుగు, ఏకాకి! వాళ్ల నేట ముట్టికొట్టాను. వాళ్ల నాయకు దికి తేక లేకుండా చేశాను. నీ కోసం కొందరు మిగిలారుతే!" అన్నాడు మాగ్గి

"రానీ!" అన్నాడు ఏకాకి.

తేడేళ్లమంద వాళ్లకు చాలా సమీపం లోకి వచ్చింది.

పది మలుపు తిరిగి చేట శునకులు ఒడ్డు పట్టారు. అది పారపాటు. ఇంకొక అరమైలు దిగువన వాళ్లు ఒడ్డు పట్టి ఉండ పలసింది. వాళ్లు కోసం తేడేళ్లు చింత నిప్పుల్లాటి కళ్లతో వెచిఉన్నారు. ఏకాకి కనిపించటంతో నాయకుడు శునకులను ఒడ్డు పట్టించాడు.

సుదీర్ఘమైన యుద్ధం ఆరంభ మయింది. ఇప్పటికి శునకుల సంఖ్య తేడేళ్ల సంఖ్యకు రెట్టింపున్నది. కాని తేడేళ్ల అన్నిటికి తెగించి ఉన్నారు—ఆడవాళ్లతోనూ, పిల్లల తోనూ సహ. శునకులు యుద్ధంలో పాటులు చీట్చెప్పారు. తేడేళ్లు కంఠాలు కోరికేస్తారు,

తేదా డెక్కలు చీలుస్తారు. నీటిలో నుంచి పొరలెత్తి బయటికి వచ్చే శునకుల కంఠాలు తేడెళ్ళకు మలుపుగా అందాయి. కానీ శునకులు పైకి వచ్చాక బలం వాళ్ళదే అయింది.

పోరాటాన్ని చూస్తూ ఉన్న హౌగ్గిని అన్నలు నలుగురూ పొదుపుకున్నారు. వాళ్ళ కేసి దూకిన శునకులను హౌగ్గి తన కత్తికి బలిచేశాడు. అతి వృద్ధుడైన అకేలా, సగం చచ్చిన ఏకాకి, కొత్తనాయకుడు పావే ఎంతో సాహసంతో పోరాడారు. శునక నాయకుడు చిక్కుక చిక్కుక ఏకాకికి చిక్కాడు! హౌగ్గి నష్టయం పోటోతే ఏకాకి, “అగు, ఇది నా పంతు!” అన్నాడు.

ఏకాకి మహావీరుడు. శునక నాయకుణ్ణి చంపి మరీ చచ్చాడు. ఏకాకి చాపగానే హౌగ్గి మిగిలిన తేడెళ్ళను పోచ్చరించుతూ, “బక్క శునకుణ్ణి కూడా ప్రాణాలతో వదలకండి!” అని అరిచాడు.

అకేలా ప్రాణాలతో ఉండగానే హౌగ్గి కంట పడ్డాడు.

“ఇది నా ఆఖరు పోరాటమని ముందే చెప్పాను. ఇవాళ నువ్వు లెకపాతే ఈ మందలో ఒక్కమీ మిగిలి ఉండరు. నువ్వుక నీ వాళ్ళ డగ్గిరికి తిరిగి వెళ్ళు. అన్ని బుణాలూ పూర్తిగా తీరిపోయాయి,” అన్నాడు అకేలా.

హౌగ్గి అకేలా ఒంటిని పాదివి పట్టుకుని నిలబెట్టాడు. ఒకప్పుడు మందకు నాయకు ఔన అకేలా చావుపాట పాడాడు. ఆతని కంరం అంతకంతకూ బలమెక్కి, నది దాటి చాలాదూరం వినిపించింది.

“వేట సాగాలి!” అంటూ అకేలా తన బలమంతా కూడగట్టుకుని గాలిలోకి ఎగిరి, వెల్లికిలా పడిపోయాడు. ఆతని ప్రాణం పోయింది.

ఆ రాత్రి జరిగిన యుద్ధంలో ఒక్క శునకుడు కూడా ప్రాణాలతో మిగలలేదు.

అరణ్యపురాణం

31

ఎద్రశునకులతో పోరాటమూ, అకేలా మరణమూ జరిగి ఏడాది వెల్లిపోయింది. హోగ్గికిప్పుడు పదిహేడే ఏడు నిండచోతున్నది. కాని అతను ఈడుకు మించి కనిపించే వాడు. దానికి కారణం అతని అపార శరీర దార్ధ్యమూ, మంచి ఆహారమూనూ. అతి వేగంగా దూకుతూ పోతున్న జింకను అతను తల పట్టుకుని పడదేయగలడు. అరణ్యం లోని ప్రాణులు అతని దారికి అడ్డు తేలుగు తారు. వాళ్ళకు అతనంటే చెడ్డ భయం.

శీతాకాలం అయి పోయి, వసంత కాలం రాబోతున్నది. వాయన్సిగంగ ఒడ్డున ఒక ఎత్తయిన గుట్ట మీద బాఫీరా, హోగ్గి పడుకుని ఉన్నారు.

“పాత సంవత్సరం అయి పోయి కొత్త సంవత్సరం ఆరంభం కానున్నది. కొత్త పాటలు పాడే తరుణం దగ్గిర పడింది.

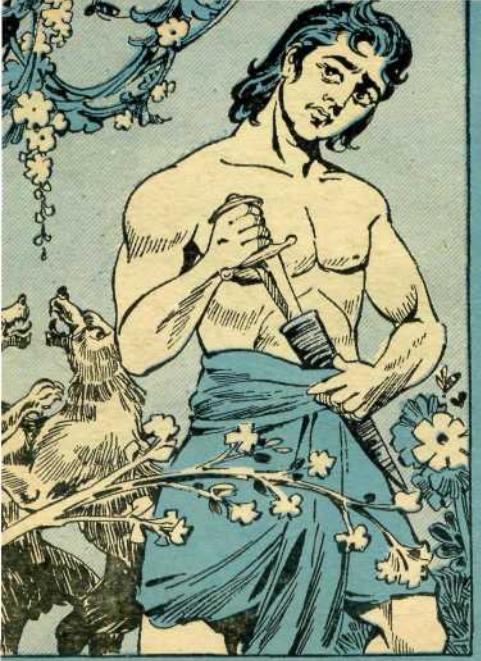
అరణ్యానికి కొత్త జీవం వస్తుంది,” అంటూ బాఫీర వెల్లికిలా పడుకుని, గాలిని కాళ్ళతో కొట్టి సాగాడు.

“అదెం పని? నువ్వా, నేనూ అరణ్యానికి ఏలికలం గద! స్గూచేటుకాదూ?” అని హోగ్గి బాఫీరను మందలించాడు.

బాఫీర సరిగా లేచి కూర్చుని, “కొత్త పాటల సమయం వస్తున్నదని చెప్పాను గద!” అన్నాడు.

“అప్పను! మీ రంతా సన్ను ఒంటరిగా విడిచిపోతారు. కిందటిసారి ఏం జరిగింది? పాలాల సుంచి చెరుకుగడలు, తెమ్మని హాధికి కబురు చేస్తే, రెండు రోజులయాక వచ్చాడు. ఈ లోపల అతను ఫుంకరిస్తాచెట్టు మధ్యగా పరుగులు తీయటమూ, వెన్నెట్లో తందనాలు వెయ్యటమూ తప్ప చేసినదేమీ లేదు,” అన్నాడు హోగ్గి.

అట్ట చివరి బోమ్మ

“కొత్త పాటల తరుణమంచే అంతే! ”
అన్నాడు బాఫీర.

వసంతా గమనంతో ఆరణ్యానికి ఒక నూతన శోభ వచ్చింది. ఆరణ్యవాసులు ఎంతో ఉల్లాసంగా ఉన్నారు. వాళ్ళ కంర ధ్వనులే మారిపోయాయి. మామూలుగా ఈ రుతువులో హోగ్గి కూడా ఎంతో ఉల్లాసంగా ఉండి, ఆరణ్యంలోపడి ఎన్నో మైల్లు పరిగెత్తేవాడు.

కాని ఈసారి ఆతనిలో ఉత్సాహం లేదు. తిన్న తిండి కడుపులో రాయి పెట్టినట్టున్నది. మనసులో ఏదో చిరాకు. బాఫీరతో తాను చిరాకుపడి ఎందుకు మాట్లాడాడే హోగ్గికి

అర్ధం కాలేదు. ఆతని శరీరంలో జబ్బు లక్షణాలేవీ లేవు. తాను తప్ప మిగిలిన ఆరణ్య వాసులందరికి వెప్రి పట్టుకున్న ట్టుగా ఉన్నది!

వసంతంలో యోవనంలో ఉన్న తోడెల్లు ఒకరితో ఒకరు యుద్ధాలు చేస్తారు; మందకు తెలియకుండా ఏ కాంత ప్రదేశంలో పోట్లాడు కుంటారు. ఈ సంగతి హోగ్గికి తెలుసు. తెలిసి కూడా అతను, పోట్లాడుకోబోతున్న ఇద్దరు తోడెలు యువకుల మధ్యకు వెళ్లి, వాళ్ళను వేరు చెయ్యాలని చూశాడు. ఇద్దరూ ఏకమై హోగ్గిని పక్కకు షట్టేసి, మరుక్షణం కలియబడ్డారు.

హోగ్గికి చప్పున కోపం వచ్చింది. ఆతను ఒర నుంచి కత్తి పెకిలాగి, క్రోధంతో పశ్చా బయట పెట్టాడు. ఇద్దరు తోడెల్లునూ చంపెయ్యాలని అతని ఉద్దేశం. కాని అతని కేదో నీరసం వచ్చేసింది. కత్తి తిరిగి ఒర లోకి వెళ్లిపోయింది.

“నే నేదో విషం తిన్నాను. ఇన్నాళ్ళా నన్ను నెట్టుయ్యగల తోడెలు ఉండటం నే నెరగను. ఈ ఇద్దరు అర్ఘకులు నన్ను ఆపలీలగా తేసి పారేశారు! నాలో బలం లేదు. నేను త్వరలోనే చచ్చిపోతాను,” అనుకున్నాడు హోగ్గి.

ఆ సాయంత్రం అతను వేచాడాడు గాని, తిండి సయించలేదు. ఆ రాత్రి పండు వెన్నెల. అరబ్బామంతటా కొత్త పాటలూ, పోట్లాటలూ సాగుతున్నాయి. ఇలాంటి రాత్రి పరుగు తియ్యటం హోగ్గి అలవాటు. అతను గొంతెత్తి గట్టిగా పాడుతూ, అ ర ణ్ణం మధ్యగా ఉత్తరాన ఉన్న ఊబుల కేసి పరిగెత్తాడు—ఎగరటంలాటి పరుగు.

అతను త్వరలోనే ఊబులను చేరి, వాటి మధ్యకు వెళ్లి, తుంగల మధ్య కూర్చు న్నాడు. అరబ్బాంలోనే పదిలేళాననుకున్న విషాదం అతన్ని మళ్ళీ ముంచేత్త సాగింది. తాను నిశ్చయంగా విషం తిని ఉంటానను

కున్నాడు. ఆ రెండు తేడేళ్లా పోట్లాడు కునేటప్పుడు తనకు భయం వేసింది. ఇదే అకేలా గాని, ఫావే గాని అయితే భయ పడతారా?

అతని కిప్పుడు చాపు భయం కూడా పట్టుకున్నది. ఈ ఊబి గుంటల మధ్య తన శవం తేలుతుండా? అరబ్బాంలో ఉన్న గుట్ట మీదికి పోయి చాపటం మేలనీ, అకే లాను గద్ద పీకుక్కతిన్నట్టు తనను కూడా తినకుండా తన శవాన్ని బాటుర కాపాడతాడనీ అనిపించింది.

అతని కంట ఒక పెద్ద అస్తుకబింబాలింది. ఆ దుఃఖంలో అతని కేదో సంతుష్టి

కనబడింది. అతనికి అకేలా చస్తూ ఆన్న మాటలు గుర్తు పచ్చాయి. మనుషుల పద్ధతు తిరిగి పామ్మున్నాడు అకేలా హోగ్గిని.

“అపసానదశలో అకేలా మతి పొఱు ఏమిటో అన్నాడు. నేనే అరణ్యాన్ని!” అని హోగ్గి పైకి గట్టిగా అనేశాడు.

తుంగల మధ్య నుంచి ఒక అడవి గేద, “మనిషి!” అన్నది.

దాని వెంట ఉన్న దున్న తల ఎత్తి చూసి, “భీ, మనిషి కాదు! సియోనీ మంద వెంట ఉండే బొచ్చులేని తోడేలు!” అనటం హోగ్గి విన్నాడు. ఆ దున్న పేరు మైసా. హోగ్గి అతన్ని ఎరుగును.

మైసా అన్న మాటలకు కోపం పచ్చి హోగ్గి తుంగ మధ్యగా వెళ్లి, తన క్రత్తితో మైసాను పాడిచి, మైసా బాధతో అరుస్తుంటే, గట్టిగా నప్పుతూ, “సియోనీ మందలో ఉండే బొచ్చులేని తోడేలు నిన్ను ఒకప్పుడు తోలాడను!” అన్నాడు.

“నువా! తోడేలువా! చాల్లే! మప్పెంపుడు జంతుపుల్ని తోలేవాడిపని అరణ్యాని కంతకూ తెలుసు. నుపు నిజమైన వేటగాడివే అయితే పాములా పాకి పచ్చి, ఆడకూతురి దగ్గర నాకు అవమానం చేస్తావా?” అన్నాడు మైసా.

“నాకి ప్రాంతం కొత్త. ఇటెక్కడన్నా మనిషిమంద ఊండా, మైసా?” అని అడి గాడు హోగ్గి.

“ఊత్తరంగా పో. ఊబి దాటాక గ్రామం ఊంది,” అన్నాడు మైసా.

హోగ్గి ఊబి దాటి ఒక విశాలమైన మైదానం చేరాడు. అతనికి దూరంగా దిపం కనబడింది—ఎర్రపుప్పు! అతను మను షుల విషయం ఆలోచించి చాలాకాల మయింది. కాని ఇప్పుడా “ఎర్రపుప్పు” అతన్ని ఆకర్షిస్తున్నది. “మనిషి మంద ఏ మాత్రం మారిందో చూడాలి,” అను కుంటూ అతను ముందుకు సాగాడు.

అరణ్యపురాణం

32

మౌగ్గి తాను ఆరణ్యంలో లేడన్నమాట ఘృతిగా మరిచిపోయి, ఎదురుగా కనిపించే దీపంకాంతి కేసి నిఖింతగా నడిచాడు. మూడు, నాలుగు కుక్కలు ఒక్కసారిగా మొరగ నారంభించాయి.

మౌగ్గి చప్పున కూర్చుని, తోడేలు లాగా చిన్నగా గుర్రుపెట్టాడు. దానితో కుక్కలు మొరగటం మానాయి.

“నే నీ మనిషి మంద ప్రాంతాలకు అసలు దేవికి వచ్చినట్టు ?” అనుకున్నాడు, అతను మూతి నిమురుకుంటూ. కిందటిసారి మనిషిమంద రాళ్ళు విసిరి నప్పుడు ఒక రాయి ఆ మూతికే తగిలింది.

గుటిపై తలుపు తెరిచి, ఒక ప్రీతీ ద్వారం పద్ధతినిలబడింది. లోపల బిడ్డ ఏడుస్తున్నాడు. ఆ ప్రీతి వెనుదిరిగి, “పడుకోరా. ఏ నక్కనే చూసి కుక్కలు మొరిగాయిలే!” అన్నది.

గడ్డిలో దాగి ఉన్న మౌగ్గి చలిజ్వరంతో వటికినట్టు వటికాడు. ఆ గొంతు ఆతనికి బాగా పరిచితమైనది. ఆ సంగతి నిద్రారణ చేసుకోవాలి. అప్రయత్నంగా ఆతని నేటి మనిషిమాట వచ్చేసింది. అతను చిన్నగా, “మెస్సువా! మెస్సువా!” అని పిలిచాడు.

“ఎవరా పిలిచేది?” అన్నది ప్రీతి, వటుకుతున్న గొంతుతో.

“మరిచిపోయావా?” అన్నాడు మౌగ్గి. ఆతని గొంతు ఎండుకు పోయినట్టయింది.

ఆమె తలుపు సగం మూసి, ఇంకో చెయ్య రామ్యకు నెక్కిపెట్టి, “నిజంగా నువ్వే అయితే, నీకు నెనెం పెరుపెట్టానే చెప్పు,” అన్నది.

“నత్తూ! ఓరినత్తూ!” అన్నాడు మౌగ్గి.

“రా, నాయనా, లోపలికి రా,” అన్నది మెస్సువా.

అట్ట చిపరి బొమ్మ

భుజాల మీదికి పడుతున్నది. మెదన అతని కత్తి వేళ్ళాడుతున్నది. తలచుట్టూ మల్ల హూలదండ ఉన్నది. చూస్తే ఏ పనదేష్టడే అనిపించేట్టున్నాడు.

మంచంలో పడుకుని ఉన్న బిడ్డ లేచి గట్టిగా ఏడుపు మొదలెట్టాడు. మెన్నువా వాణ్ణి ఊరుకో బెట్టుతున్నంత సేహూ మౌగ్గి చుట్టూ ఉన్న మంటపాత్రలనూ, నీటికుండ లనూ, మనుషులు ఉపయోగించే ఇతర పస్తువులనూ చూశాడు.

“బాబూ, ఏ మన్నా తినటానికి, తాగ టానికి ఇచ్చేదా? ఇదంతా నీదే. మా ప్రాణాలు కాపాడిన వాడివి! నేను నత్తా అని పేరు పెట్టింది నీకేనా? లేక నువ్వు ఎవరన్నా దేపుడివా?” అన్నది మెన్నువా.

“నత్తానే. నేనుండే చేటు నుంచి చాలా దూరం వచ్చేశాను. వెలుగు కనబడింది. ఏమీ ఆలోచించకుండా దగ్గరికి వచ్చాను. నువ్విక్కుడ ఉంటున్నావని నాకు తెలీదు,” అన్నాడు మౌగ్గి.

“మేం ఖాన్నివారాకు వచ్చాక అక్కుడ ఇంగ్లీషుమవాళ్ళు మాకు న్నాయం చేస్తా మన్నారు. మమ్మల్ని గ్రామస్తులు దహనం చెయ్యాలని చూశారు. జ్ఞాపకం ఉంది కాదూ?” అన్నది మెన్నువా.

“అదంతా నే నెక్కడ మరిచిపోతాను ?”
అన్నాడు హోగ్గి.

“జంగ్లిమువాళ్ళు చట్టాలన్నీ తిరగేసి,
ఆ దుర్మార్గుల కోసం వచ్చిచూస్తే మొదలు
గ్రామమే లేదు,” అన్నది మెస్సువా.

“అది నాకు జ్ఞాపకమే,” అన్నాడు హోగ్గి.

“అందుచేత మా ఆ యన ఇక్కడ
పాలాలలో పనికి కుదిరి, కష్టపడి పని
చేసి కాస్తంత భూమి కూడా సంపాదించు
కున్నాడు. ఆ గ్రామపు పాలాలంత మంచి
పాలం కాదనుకో. మా కెంత కావాలి?
ఇద్దరం ప్రాణులం,” అన్నది మెస్సువా.

“అయిన ఏదీ ?” అని హోగ్గి అడిగాడు.

“పోయాడు. ఏడాదయింది,” అన్నది
మెస్సువా.

“ఏదు ?” అంటూ హోగ్గి పిల్లవాళ్లి
చూపాడు.

“నా కొడుకే. రెండెళ్ళ క్రితం పుట్టాడు.
నువ్వు పనదేవుడివైతే నీ వాళ్ళ నుంచి విడికి
అపాయం లేకుండా ఆశీర్వదించు,” అంటూ
మెస్సువా తన చిన్న కొడుకును ఎత్తుకున్నది.
ఆ కుర్రవాడు భయంపోయి, హోగ్గి మెడలో
వెళ్ళాడే కత్తిని పట్టుకోబోయాడు. హోగ్గి
వాడి బుల్లివెళ్ళాను పట్టుకుని, ఎడంగా
తేసేశాడు.

“లేదా, ఫులిపట్టుకు పోయిన నా సత్తువే
అయితే, ఏడు నీ చిట్టితమ్ముడు; విష్ణి
అన్నగా ఆశిర్వదించు,” అన్న దామె, పెల్ల
వాళ్లి హోగ్గికిస్తూ.

“అయ్యయ్యా, ఆశిర్వదించటమూ అదీ
నా కేం తెలుస్తుంది ? నేను దేవుళ్లీ కాను,
విడి అన్నసూ కాను....చూడమ్మా, నాగుండె
ఎందుకో బరువుగాణంది,” అన్నాడు హోగ్గి.

“ఉండదూ మరీ—రాత్రిపూట చెమ్ము
నెలల్లో పరిగెత్తితే ? జ్వరం పట్టుకుని
ఉంటుంది,” అన్నది మెస్సువా.

ఆరబ్యంలో తనకు లోగం వస్తుండన్న
అలోచనకు హోగ్గి సప్పుకున్నాడు.

“నాయనా, పాయ్యరాజేసి కాసిని పాలు కాచి ఇస్తా, తాగుదువు గాని. ఆ మల్లదండ తీసి అవతలపెట్టు. దాని వాసన మహా ఘాటుగా ఉన్నది,” అన్నది మొన్నవా.

మోగ్గి కూర్చుని ముఖం చేతులలో దాచుకుని ఏదో గటిగాడు. అతనిలో ఎన్నడూ ఎకగని వింత వికారాలేవేవే చెల రేగుతున్నాయి. తాను విషపదార్థ మేదో తిన్నానన్న భావం వదలటంలేదు. తల నాడు గానూ, పైత్యం చేసినట్టూ ఉన్నది.

అతను మొన్నవా ఇచ్చిన పాలను రెండు గుక్కలో తాగేకాడు. మొన్నవా అతన్న మళ్ళీ మళ్ళీ భుజంతట్టంది. అతను తన పోయినకోడుకు నత్తూ అయినా కాక పోయినా, రక్తమాంసాలు గల మనిషి మటుకు అపును! అమెకు అదే సంతోషం.

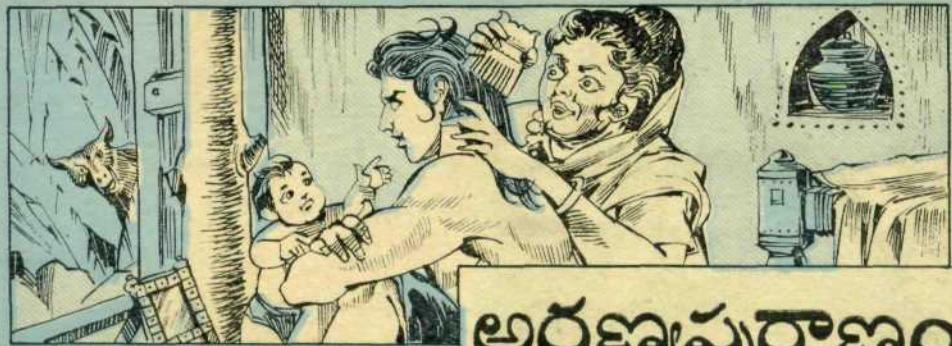
“నాయనా, సుపు అందంగా ఉంటావని ఎవరన్న నీతే అన్నాడ్రా?” అన్నదామె, తన కళ్ళలో గర్వం ప్రదర్శిస్తూ.

మోగ్గి తల వెనక్కు తెచ్చి తనను తాను చూసుకోవటానికి ప్రయత్నించాడు. మొన్నవా అతన్ని చూసి విరగబడి నవ్వ సాగింది. ఎందుకో తెలికుండానే మోగ్గికూడా గట్టిగా నవ్వాడు. వాళ్ళిద్దరినీ చూసి వసి పిల్లలవాడు కూడా నవ్వ నారంభించాడు.

మొన్నవా వాళ్ళి ఎత్తుకుని తన రామ్యకు అదుముకుని, “అన్నను చూసి నవ్వేచ్చు నుట్టా? అందులో సగం అందం వచ్చిన నాడు నీకు రాజుగారి చిన్నకూతురి నిచ్చి పెళ్లిచెయ్యమూ, నిన్న వినుగు అంబారీలో ఉంచేంచమూ?” అన్నది.

అమె ఘాటల్లో పోచ్చుభాగం అతనికి అర్థంకాలేదు. చాలా దూరం పరిగెత్తాడమో, ఆ పైన వేడి వేడి పాలు తాగిన శలితంగా అతను పడుకుని వెంటనే గాఢ నిద్రలో పడి పోయాడు. మొన్నవా అతని ముఖం మీద వెంట్లుకలను పైకి తేసి, అతని మీద దుప్పటి కప్పి, ఎంతో తృప్తిపడింది.

అరణ్యపురాణం

33

మౌగ్గి ఆనాడు మిగిలిన రాత్రి, మర్మాడు వగలూ నిద్రపోయి, చీకబి పడే వెళకు లేచాడు. నిద్ర మేలుకుంటూనే ఆతను కత్తిమిదికి చెయ్యి పోనిచ్చి, చివాలున లేచి నిలబడి, యుధ్యా నికి సిద్ధమయాడు. మొస్సువా అతని చూసి నవ్వుతూ భోజనం తెచ్చి పెట్టింది.

ఆతనిలో చెలరేగే అందోళన అలాగే ఉన్నది. ఆతనికి పరిగెత్తాలని కూడా ఉన్నది. కాని పసిపిల్లవాడు మౌగ్గి ఒల్పో నుంచి దిగలేదు. మౌగ్గి జూట్లు దువ్వుతానని మొస్సువా కూడా పట్టుపట్టింది. ఆమె పిచ్చి పాటలేవే పాడుతూ, మౌగ్గి జూట్లు చిక్కు తీస్తూండగా, బయటినుంచి పెద్దన్నమూలగటం వినిపించింది.

మౌగ్గి జంతుపుల భాషలో, “రమ్మ న్నప్పుడు వచ్చావు కావు,” ఆనాడు.

“నీ మిత్రులందరినీ చెర్చకు, పుణ్యం ఉంటుంది,” అన్నది మొస్సువా మౌగ్గితో.

“నీ కేమీ భయం లేదు. ఆ నాడు మీరు కాన్నివారాకు వెళ్ళేటప్పుడు మీకు తెలీకుండా నా మిత్రులు ఎందరో మిమ్మల్ని అనుసరించి కాపాడారు. అమ్మా, నేనిక వెళ్లాలి!” ఆనాడు మౌగ్గి.

మౌగ్గి తలుపు మీద చెయ్యి వేసి తెరవ బోతూండగా మొస్సువా అతని మెడ చుట్టూ చేతులు వేసి, “మళ్ళీ రా, నాయనా! కొడుకువే, కావే, నువ్వుంటే నాకు ప్రాణం. చూడు, వాడు కూడా ఏడుపు మొహం పెట్టాడు,” అంటూ పసివాణ్ణి చూపింది. మౌగ్గికి గొంతులో ఏదో అడ్డం పడటినిపించింది; “తప్పక వస్తాను,” ఆనాడు.

ఆతను బయటికి వచ్చి పెద్దన్నతో, “మీరు నలుగురూ నేను పిలిచినప్పు డెందుకు

అట్ట చివరి తమ్ము

రాలేదు? ఇంతకాలం ఏం చేస్తున్నారు?"
అని అడిగాడు.

"ఎంతకాలం? నిన్న రాత్రీగా? కొత్త
పాటలు పాడాం," అన్నాడు పెద్దన్న.

"ఆపునపును," అన్నాడు మౌగ్గి.

"సుఖ చేసిన పనెమిటి? మనిషి
మందలో కలిసి తిని, నిద్రపోయావా?"
అని పెద్దన్న అడిగాడు.

మౌగ్గి ఏదో అనబోతూండగా తెల్లదుస్తులు
వేసుకుని ఒక అమ్మాయి దారి వెంబడి
పోతూ కనబడింది. పెద్దన్న వెంటనే దాకుప్ర
న్నాడు. మౌగ్గి పాలంలో ఎత్తుగా పెరిగిన
మొక్కల మధ్యకు వెళ్ళాడు.

ఏదో ఉయ్యాన్ని చూశానను ఈని
ఆ యువతి కెప్పున అరిచింది. తరవాత
ఒక్క నిట్టూర్పుతో తనను తాను సంబా
థించుకుని ముందుకు పోయింది. మౌగ్గి
పైరు మొక్కల మధ్య నుంచి ముఖం
బయటికి పెట్టి ఆమె కనబడకుండా పోయిన
దాకా చూశాడు. తరవాత పెద్దన్న కేసి తిరిగి,
"నేను మనిషి మందకుపోతే నా వెంట
మీరు రారా?" అని అడిగాడు.

"అదివరకు వచ్చాం కామా? ఇప్పుడు
రాలేదా?" అన్నాడు పెద్దన్న.

"ఎన్ని సార్లయినా వస్తూరా?" అని
మౌగ్గి అడిగాడు.

పెద్దన్న కాస్పిపు మౌసంగా ఉండి,
"బాఫీర అస్సుది నిజం. మనిషి చివరకు
మనిషినే చేరుకుంటాడు. అమృ కూడా
అనేది—" అన్నాడు.

"అకేలా కూడా అదే అన్నాడు,"
అన్నాడు మౌగ్గి, గొఱుకుప్రంటూ.

"మహాజ్ఞాని కావా కూడా అలాగే
చెప్పాడు," అన్నాడు పెద్దన్న.

"సువ్యోమంటావు పెద్దన్నా?" అని
మౌగ్గి అడిగాడు.

"వాళ్లు నిన్న ఒకసారి వెళ్గిగొట్టారు.
నీ మూతి మీద రాయి విసిరారు. నిన్న

చంపటానికి బలదేవుణ్ణి పంపారు. నిన్ను ఎవ్రపుష్టి లోకి తెయ్యాలని చూశారు. వాళ్ళను నువ్వే నా నా తిట్టూ తిట్టాపు. వాళ్ల మీదికి అరణ్యాన్ని పంపకం చేశాపు,” అన్నాడు పెద్దన్న.

“ఇంతకూ నీ ఉద్దేశం చెప్పలేదు,” అన్నాడు మౌగ్గి. ఈ సంభాషణ చేస్తూ ఇద్దరూ పరిగెత్తుతున్నారు.

“మా సలుగురమూ నీ వాళ్ళమే. నీ దారే మా దారి. ఒక తల్లివిడులం. అరణ్యానికేం చెప్పుకుంటాపు?” అన్నాడు పెద్దన్న.

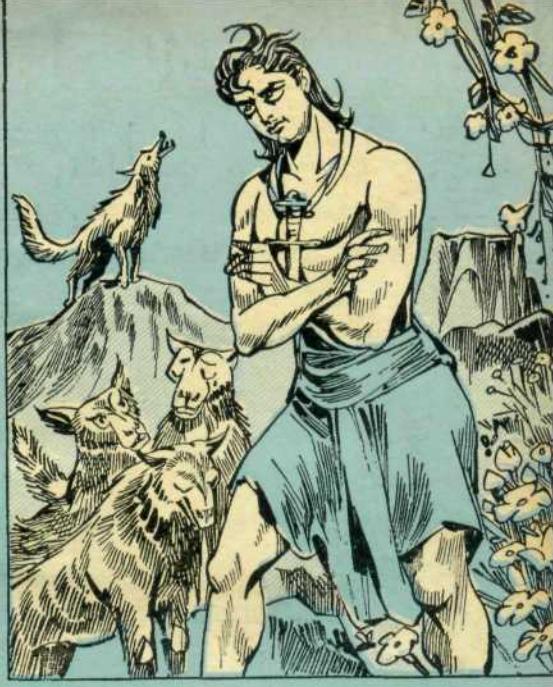
“బాగా జ్ఞాపకం చేశాపు. నువ్వు ముందు వెళ్లి కొండ మీద అందరినీ సమావేశ వరుచు. నా కడుపులో మాట వాళ్ళకు చెప్పుకుంటాను,” అన్నాడు మౌగ్గి.

మరొక తరువాంలో అయితే అందరినీ ఒక్క కేకతే సమావేశపరిచే పనే. కాని కొత్త పాటల తరువాం ఇంకా ఘృతి కాలేదు.

“అరణ్యాధిపతి మనుషుల మధ్యకు పోతున్నాడు. కొండ మీదికి రండి!” అని పెద్దన్న కేకలు పెట్టాడు.

“ఎందలు ముదిరాక తిరిగి పస్తాడులే!” అన్నారు కొండరు నిర్దక్కంగా.

మౌగ్గి కాళ్ళిడ్చుకుంటూ సమావేశ స్తల నికి చేరేసరికి అక్కడ అన్నలు సలుగురే

ఉన్నారు. వాళ్ళు కాక కణ్ణు బొత్తిగా కన బడని భాలూ, కావా కూడా ఉన్నారు.

“నీ శకం ముగిసిందా, మనిషికూనా? కాసిని కన్నీళ్ళు వదితెయ్యి,” అన్నాడు కావా.

మౌగ్గి బాధతే మూలుగుతూ, “ఆ శున కుల చేతిలోనైనా పోయాను కాను. నా బల మంతా పోయింది. పడుకుంటే నిద్రరాదు. స్నానం చేస్తే తాపం పోదు. నా ఎముకలన్నీ గుజ్జలా గయాయి,” అన్నాడు.

“ఎందు కిన్ని మాటలు? ఆ నాడు ఆకెలా కూడా అన్నాడు — మౌగ్గిని మనిషి మందకు తిరిగి వెళ్ళమని. నేనూ అన్నాను. ఈ ముసలాడి మాట ఎవరు వింటారు?

బాహురా కూడా—వీడీ, బాహుర ఎక్కుడ?" అన్నాడు భాలూ.

"నాకు ఏనాడే తెలుసు, అరబ్బగం వద్దన్నా మనిషి మనిషిమందకే పోతాడు చిపరకు," అన్నాడు కావా.

అన్నలు నలుగురూ బిత్తరపోయి ఒకరి నెకరు చూసుకుని, మౌగ్గి కేసి చూశారు.

భాలూ మౌగ్గితే, "నాకు కణ్ణు కనపడక పోయినా, బుద్ధికి అంతా కనపడుతుంది. కప్పాయ్య, నీ దారి నువ్వు చూసుకో. మనిషి మందలో చేటు చేసుకో. కాని అరబ్బగం నువ్వు ఎప్పుడు పిలిచినా పలుకుతుంది, నీ చెప్పచేతల్లో ఉంటుంది," అన్నాడు.

"నాకు పోవాలని లేదు. నన్ను కాణ్ణు తఱ్పుకుపోతున్నాయి," అన్నాడు మౌగ్గి.

"పట్టులో తేనె ఆయిపోయింది. విడిచి పోక తప్పదు," అన్నాడు భాలూ.

"ఒకసారి విడిచిన కుబుసంలోకి మళ్ళీ ప్రవేశించేది లేదు," అన్నాడు కావా.

"కాని బాహుర మాటేమిటి? నన్ను ఎద్దు నిచ్చి కొన్నాడు—"

మౌగ్గి మాట పూర్తి కాకముందే పాద లను తేసుకుంటూ బాహుర వచ్చాడు. అతను రక్తసికమైన హంజా ఎత్తి చూపుతూ, "ఇందుకే నేను రావటం ఆలస్యమయింది. రెండేళ్ళ వయసు గల ఎద్దును చంపాను. నిన్ను అదే విడుదల చేస్తుంది, తమ్ముడూ. అన్ని రుణాలూ తీరిపోయాయి. వేటసాగాలి, తమ్ముడూ! భాలూ ఆ ఖిప్పా యి మేనాదీనీ!" అన్నాడు.

భాలూ మౌగ్గిని గట్టిగా కొగలించు కున్నాడు. భాలూ భుజం మీద తల పెట్టి మౌగ్గి విడుస్తుంటే, "కుబుసం విడవట మంటే ఎంత కష్టం!" అన్నాడు కావా.

పెద్దన్న తల ఎత్తి చూసి, "నక్కలూ పలచబడుతున్నాయి. ఇక మన దారి మనం వెతుకోవాలి!" అన్నాడు మిగిలిన తేడేలు తమ్ముళ్ళతే. —(ఆయిపోయింది)

